ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

Світлана Скворцова
Оксана Онопрієнко

НАВЧАННЯ БЕЗ МЕЖ

МАТЕМАТИКА

1 КЛАС

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

Світлана Скворцова
Оксана Онопрієнко

«Математика»

підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти

Видавництво «Ранок»
2025

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

Створено відповідно до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом О. Я. Савченко

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

Світлана Скворцова
Оксана Онопрієнко

МАТЕМАТИКА

Підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

rnk.com.ua/104875
Інтерактивний електронний додаток до підручника

Київ • Харків
Видавництво «Ранок»

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

УДК 51:37.016(075.2)
С42

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 21.02.2025 № 345)

Підручник створено відповідно до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом О. Я. Савченко

Ілюстрації *Сюзанни Рибцової, Ольги Рибцової*

Скворцова С. О.

С42 Математика : підруч. для 1 кл. закл. загал. серед. освіти / С. О. Скворцова, О. В. Онопрієнко. — Х. : Вид-во «Ранок», 2025. — 144 с. : іл.

УДК 51:37.016(075.2)

Інтерактивний електронний додаток доступний за QR-кодом або посиланням
rnk.com.ua/104875

© Скворцова С. О., Онопрієнко О. В., 2025
© Рибцова С. І., Рибцова О. А., ілюстрації, 2025
© ТОВ Видавництво «Ранок», 2025

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

Дорогі друзі!

Сьогодні ви розпочинаєте цікаву подорож світом Математики. Попереду на вас чекають нові та радісні відкриття. А вашим путівником у подорожі стане цей підручник. Отже, вирушаймо!
Бажаємо успіхів!

Ваші подруги й помічниці — авторки

У підручнику використано такі позначки:

— проведи дослідження

— зосередь увагу

— випробуй себе

— розгадай секрет

— попрацюй у парі

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ФОРМИ ОБ'ЄКТІВ

- многокутники
- круг
- конус, піраміда, циліндр, куб, куля
- ліворуч, праворуч, над, під, між, на
- вгорі, внизу, по центру
- попереду, позаду, поряд

1 Назви геометричні фігури. Які з них використано?

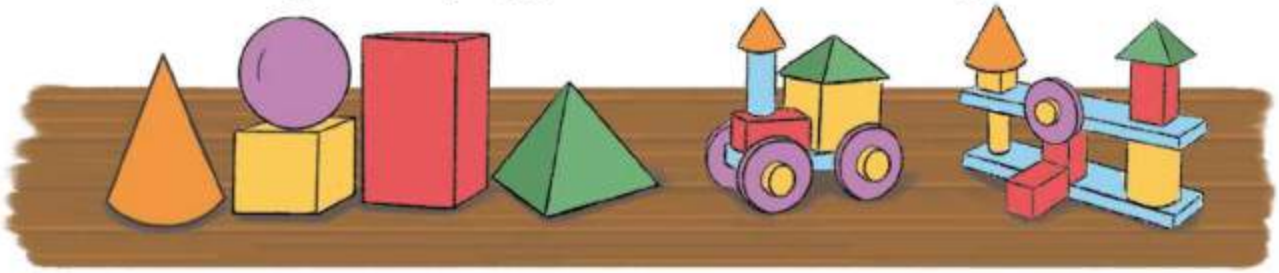

2 Розкажи, що ти бачиш на малюнку, використовуючи слова: над, під, між, угорі, внизу, по центру, попереду, позаду, ліворуч, праворуч.

3 З яких фігур складено чотирикутник? Це іграшка — танграм. Вибери малюнок. Назви фігури, з яких складено тварину. Спробуй скласти фігурку за зразком.

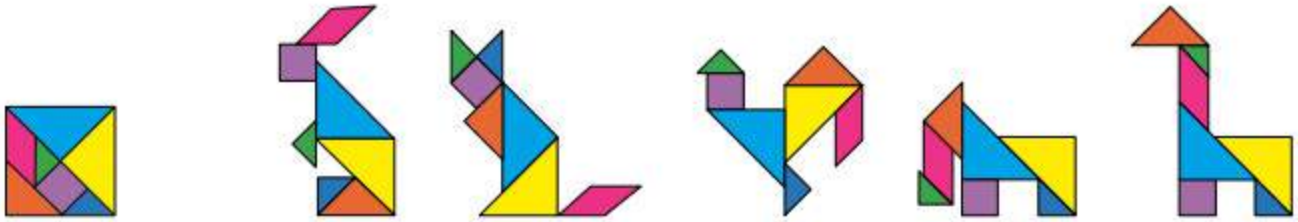

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ. ВСТАНОВЛЮЄМО ПРОСТОРОВІ ВІДНОШЕННЯ

- точка
- пряма
- крива

1 Розглянь, як зображують точку; пряму; криву. Знайди схожі об'єкти на малюнку.

Точка

Пряма

Крива

2 Знайди на малюнку точки; прямі; криві.

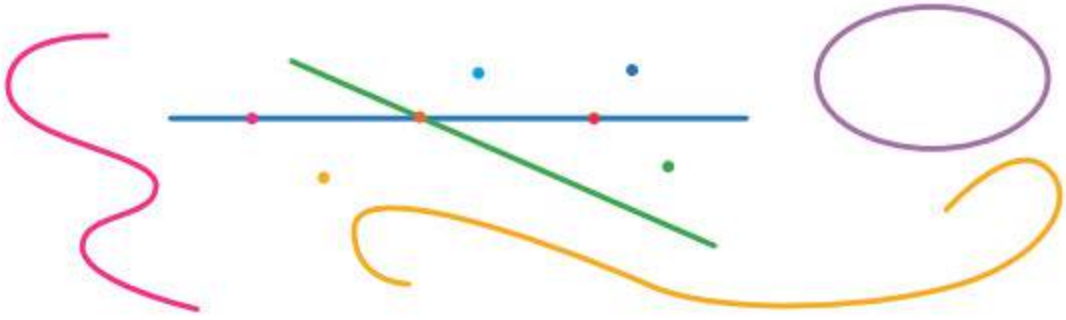

3 Розгадай «секрет» розташування фігур. Визнач, чого не вистачає.

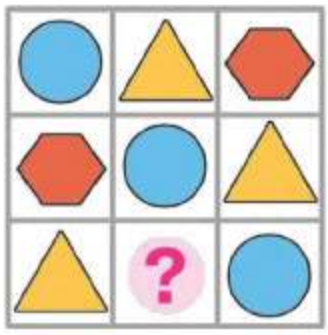

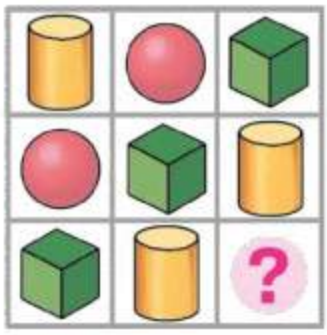

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ

- промінь
- відрізок
- ламана

1 Назви форми деталей конструктора.

2 Назви кольори точок на прямій, над нею, під нею.

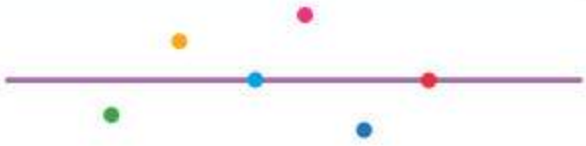

3 Точка розбиває пряму на частини. Розглянь, як утворюються промінь і відрізок.

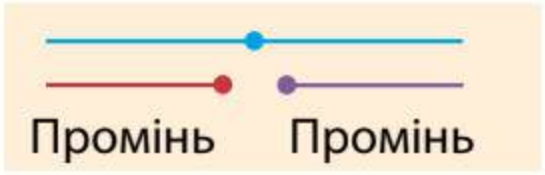

4 Здогадайся, як утворено ламані.

5 Знайди на малюнку промені; відрізки; ламані.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ОЗНАКИ ОБ'ЄКТІВ

- колір
- розмір
- форма

1 Чим схожі фігури в кожній парі? Чим відрізняються?

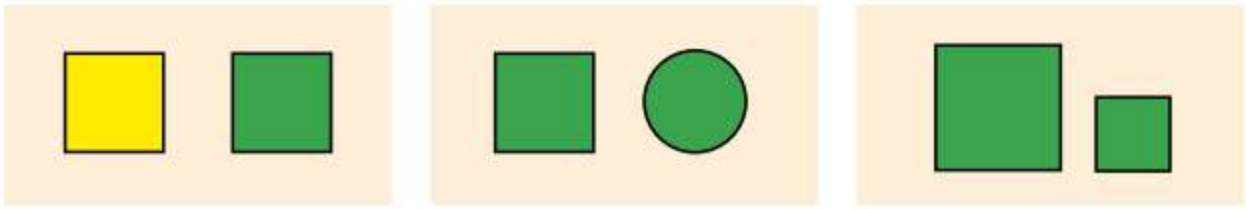

2 Назви кожну фігуру на малюнку. Назви групу фігур.

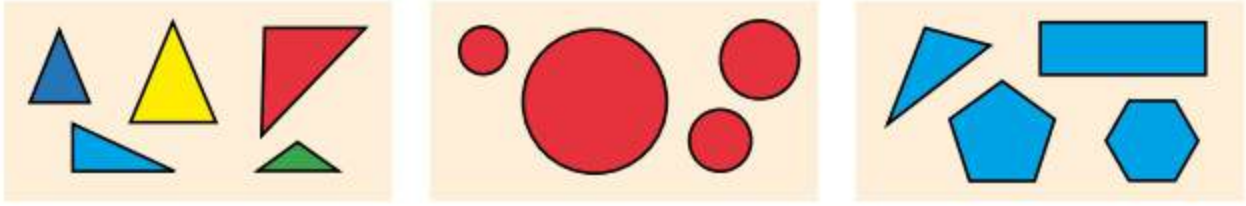

3 Назви кожну фігуру на малюнку. Назви групу фігур. Яка фігура «зайва»?

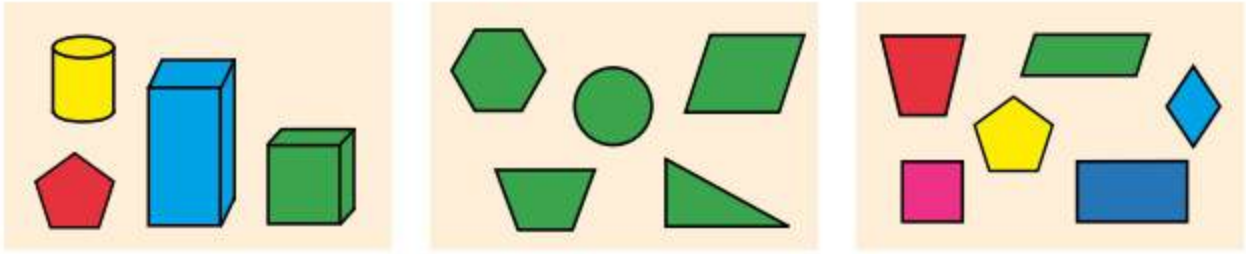

4 Визнач, за якою ознакою фігури розбито на групи.

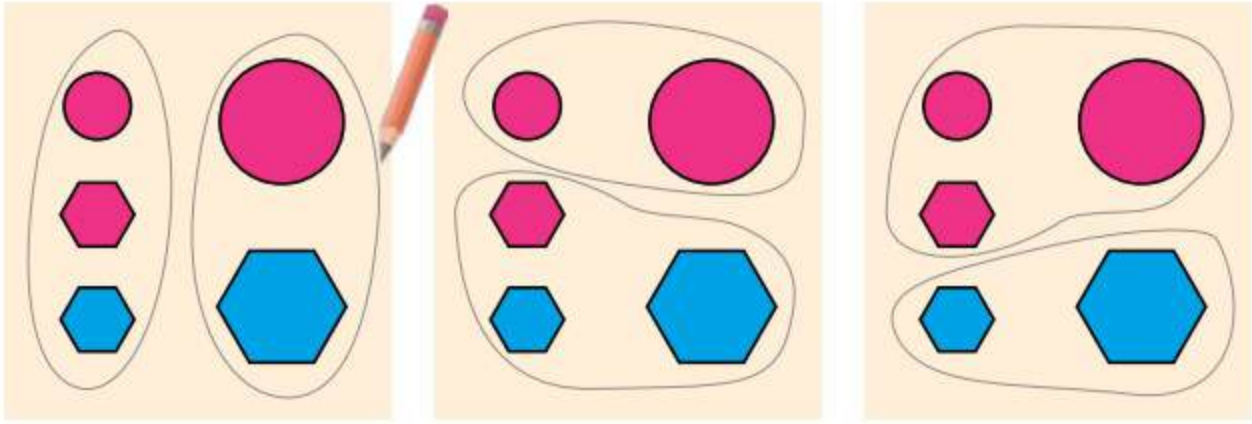

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ОЗНАКИ, ПОВ'ЯЗАНІ З ВЕЛИЧИНОЮ

- довший — коротший
- вищий — нижчий
- ширший — вужчий

1 Розглянь об'єкти в кожній парі. Що в них спільне?

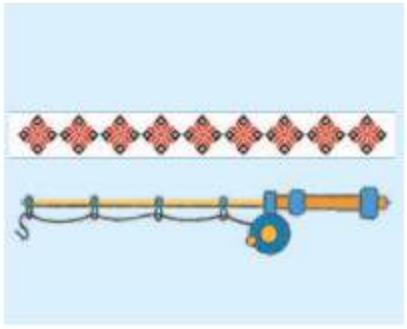

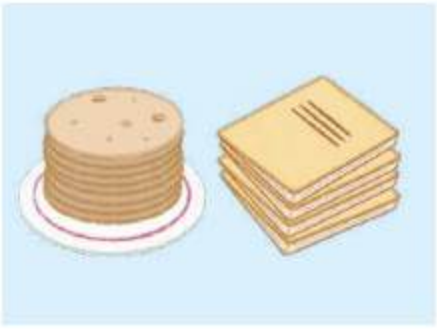

2 Що із зображеного:

довше?

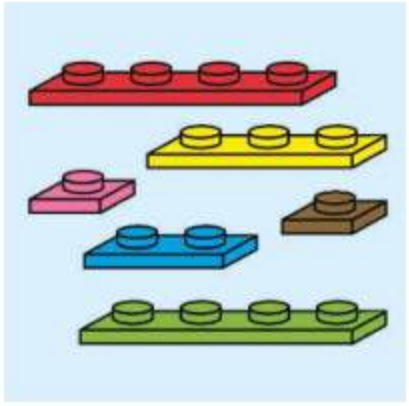

товще?

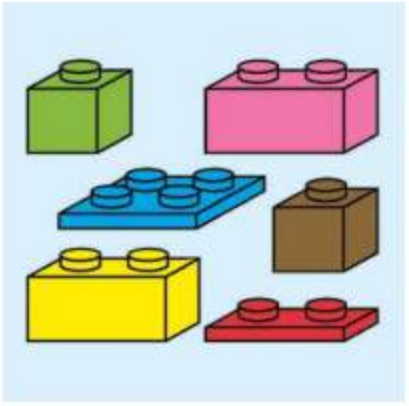

вище?

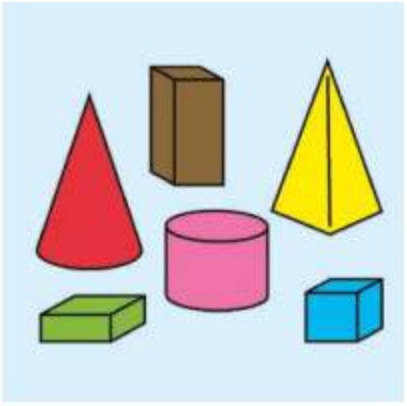

3 Визнач, за якою ознакою фігури розбито на групи.

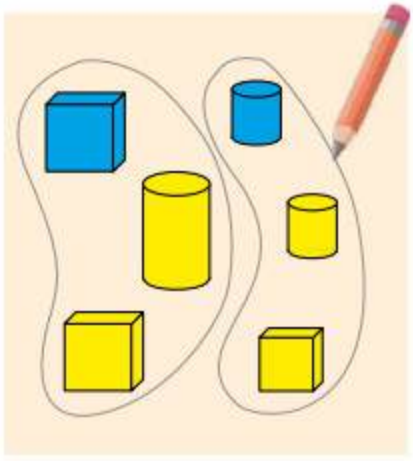

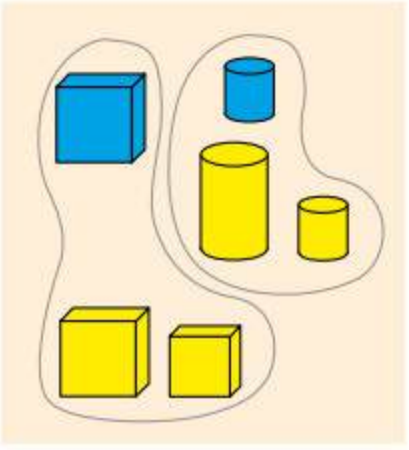

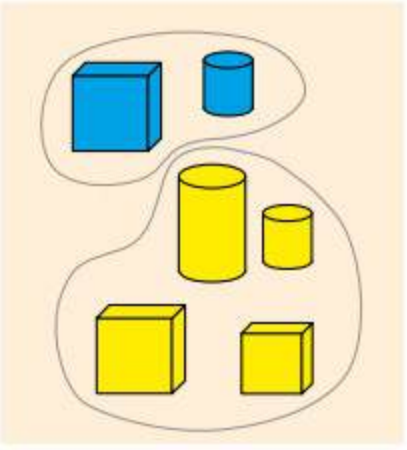

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЛІЧИМО ВІД 1 ДО 10

- цифри:
  0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

1 Перевір, чи правильно розкладено картки із числами.

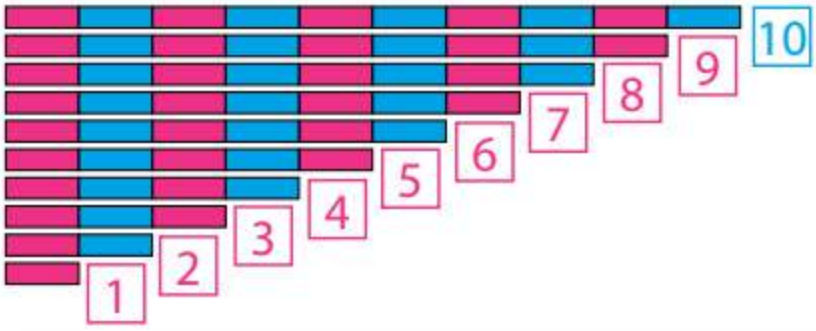

2 Чи відповідає кількість зображених об'єктів числу?

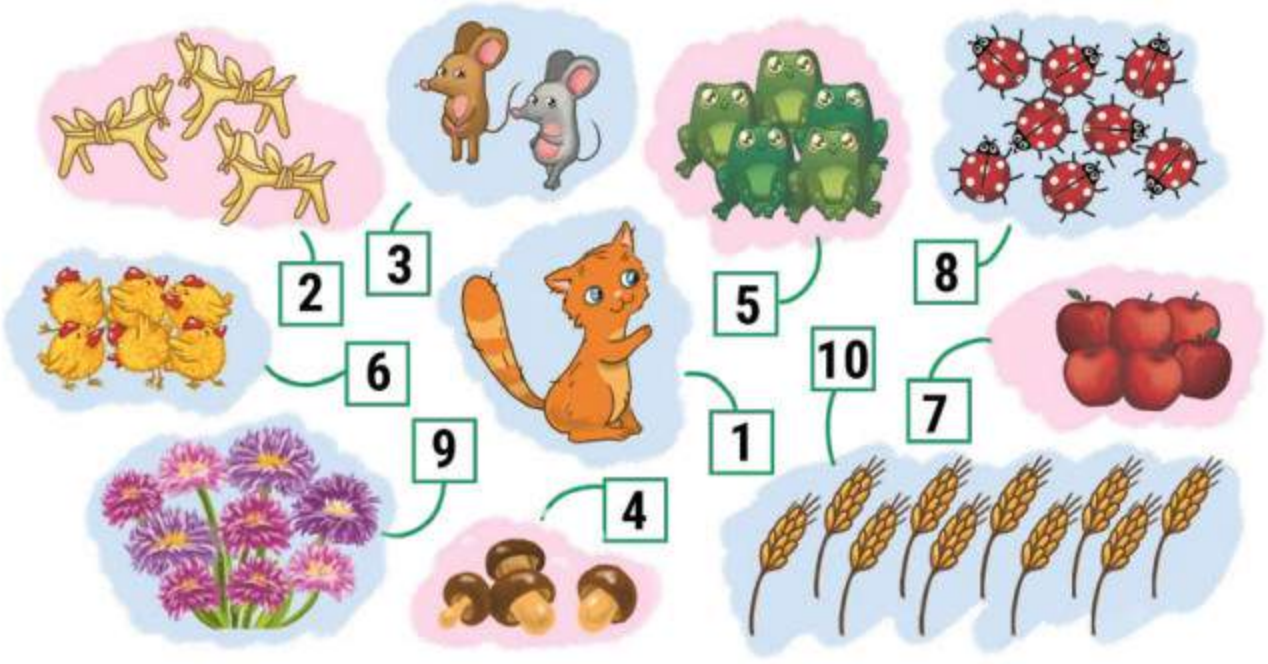

3 Що найдовше? Найкоротше? Однакової довжини?

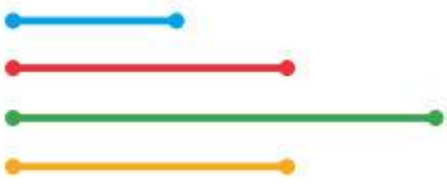

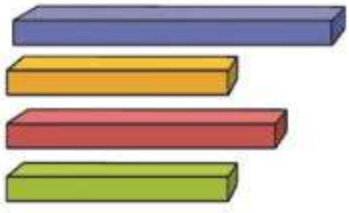

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИЗНАЧАЄМО КІЛЬКІСТЬ ОБ'ЄКТІВ

- лічба
- не називаю предмети двічі
- не пропускаю предмети

1 Чи відповідає кількість кружків картці із числом?

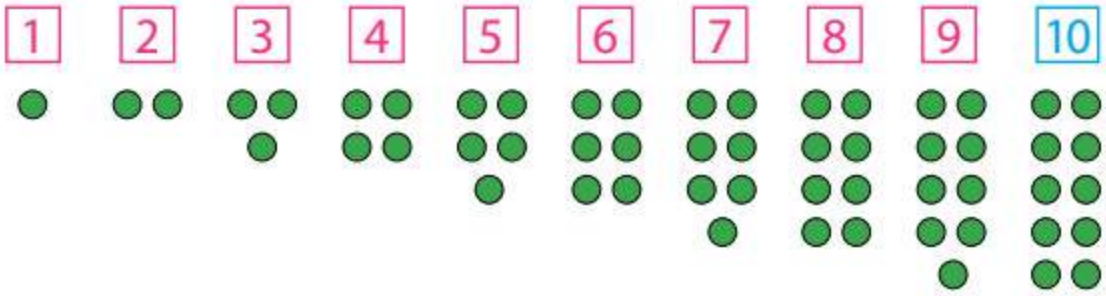

2 Скільки всього фігур? Скільки великих фігур? А малих?

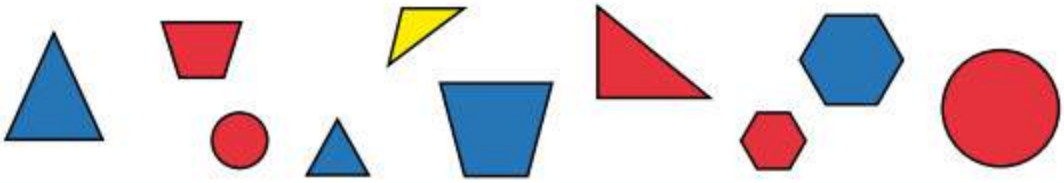

3 Назви зображені геометричні фігури.

4 Скільки смужок? Скільки одиничних відрізків?

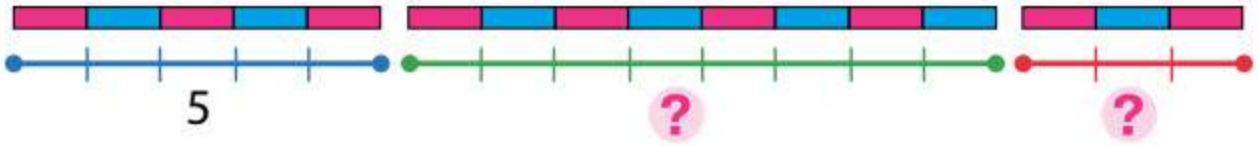

5 Визнач, чого не вистачає.

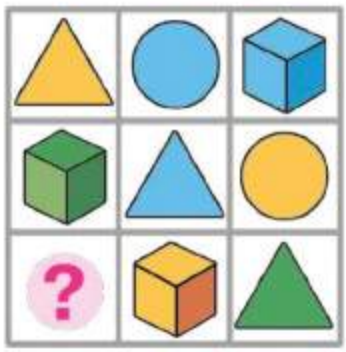

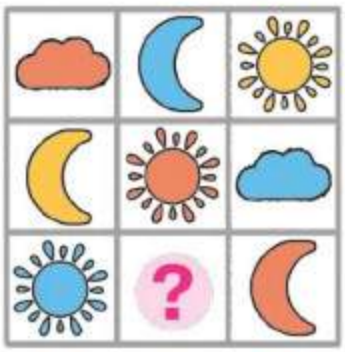

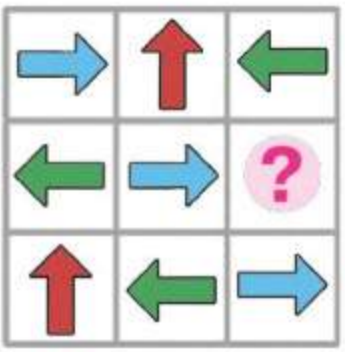

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВЧИМОСЯ ПОРЯДКОВІЙ ЛІЧБІ

- скільки?
- який за порядком?
- тиждень — сім днів

1 Полічи фігури зліва направо; справа наліво; хаотично.

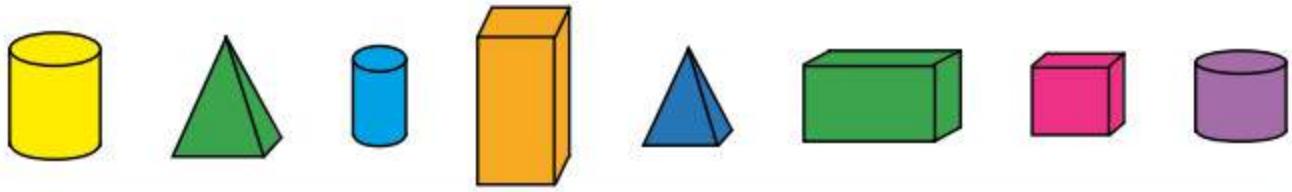

2 Скільки тварин на малюнку? Назви кожну. Хто йде першим? Другим? Яка за порядком лисичка-сестричка?

3 Скільки днів у тижні? Яка за порядком середа? Субота?

Понеді-лок	Вівто-рок	Се-реда	Четвер	П'ят-ниця	Субота	Неділя
1	2	3	4	5	6	7

4 Скільки об'єктів на кожному малюнку зліва і справа? Утвори пари.

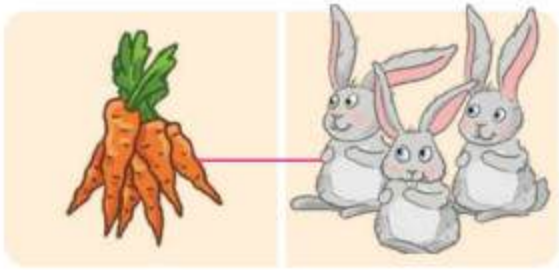

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ГРУПИ ОБ'ЄКТІВ ЗА СПІЛЬНОЮ ОЗНАКОЮ

• множина

1 Назви кожну групу. Що в цих групах спільне?

2 Назви кожну фігуру. Чого більше: усіх фігур чи многокутників? Усіх фігур чи червоних фігур?

3 Визнач, за якою ознакою фігури розбито на групи.

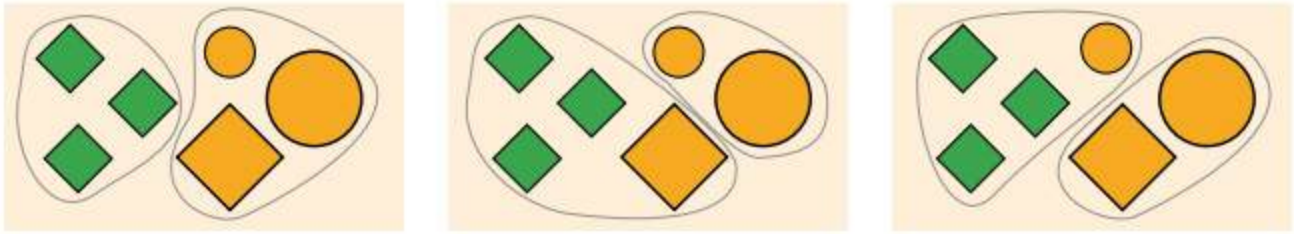

4 Скільки смужок? Скільки одиничних відрізків?

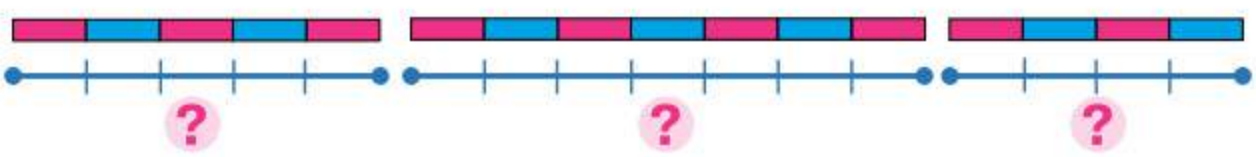

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

РОЗБИВАЄМО ОБ'ЄКТИ НА ГРУПИ ЗА СПІЛЬНОЮ ОЗНАКОЮ

- підмножина
- наступне, попереднє числа

1 Як називається професія людини, котра вирощує овочі? Назви кожний овоч. Який за порядком огірок? Що треба знати, щоб це визначити?

2 Перевір, чи правильно полічено зернини. Назви числа.

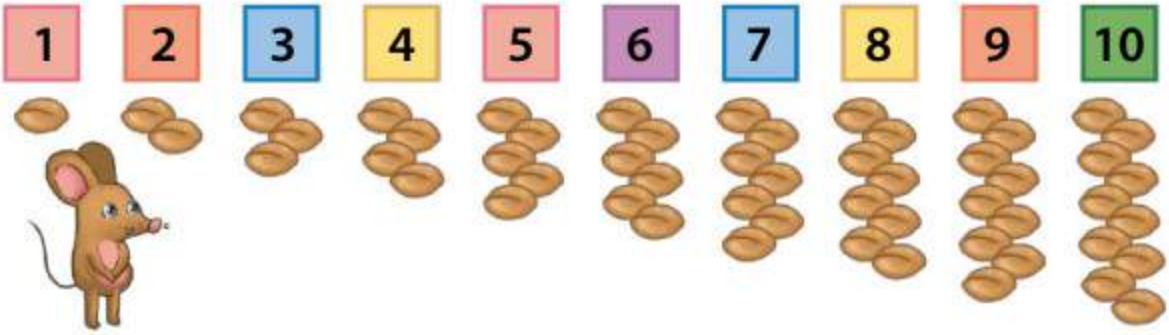

3 Розбий фігури на групи за спільною ознакою.

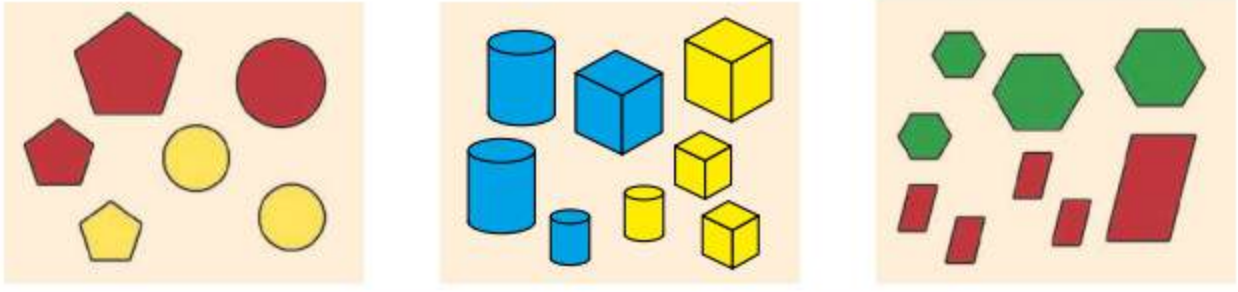

4 Скільки геометричних фігур? Смужок? Одиничних відрізків?

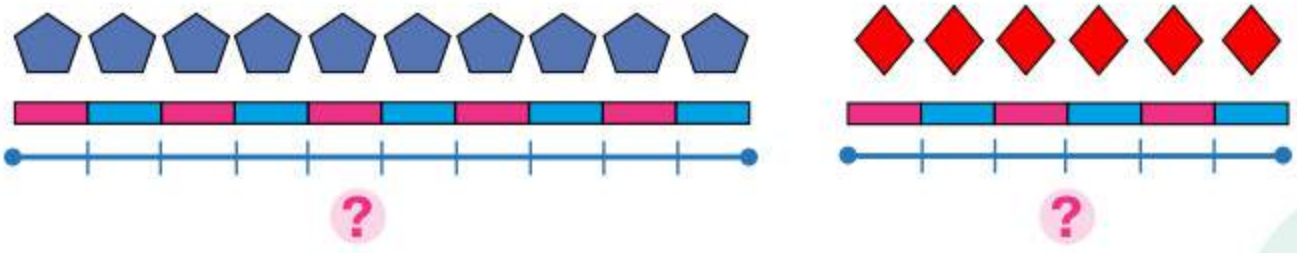

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО І ЦИФРУ 1

- стільки ж
- дорівнює =

1 Скільки кругів?
Смужок?
Одиничних відрізків?

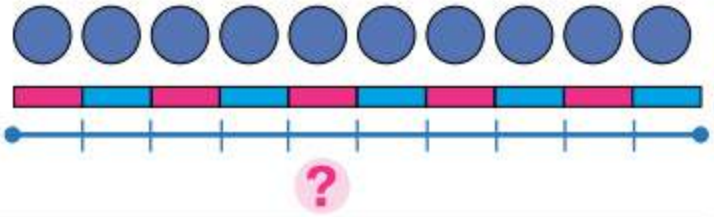

2 З'ясуй, чи всім комашкам вистачило пари. Який висновок можна зробити?

3 Скільки песиків? Котиків? Пташок?

1 1

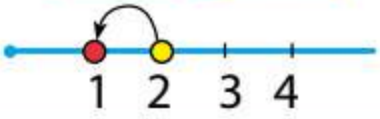

1 — це **2** без **1**

4 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

5 З'ясуй, скільки на кожному малюнку фігур зліва; справа. Де фігур порівну? Де більше? Де менше?

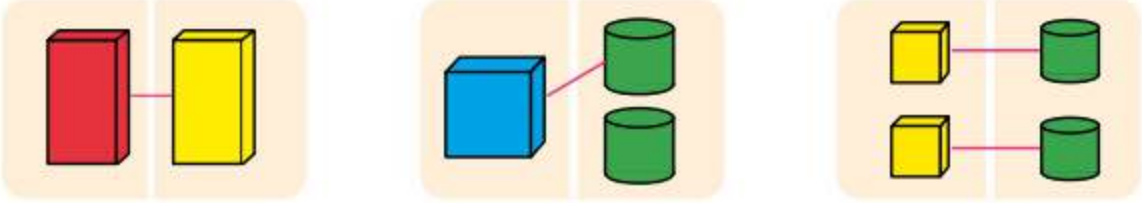

Дорівнює =

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО І ЦИФРУ 2

- дорівнює =
- не дорівнює ≠

1 Назви пропущені числа.

2 Скільки мурашок «сховалося» за листям?

Стільки ж

3 Назви, скільки бджілок; банок; ложок для меду.

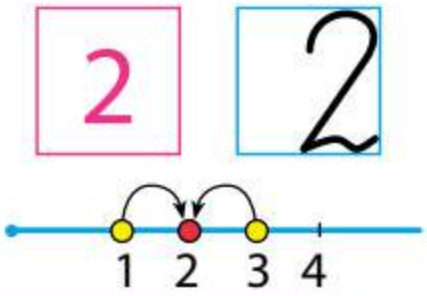

2 — це **1** і ще **1**

2 — це **3** без **1**

4 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

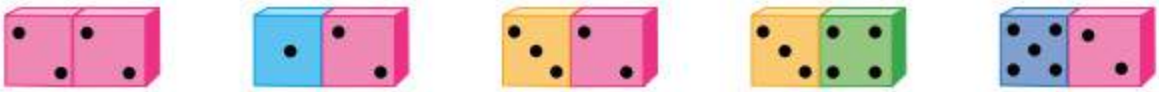

5 З'ясуй, скільки на кожному малюнку об'єктів зліва; справа. Де об'єктів порівну? Де більше? Де менше?

Не дорівнює ≠

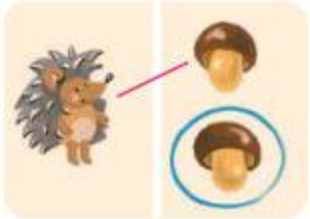

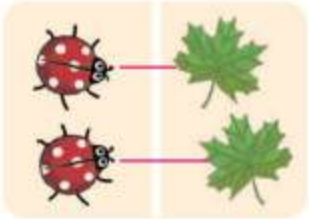

Дорівнює =

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО І ЦИФРУ 3

1 Назви пропущені числа.

2 Визнач, скільки квіток; метеликів; сонечок.

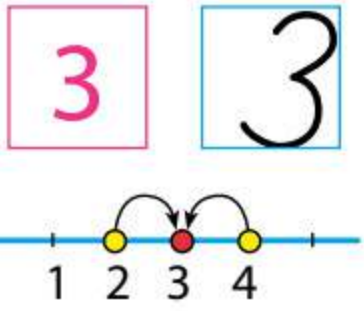

3 — це **2** і ще **1**

3 — це **4** без **1**

3 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

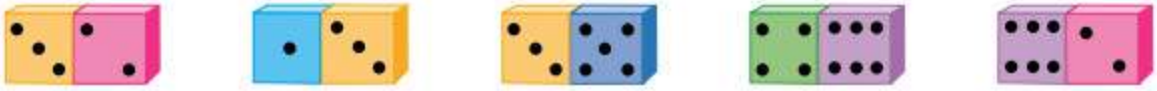

4 Яких об'єктів на кожному малюнку порівну? Не порівну?

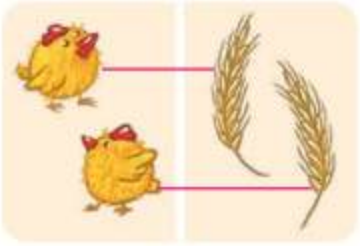

2 = 2

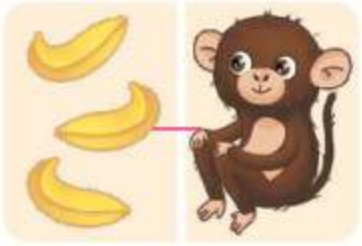

3 ≠ 1

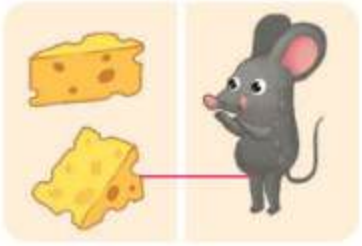

2 ≠ 1

5 Виклади 3 кружки. Переміщуючи їх зліва направо, досліди склад числа 3.

6 Віднови склад кожного числа.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО І ЦИФРУ 4

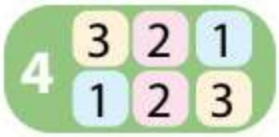

1 Назви пропущені числа.

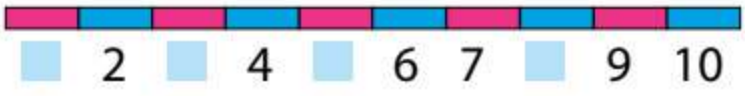

2 Назви, скільки рибок; поплавців; водоростей.

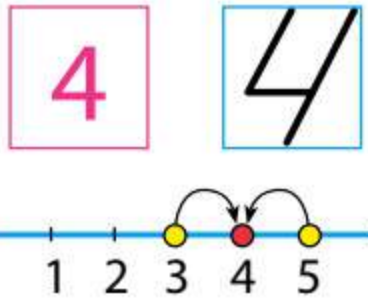

4 — це **3** і ще **1**

4 — це **5** без **1**

3 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

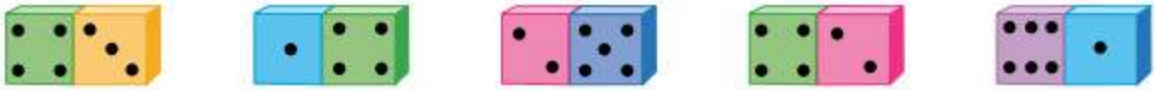

4 Яких об'єктів на кожному малюнку порівну? Не порівну?

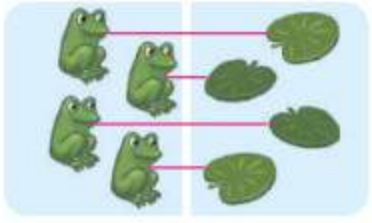

$4 = 4$

$3 \neq 4$

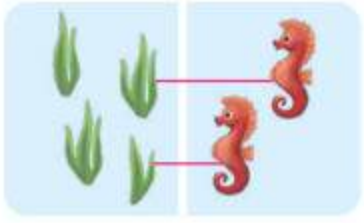

$4 \neq 2$

5 Виклади 4 кружки. Переміщуючи їх зліва направо, досліди склад числа 4.

6 Віднови склад кожного числа.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО І ЦИФРУ 5

1 Назви числа за зростанням (збільшенням); за спаданням (зменшенням).

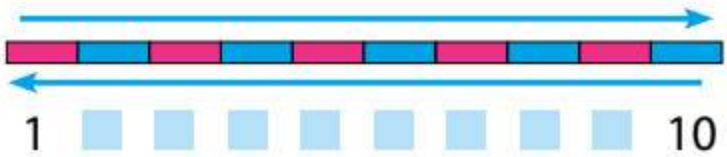

2 Назви, скільки жабок; листків латаття; лілій.

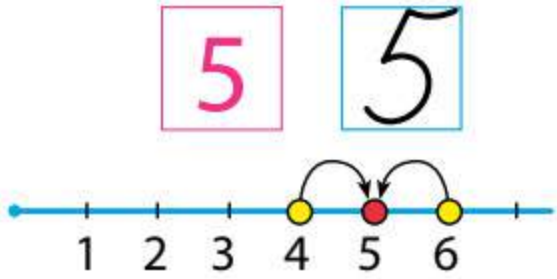

5 — це **4** і ще **1**

5 — це **6** без **1**

3 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

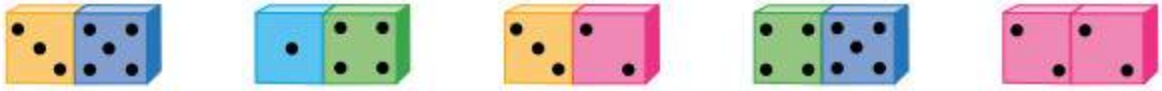

4 Яких об'єктів на кожному малюнку порівну? Не порівну?

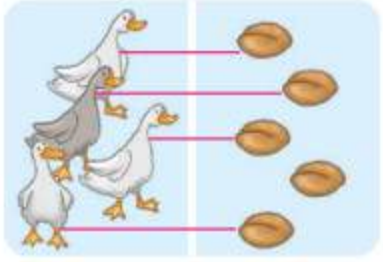

$4 \neq 5$

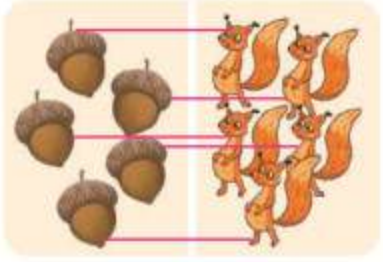

$5 = 5$

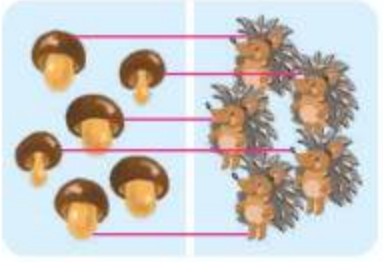

$6 \neq 5$

5 Виклади 5 кружків. Переміщуючи їх зліва направо, досліди склад числа 5.

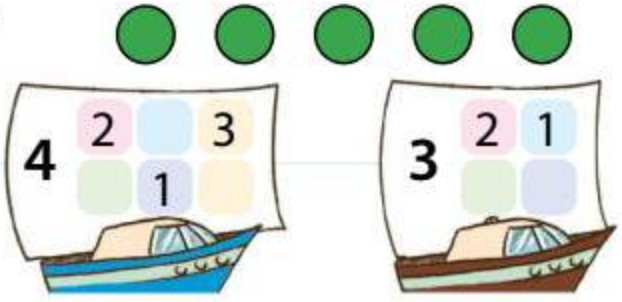

6 Віднови склад кожного числа.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПРАЦЮЄМО З ГРУПОЮ ОБ'ЄКТІВ: ОБ'ЄДНУЄМО, ВИЛУЧАЄМО

- об'єднати
- вилучити

1 Розглянь, як об'єкти:

об'єднали

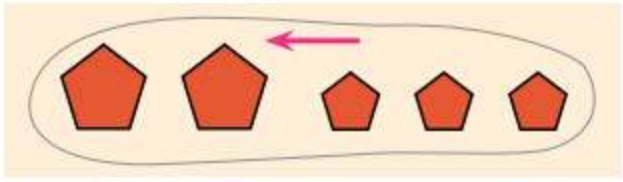

2 і 3 всього 5

об'єднати

вилучили

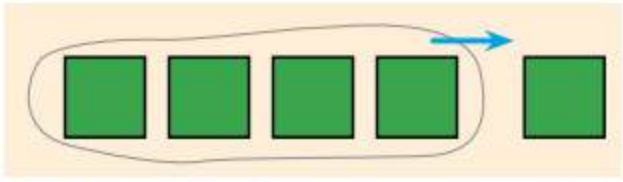

5 без 1 залишиться 4

вилучити

2 Що треба зробити, щоб об'єднати об'єкти? Вилучити?

Об'єднати — це означає присунути, змішати, зсипати тощо.

Вилучити — це означає відсунути, відрізати, забрати, відсипати тощо.

3 Поміркуй, які предмети об'єднували, а які — вилучали.

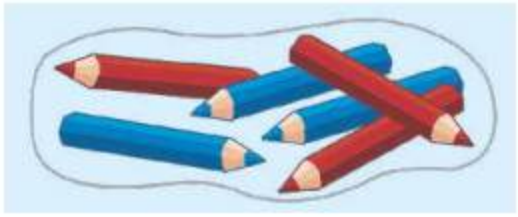

4 Віднови склад кожного числа.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО ГРУПИ ОБ'ЄКТІВ ЗА КІЛЬКІСТЮ

- більше >
- менше <
- рівність, нерівність

1 Об'єднай.

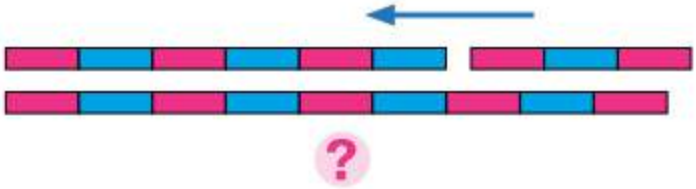

Вилучи.

2 Розглянь, як порівняли кількості елементів у множинах.

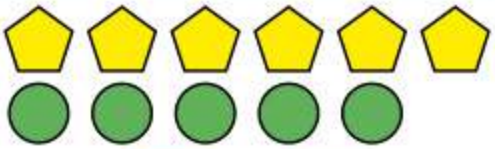

6 ≠ 5

не порівну

більше

менше

6 > 3

нерівність

4 > 2

4 більше, ніж 2

5 < 6

5 менше, ніж 6

3 З'ясуй, чи правильно склали нерівності. Прочитай їх зліва направо та справа наліво.

6 > 5

4 < 8

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО АРИФМЕТИЧНІ ДІЇ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ

1 Скільки всього?

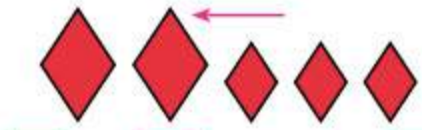

2 і 3 всього 5

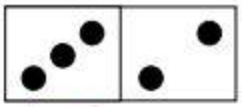

3 і 2 всього 5

Скільки залишилося?

5 без 1 залишиться 4

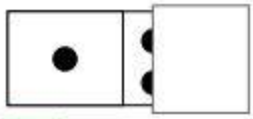

5 без 4 залишиться 1

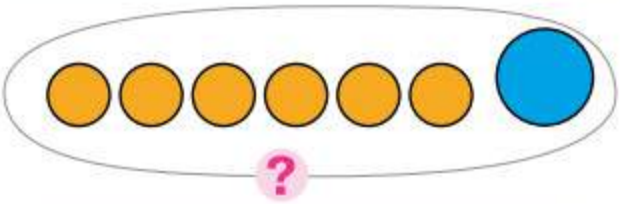

Об'єднати → додати

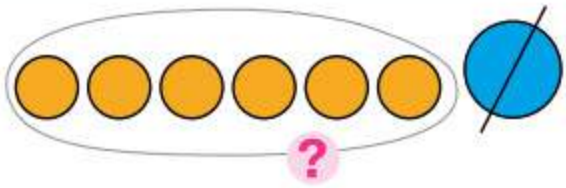

Вилучити → відняти

Рівність

$6 + 1 = 7$

Вираз

6 і 1 буде 7.
Усього 7 кружків.
До 6 додати 1 буде 7.

Рівність

$7 - 1 = 6$

Вираз

7 без 1 буде 6.
Залишилося 6 кружків.
Від 7 відняти 1 буде 6.

2 Віднови склад кожного числа.

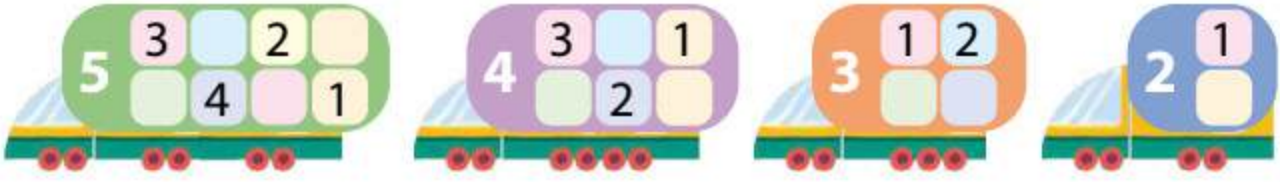

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЗОБРАЖУЄМО ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ СХЕМАТИЧНО

1 Скільки всього?

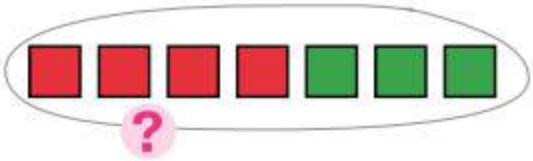

4+3

Скільки залишилося?

7–2

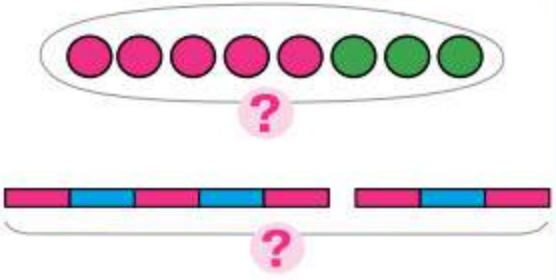

5+3

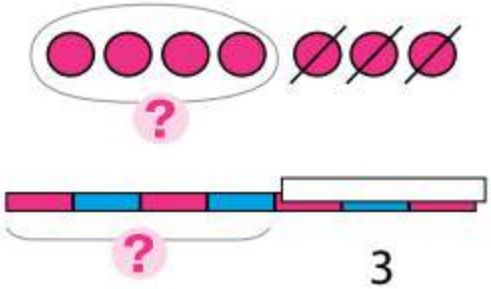

7–3

2 Прокоментуй схеми та проілюструй їх кружками.

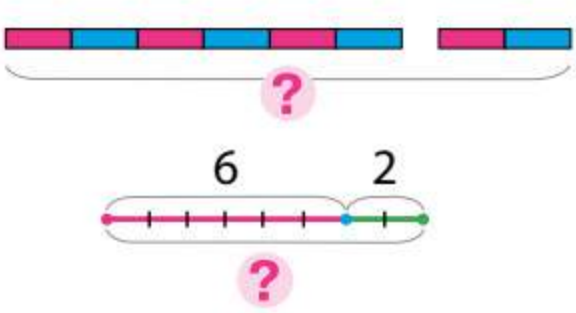

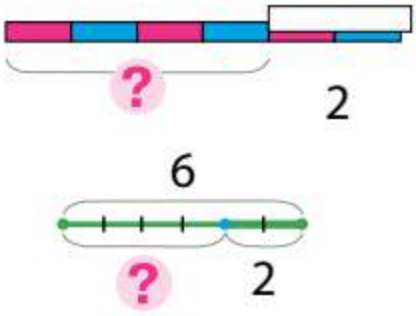

3 Назви числа за зростанням; за спаданням.

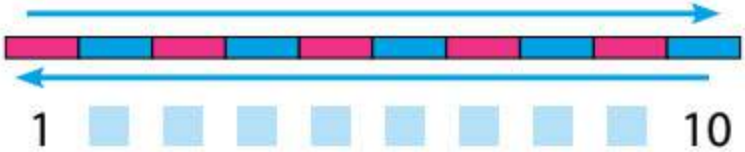

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО І ЦИФРУ 6

- **наступне** число
- **попереднє** число

1 Перевір, чи правильно записано склад кожного числа.

1+4
2+3
3+2
4+1

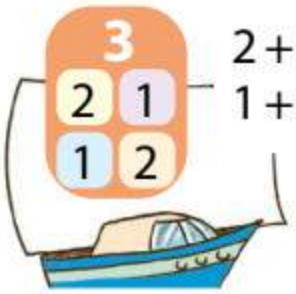

2+1
1+2

1+3
2+2
3+1

2 Поміркуй, як одержати наступне число; попереднє число.

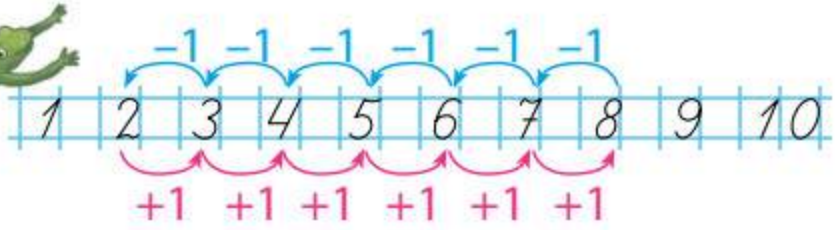

5+1=6
6−1=5
7+1=8
8−1=7

2+1
3−1
4+1
5−1

3 Назви, скільки кругів; трикутників; чотирикутників.

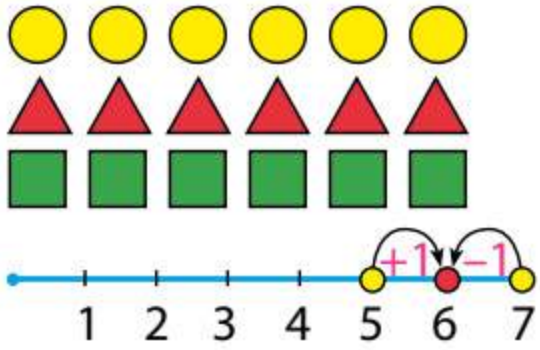

6 — це **5** і ще **1** $6=5+1$

6 — це **7** без **1** $6=7-1$

4 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

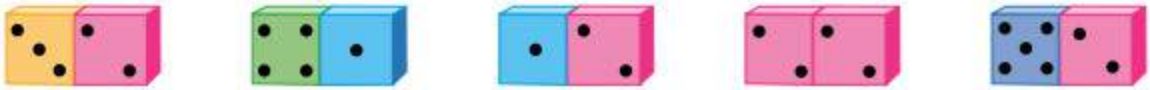

5 Скільки стало?

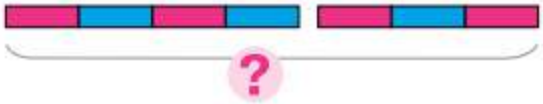

4+3

7−4

Скільки залишилося?

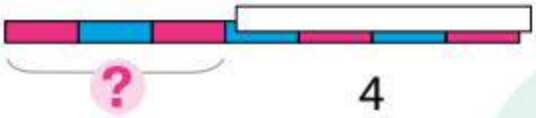

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛА

- числовий промінь
- **наступні** числа **більші**
- **попередні** числа **менші**

1 Віднови склад кожного числа.

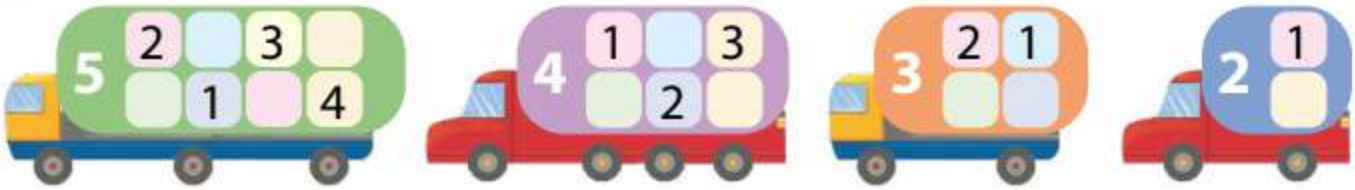

2 Назви числа за зростанням; за спаданням.

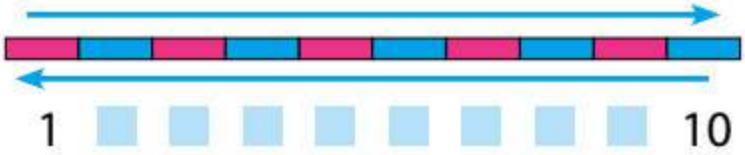

3 Порівняй. Добери нерівність.

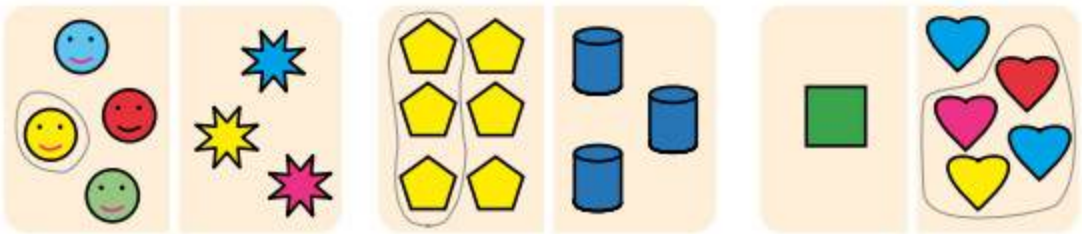

6 > 3

1 < 5

4 > 3

4 Назви числа, які менші від 6; більші за 6.

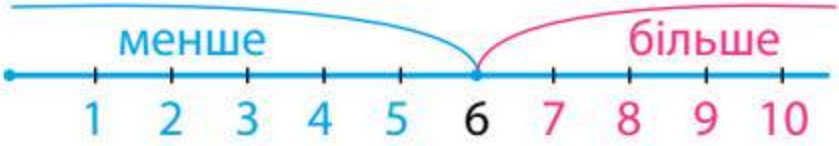

5 Порівняй числа.

2 і 6	6 і 5	5 і 4	6 і 4	3 і 6
3 і 1	2 і 4	1 і 5	3 і 5	6 і 2

6 Знайди значення виразів за числовим променем.

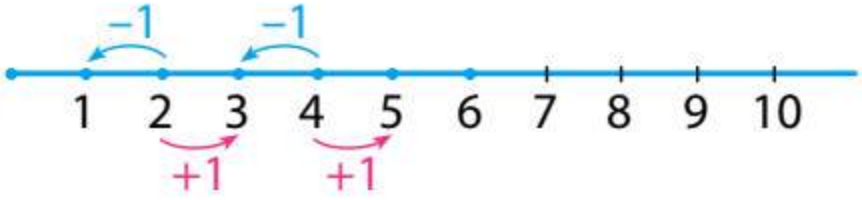

2 + 1
2 − 1
4 + 1
4 − 1

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО СКЛАД ЧИСЛА 6

6	5	4	3	2	1
	1	2	3	4	5

1 Скільки всього?

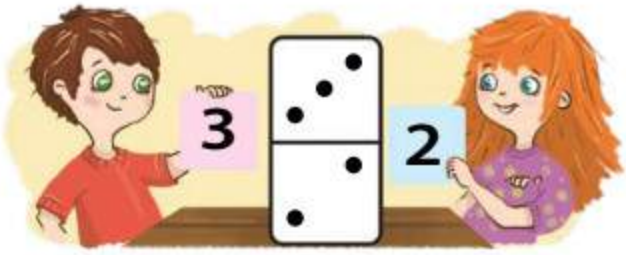

3 + 2 = 5

2 + 3 = 5

2 Згадай склад числа 5; 4; 3. Визнач, які числа пропущено.

□ + 2

4 + □

□ + 3

1 + □

1 + □

□ + 2

3 + □

1 + □

□ + 1

3 Виклади 6 кружків. Переміщуючи їх зліва направо, досліди склад числа 6. Склади відповідні рівності на додавання.

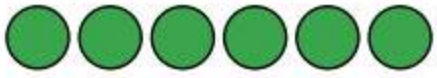

4 Склади рівності на додавання до кожної кісточки доміно.

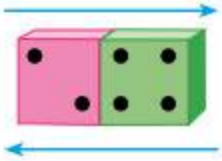

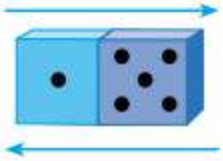

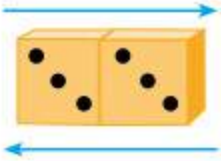

5 Знайди значення виразів. Складі інші рівності.

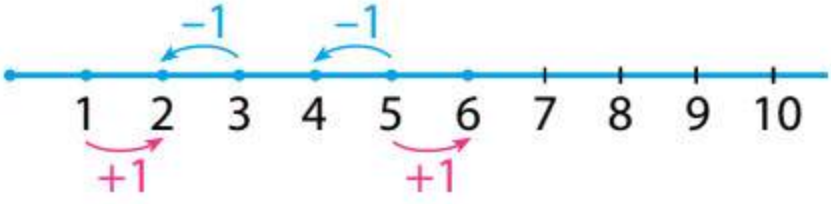

1 + 1	5 + 1
3 − 1	5 − 1

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОВТОРЮЄМО ЧИСЛА 1–6

1 Визнач, скільки всього; скільки залишилося.

4	+	2	=	6
2	+	4	=	6
6	–	2	=	4
6	–	4	=	2

2 Віднови таблиці. Склади відповідні рівності на додавання.

3 За якою ознакою множину розбито на підмножини в кожному випадку? Поясни, як склали рівності.

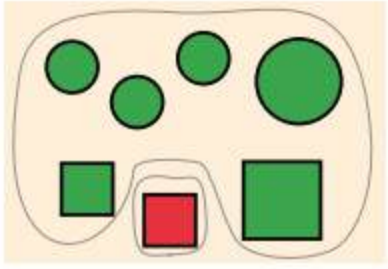

$6+1=7$
$1+6=7$
$7-6=1$
$7-1=6$

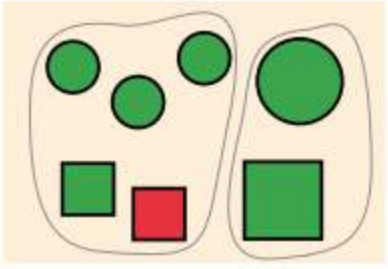

$5+2=7$
$2+5=7$
$7-5=2$
$7-2=5$

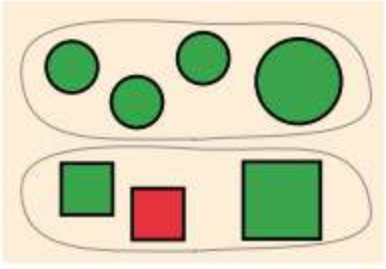

$4+3=7$
$3+4=7$
$7-4=3$
$7-3=4$

4 Поясни схеми. Склади рівність.

На дереві 4 горобці та 2 синиці.

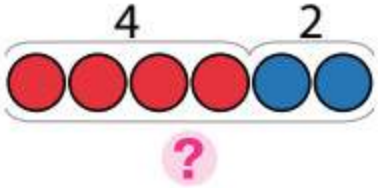

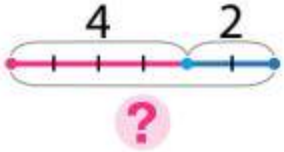

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЗА ЧИСЛОВИМ ПРОМЕНЕМ

1 Як одержати наступне число? Попереднє число? Склади рівності за числовим променем.

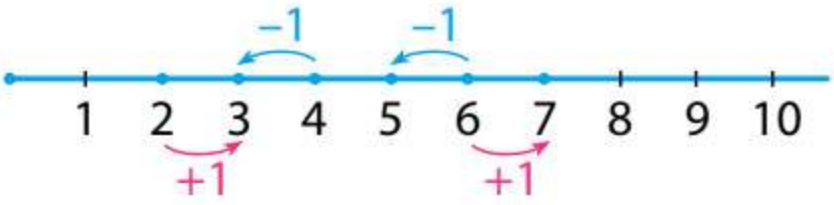

2 Розглянь, як можна виконувати обчислення за числовим променем. Знайди значення виразів.

4+1+1

3+3

4+2

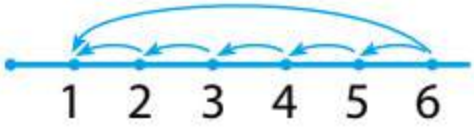

6−5

3 До кожної пари схем добери вираз. Усно знайди його значення.

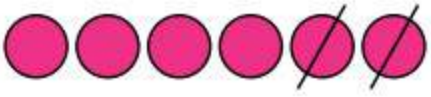

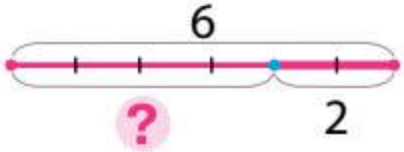

4+2 1+5

6−4 6−2

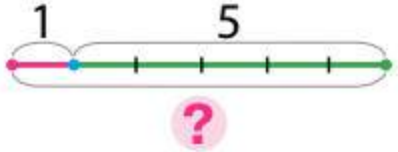

4 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА В МЕЖАХ 6

1 Віднови склад кожного числа.

2 Прочитай рівності в першому стовпчику. Поясни, як їх склали. Віднови рівності до решти кісточок доміно.

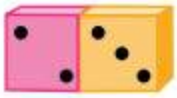
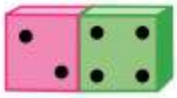
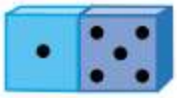

2+3=5	2+4=□	1+5=□
3+2=5	□+□=□	□+□=□
5−2=3	6−2=□	6−1=□
5−3=2	□−□=□	□−□=□

3 Обчисли, користуючись числовим променем.

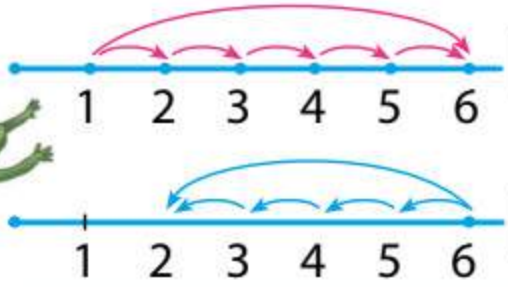

4 Добери схему до кожного малюнка. Поясни свій вибір.

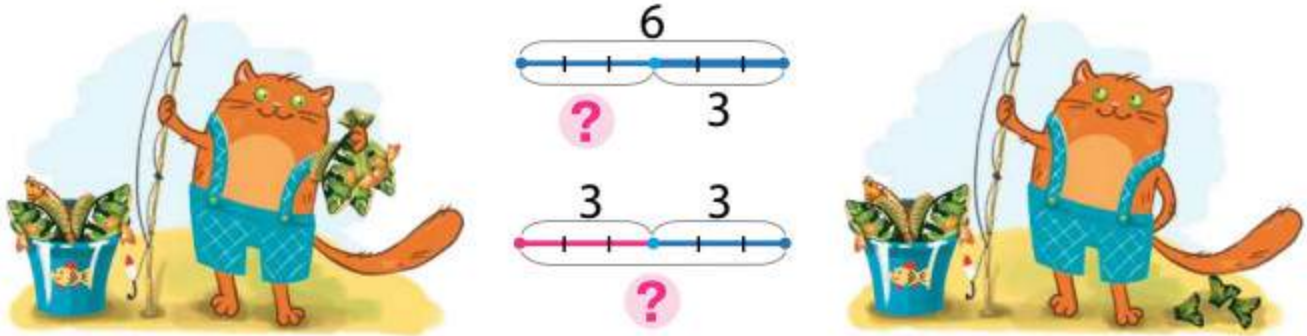

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО І ЦИФРУ 7

- **+1 → наступне** число
- **–1 → попереднє** число

1 Як одержати наступне число? Попереднє число? Усно склади рівності за числовим променем.

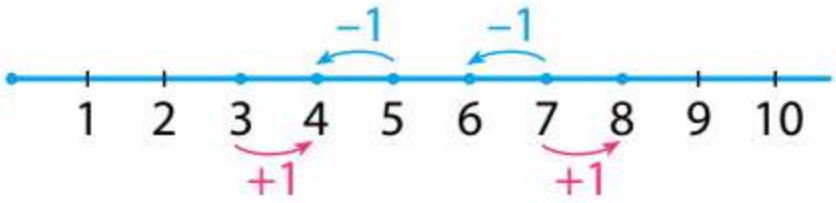

2 Скільки кругів? Трикутників? Чотирикутників?

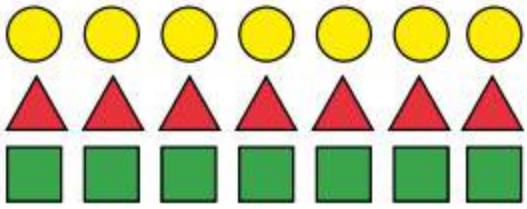

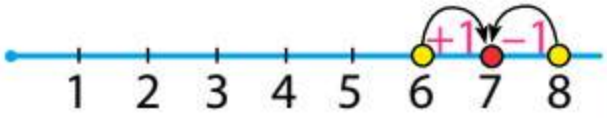

7 7

7 — це **6** і ще **1** $7 = 6 + 1$

7 — це **8** без **1** $7 = 8 - 1$

3 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

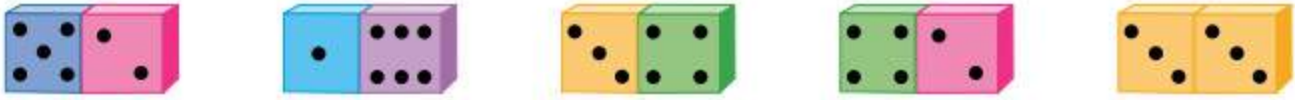

4 Добери малюнок до схеми. Поясни свій вибір.

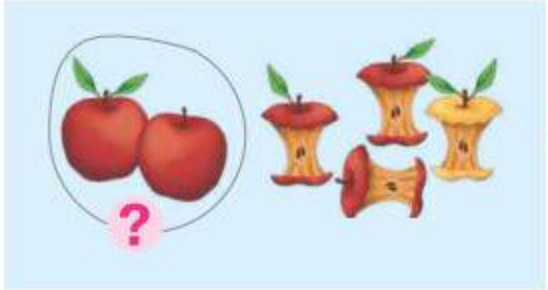

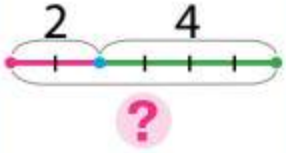

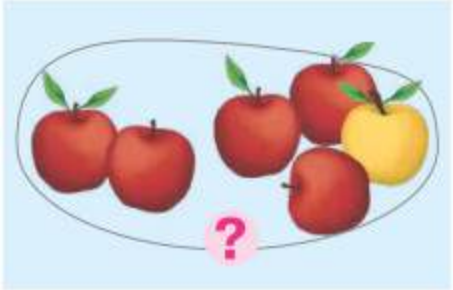

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛА

- неправильні (хибні) нерівності

1 Знайди неправильні (хибні) нерівності. У чому помилка?

6 > 4	3 < 7	2 > 6	10 > 7	4 > 8
4 < 3	7 > 2	7 > 3	6 < 3	3 < 5
5 > 2	4 > 7	2 < 4	5 < 4	1 < 6

2 За якою ознакою фігури розбито на групи? Порівняй групи за кількістю елементів. Яке ще завдання можна виконати за малюнками?

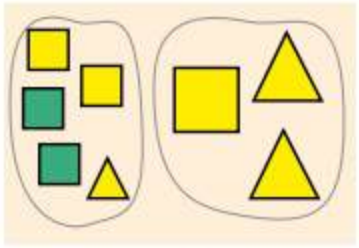

5 > □

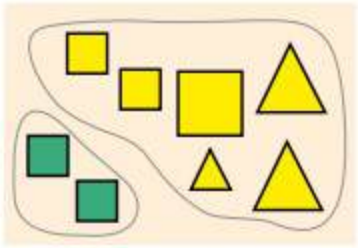

2 < □

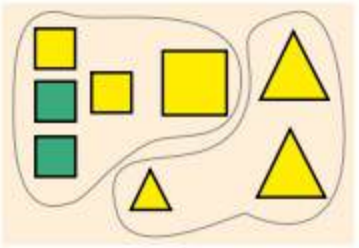

□ > □

3 Добери схему та вираз до кожного малюнка.

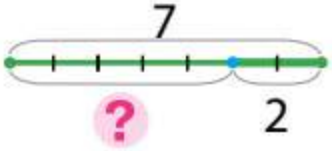

5 + 2

7 − 2

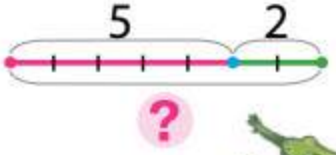

4 Виконай арифметичні дії за числовим променем.

5 + 2

7 − 3

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО СКЛАД ЧИСЛА 7

7	6	5	4	3	2	1
	1	2	3	4	5	6

1 Виклади 7 кружків. Переміщуючи їх зліва направо, досліди склад числа 7. Складі рівності на додавання.

2 Які кісточки доміно показують склад числа 7? Складі відповідні рівності.

3 Поясни, як склали вирази за схемами. Складі інші вирази. Знайди значення всіх виразів.

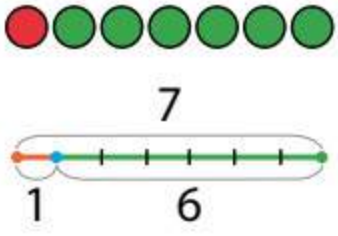

$1+6=\square$

$6+1=\square$

$7-1=\square$

$7-6=\square$

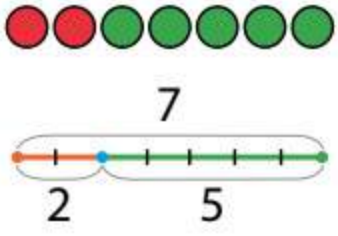

$2+5=\square$

$\square+\square=\square$

$7-2=\square$

$\square-\square=\square$

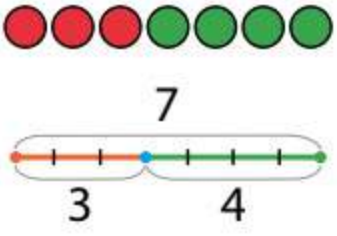

$3+4=\square$

$\square+\square=\square$

$7-3=\square$

$\square-\square=\square$

4 Згадай, що означає «додати 1»; «відняти 1». Знайди значення виразів, користуючись числовим променем.

$6+1$
$8-1$
$3+1$
$4-1$

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОВТОРЮЄМО ЧИСЛА 1–7

1 Розбий фігури на дві групи за кольором; за розміром; за формою. Склади всі можливі рівності і нерівності.

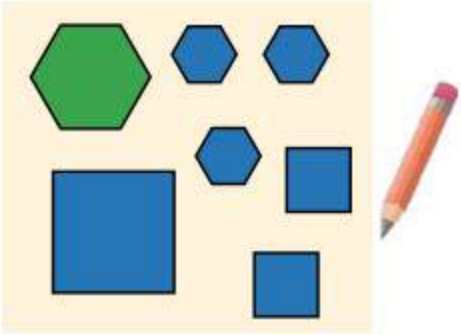

2 Добери схему та вираз до малюнка.

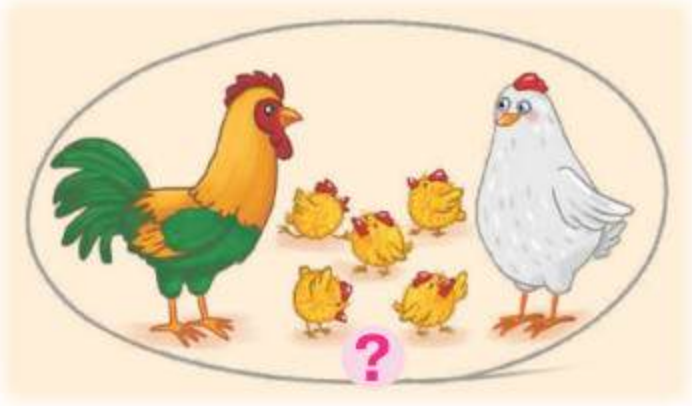

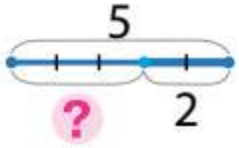

5+2

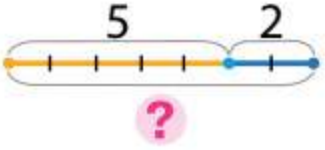

5–2

3 Перевір, хто з дітей правильно склав схему для відповіді на запитання.

У Сашка 7 наліпок. Він дав подрузі 3 наліпки. Скільки наліпок у нього залишилося?

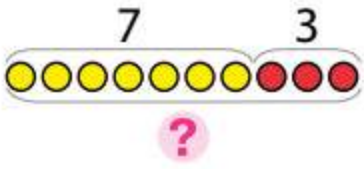

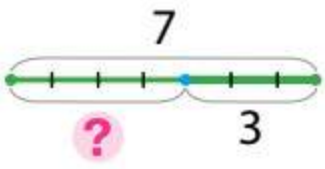

4 Знайди хибні рівності. Як виправити помилки?

5 – 1 = 4	6 + 1 = 5	7 – 1 = 6	5 + 1 = 4
8 + 1 = 9	4 – 1 = 2	2 + 1 = 1	9 – 1 = 8

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО І ЦИФРУ 8

1 Що можна сказати про кількість кругів, трикутників і чотирикутників на малюнку?

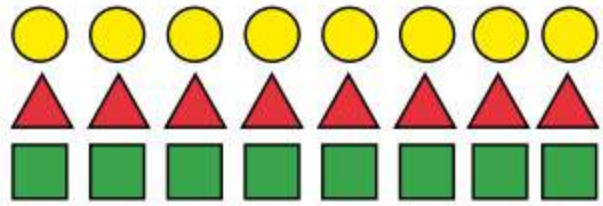

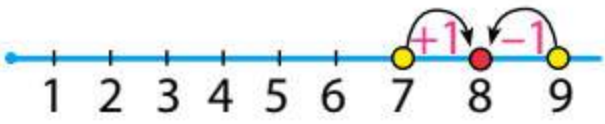

8

8

8 — це **7** і ще **1** $8 = 7 + 1$

8 — це **9** без **1** $8 = 9 - 1$

2 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

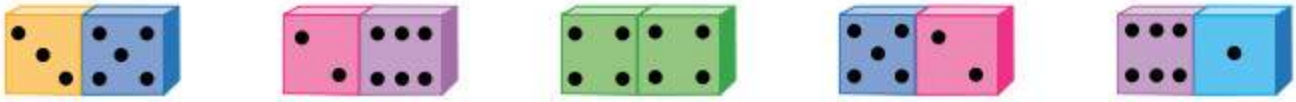

3 Знайди хибні нерівності. У чому помилки?

$7 > 4$	$2 < 7$	$5 > 8$	$10 > 6$
$8 < 6$	$6 > 7$	$1 < 7$	$5 < 7$
$7 > 9$	$9 > 2$	$7 > 8$	$3 > 5$

4 Добери схему та вираз до малюнка.

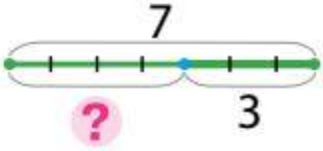

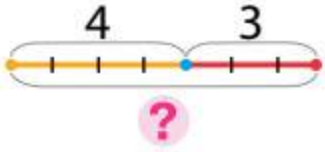

$4 + 3$

$7 - 3$

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛА

1 Перевір, чи правильно діти виконали завдання. Якщо є помилки, виправ їх.

У першому рядку діти мали підкреслити числа, менші від 7, а в другому — більші за 4, але менші від 8.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

2 Порівняй числа.

7 і 5	6 і 8	9 і 7	8 і 5	3 і 6
4 і 8	5 і 3	10 і 8	9 і 4	8 і 2

3 Скільки точок «сховалося» за кожним аркушем?

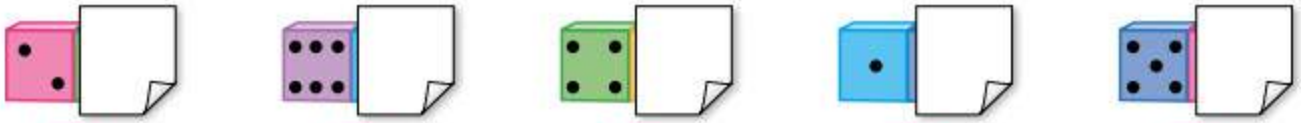

4 7 5 5 6

4 Скільки всього? Скільки залишилося?

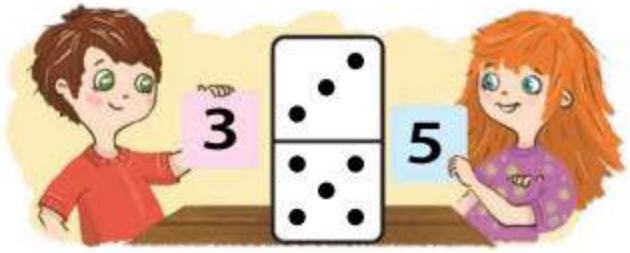

5	+	3	=	8
3	+	5	=	8
8	–	3	=	5
8	–	5	=	3

5 Згадай склад кожного числа. Склади рівності на додавання; на віднімання.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО СКЛАД ЧИСЛА 8

8	7	6	5	4	3	2	1
	1	2	3	4	5	6	7

1 Виклади 8 кружків. Переміщуючи їх зліва направо, досліди склад числа 8. Склади відповідні рівності на додавання і віднімання.

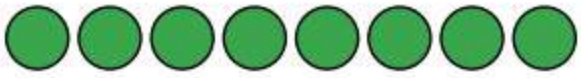

2 Які кісточки доміно показують склад числа 8? Усно склади відповідні рівності.

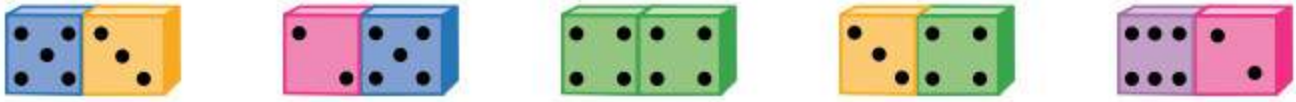

3 Що спільного в схемах? До кожної схеми склади дві рівності на додавання і дві — на віднімання.

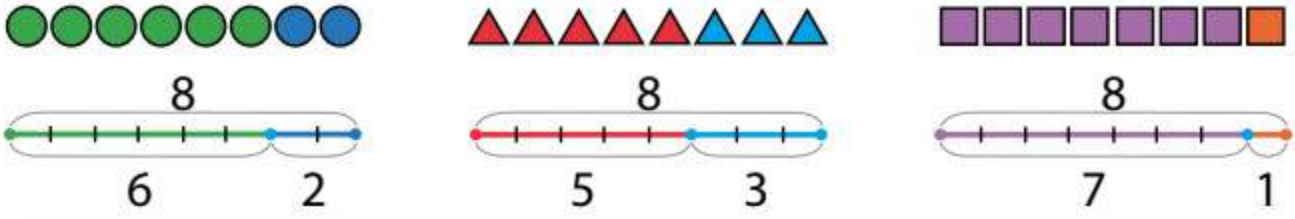

4 Знайди значення виразів за числовим променем.

5+3 8−4

5 Виклади картки із числами від 1 до 8. Знайди значення виразів.

5+1	8−1	4+1	2+1
7−1	7+1	5−1	2−1
3+1	6−1	9−1	6+1

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОВТОРЮЄМО ЧИСЛА 1–8

1 Скільки всього? Скільки залишилося? Склади рівності.

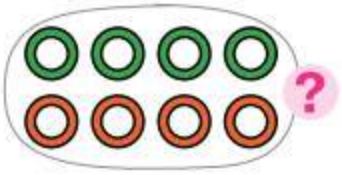

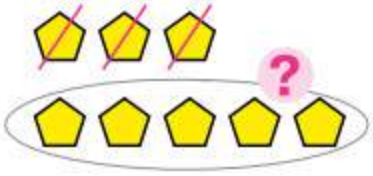

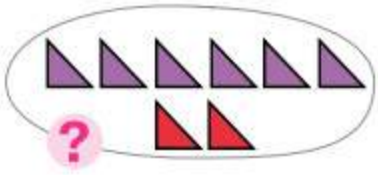

2 Склади всі можливі рівності до кожної кісточки доміно.

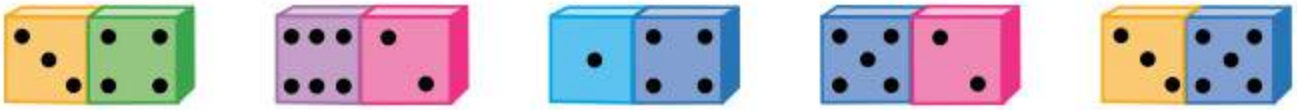

3 Згадай склад числа 8. Визнач, які числа пропущено.

3 + □ = 8	8 − 3 = □	4 + □ = 8	8 − 4 = □
□ + 1 = 8	8 − 1 = □	2 + □ = 8	8 − 2 = □
5 + □ = 8	8 − 5 = □	□ + 7 = 8	8 − 7 = □
□ + 6 = 8	8 − 6 = □		

4 Добери вираз до кожної пари схем.

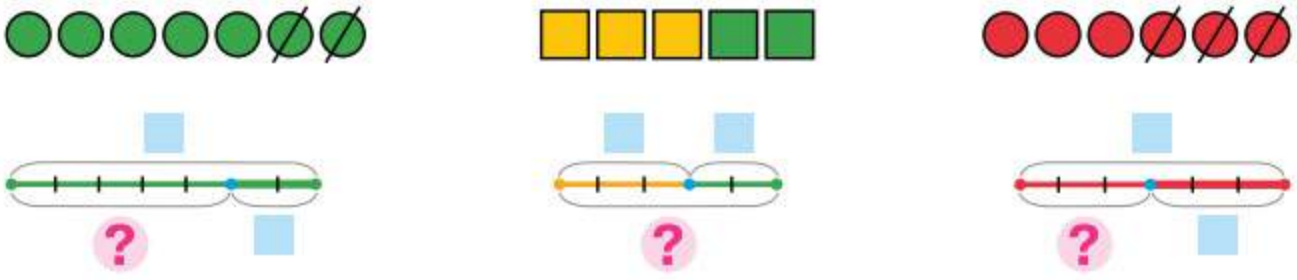

3 + 2 | 3 − 2 | 7 + 2

6 − 3 | 7 − 2 | 6 + 3

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО І ЦИФРУ 9

1 Що можна сказати про кількість кругів, трикутників і чотирикутників на малюнку?

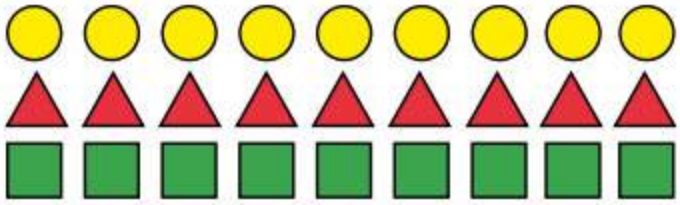

9

9

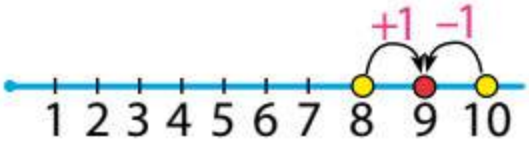

9 — це **8** і ще **1** $9 = 8 + 1$

9 — це **10** без **1** $9 = 10 - 1$

2 Скільки на кісточці доміно точок зліва? Справа? Усього?

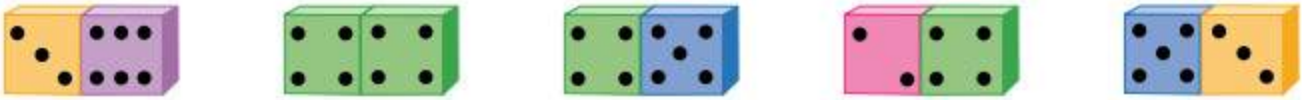

3 Добери схему та вираз до кожного малюнка.

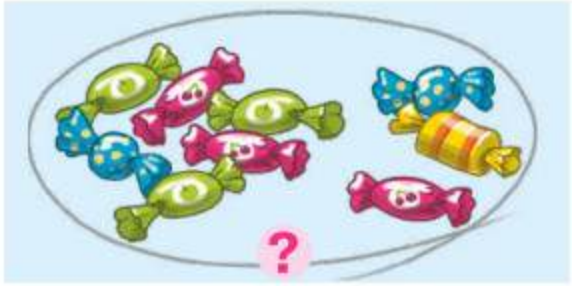

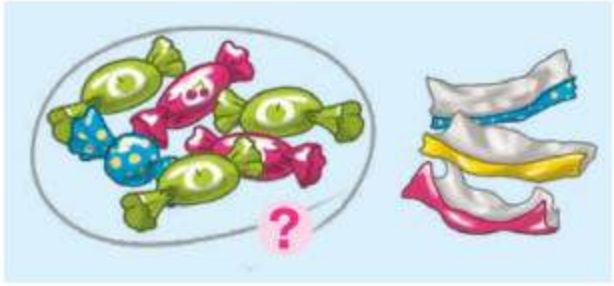

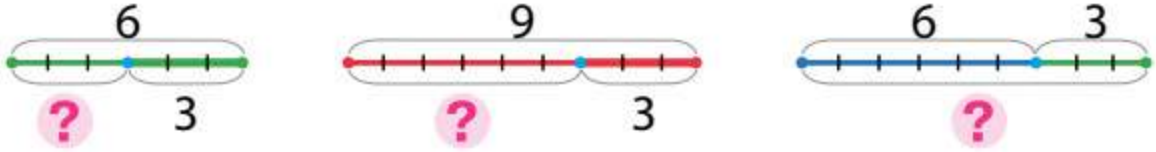

6+3 6–3 9–3

4 Порівняй числа.

8 і 4 6 і 7 3 і 5 7 і 8 6 і 3

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛА

- порівняння на основі складу числа

1 Порівняй числа.

3 і 5	9 і 7	8 і 9	7 і 5
8 і 6	2 і 5	7 і 4	6 і 9

2 Запиши числа за зростанням.

9 4 1 8 6

3 Віднови склад кожного числа. Склади рівності.

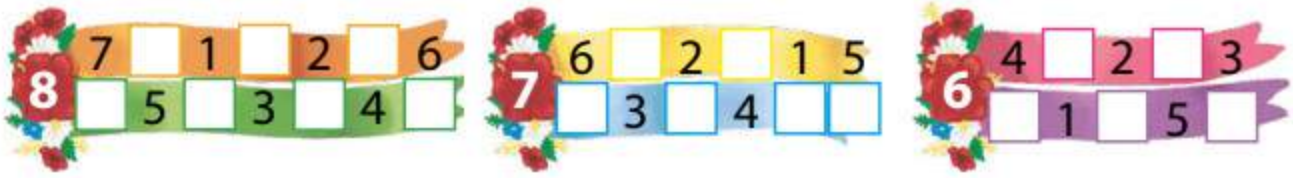

4 Прокоментуй записи. Спробуй закінчити міркування.

4 ● 2 — 2 і 2 більше за 2

7 ● 3 — 4 і 3 більше за 3

6 ● 5 — 1 і 5 більше за 5

5 За чим спостерігає орнітолог? Добери схему та вираз до кожного малюнка.

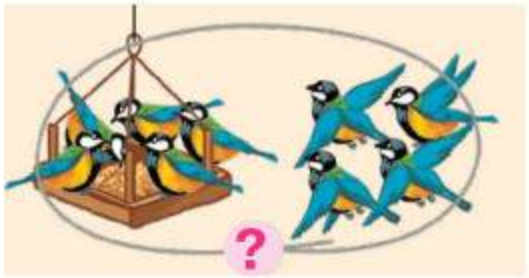

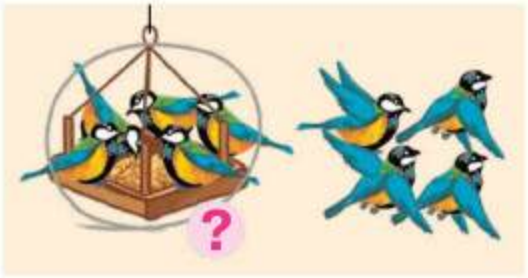

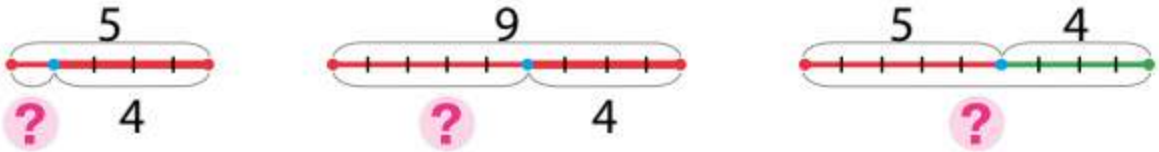

9 – 4 5 + 4 5 – 4

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО СКЛАД ЧИСЛА 9

9	8	7	6	5	4	3	2	1
	1	2	3	4	5	6	7	8

1 Виклади 9 кружків. Переміщуючи їх зліва направо, досліди склад числа 9. Склади відповідні рівності на додавання і віднімання.

2 З'ясуй, які кісточки доміно ілюструють склад числа 9.

3 Склади рівності на додавання і віднімання за схемами.

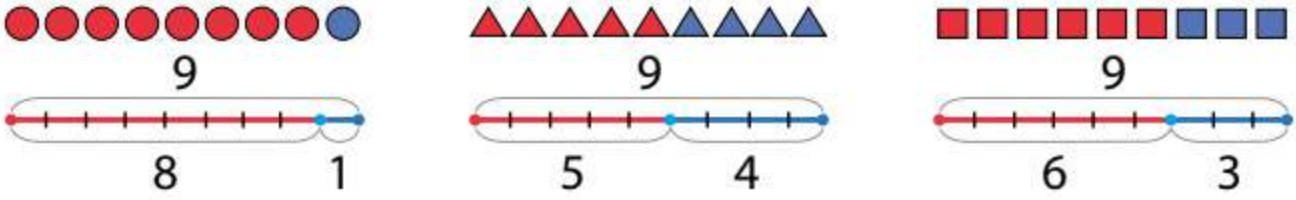

4 Порівняй числа.

5 і 9	9 і 7	6 і 8	8 і 10
2 і 6	10 і 9	7 і 3	6 і 4

5 Порівняй числа за їх складом, користуючись схемами.

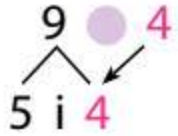

більше за 4

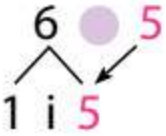

більше за 5

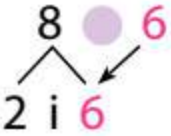

більше за 6

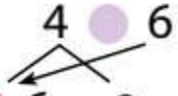

менше від 6

менше від 9

менше від 9

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОВТОРЮЄМО ЧИСЛА 1–9

1 Назви числа:

1) більші за 4, але менші від 9;
2) менші від 9, але більші за 7;
3) більші за 5, але менші від 8.

2 Знайди хибні нерівності. У чому помилки?

6 > 5	4 < 6	9 < 6	10 > 1	7 < 5
9 < 8	8 > 9	7 > 4	3 < 6	3 > 8

3 Згадай склад кожного числа.

4 Добери схему та вираз до кожного малюнка.

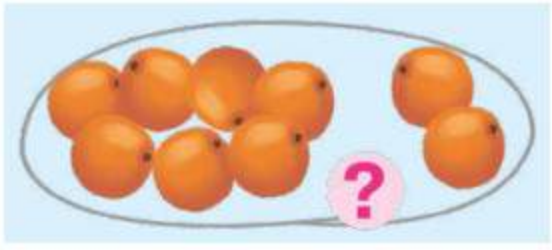

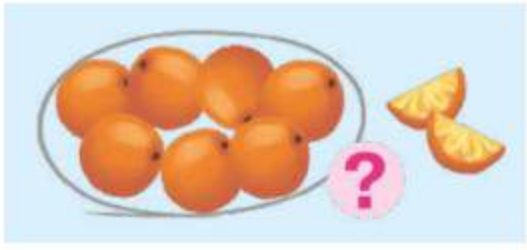

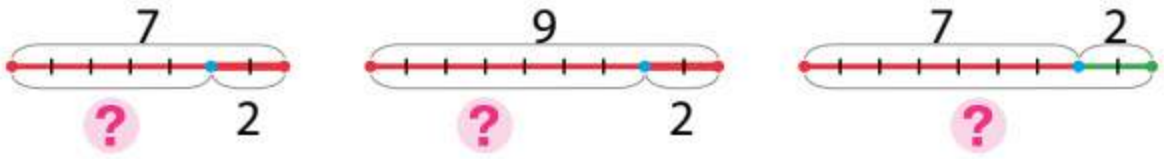

7 + 2 7 – 2 9 – 2

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ЧИСЛО 10

- натуральний ряд чисел

1 Поясни, як одержати число 10 із попереднього числа. Яке число наступне за числом 10? Розглянь, як одержати число 10 із наступного числа.

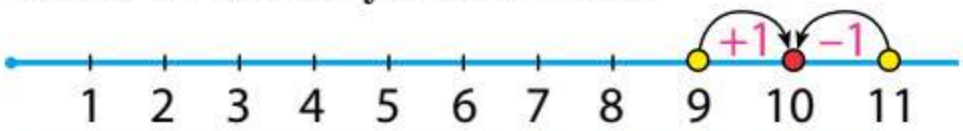

10 — це **9** і ще **1** $10 = 9 + 1$

10 — це **11** без **1** $10 = 11 - 1$

2 Скільки геометричних фігур кожного виду?

3 Добери схему до кожного малюнка. Склади рівність.

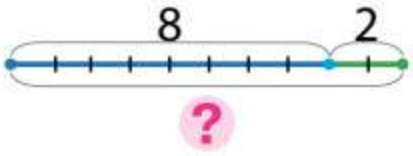

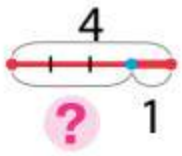

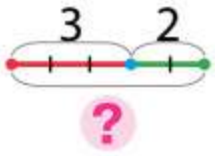

4 Віднови склад кожного числа.

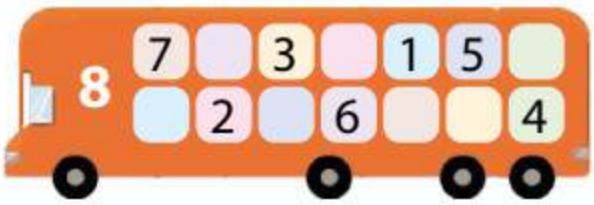

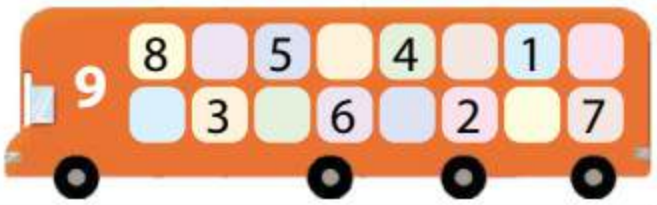

5 Обчисли.

10 − 1	6 + 1	8 − 1
7 + 1	4 − 1	5 + 1

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛА

1 Віднови відрізок натурального ряду чисел.

1, 2, 3, □, □, □, □, □, 9, □.

2 Порівняй числа. Які способи порівняння чисел ти знаєш? Який із них для тебе легший?

10 і 7	8 і 5	2 і 4	10 і 4
3 і 9	6 і 10	10 і 8	7 і 3

3 Прочитай кожний вираз. З'ясуй за зразком, яке число одержимо: наступне чи попереднє. Знайди значення виразу.

□ 2 3 2+1 6+1 3–1 7+1 5–1

4 Згадай склад кожного числа. Для кожного випадку склади рівність за схемою: □ + □ = □ + □.

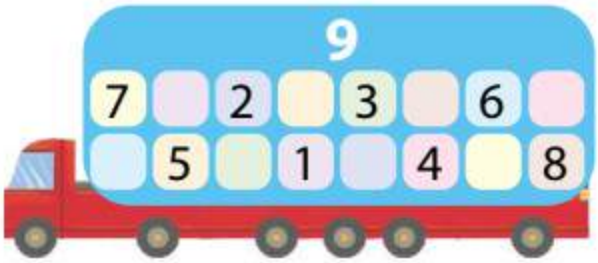

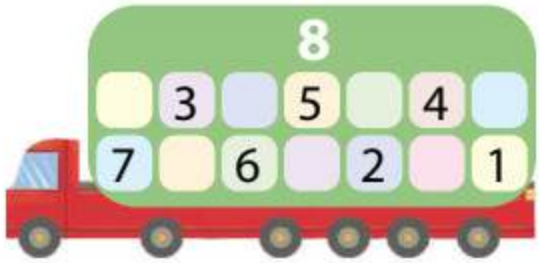

5 Продавчиня лічила іграшки. Поясни, як доповнити схеми до малюнків. Склади відповідні рівності.

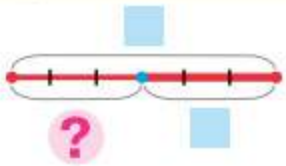

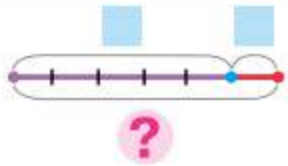

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО СКЛАД ЧИСЛА 10

10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
	1	2	3	4	5	6	7	8	9

1 Виклади 10 кружків. Переміщуючи їх зліва направо, досліди склад числа 10. Склади відповідні рівності на додавання і віднімання.

2 Розглянь пари чисел, які складають число 10. Що цікаве можна помітити? Запиши відповідні рівності на додавання.

3 Які кісточки доміно ілюструють склад числа 10?

4 За кожною парою схем склади рівності на додавання і віднімання.

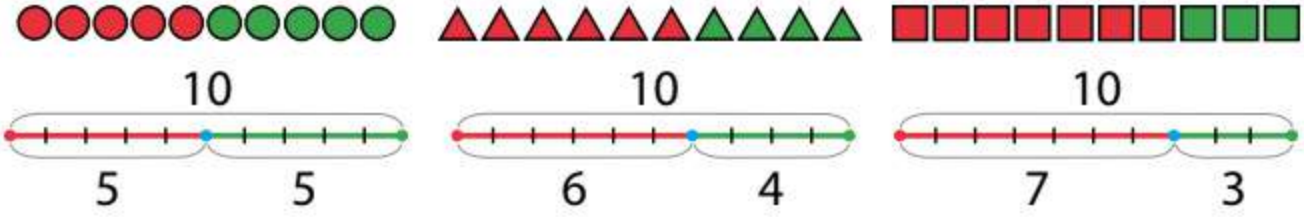

5 Добери малюнок до схеми.

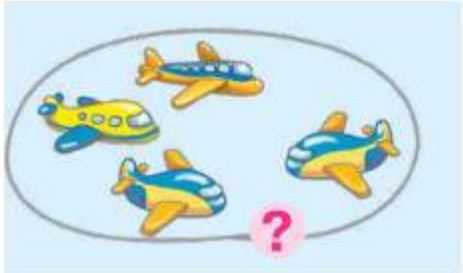

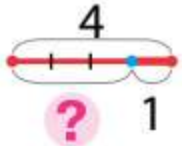

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПЕРЕВІРЯЄМО СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Назви пропущені числа.

2 Згадай склад кожного числа. Назви пропущене число.

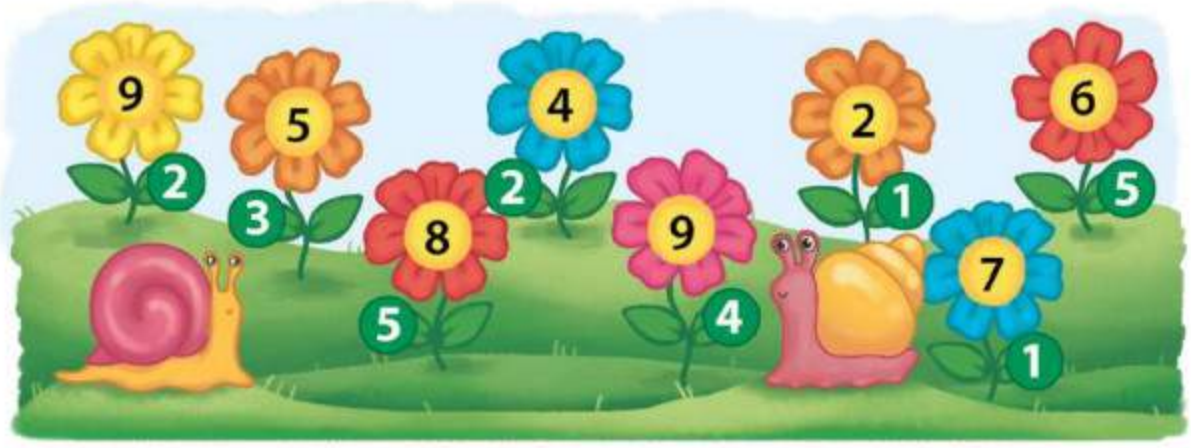

3 Познач кількість ґудзиків числом. Назви найменше число.

4 Чаклун перетворив числа на літери. Спробуй «розчаклувати» числа та порівняти їх.

О С З А Е Н І М Р В

О ● Н Р ● Е М ● І

С ● З А ● О В ● Р

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОВТОРЮЄМО ЧИСЛА 1–10

1 Назви числа:

1) більші за 6, але менші від 9;
2) більші за 2, але менші від 4;
3) менші від 7, але більші за 3;
4) менші від 8.

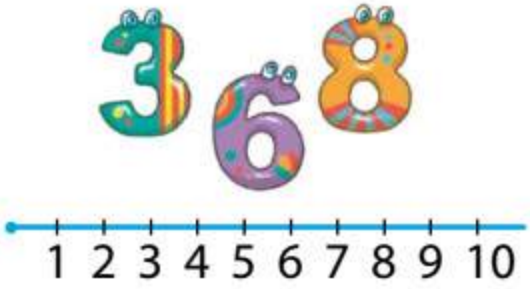

2 Прочитай кожний вираз. З'ясуй за зразком, яке число одержимо: наступне чи попереднє. Обчисли.

9 + 1	10 – 1	7 – 1	4 – 1
8 – 1	5 + 1	6 + 1	7 + 1

3 Визнач, на які числа «впали» листочки.

 – 1 = 9	 + 1 = 10	 – 1 = 6	 + 1 = 8
 + 1 = 4	 – 1 = 7	 + 1 = 5	7 – = 6
 – 1 = 5	 + 1 = 9	 – 1 = 3	 + 1 = 7

4 Прокоментуй кожний малюнок. Об'єкти об'єднували чи вилучали? Добери відповідний вираз й обчисли його.

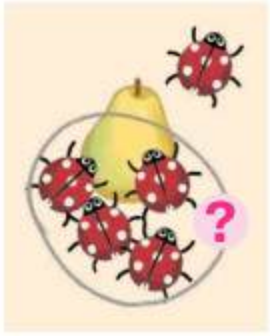

1 + 3 4 – 1 4 + 1 3 – 1

5 – 1 3 + 2 4 – 3

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО СКЛАД ЧИСЕЛ ПЕРШОГО ДЕСЯТКА

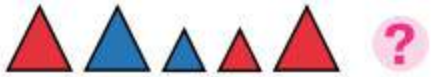

1 Упізнай числа за описами. Склади схожі загадки.

1) Це число стоїть між числами 7 і 9.
2) Це число наступне за числом 6.

2 Розглянь пари чисел, які складають число 9; 8; 7; 6. Склади рівності на додавання за схемами.

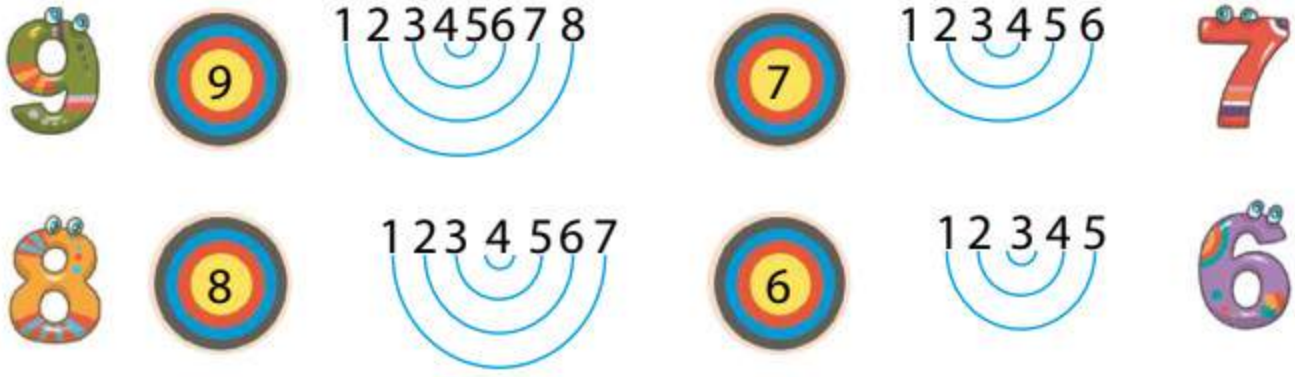

3 Добери схему та вираз до кожного малюнка.

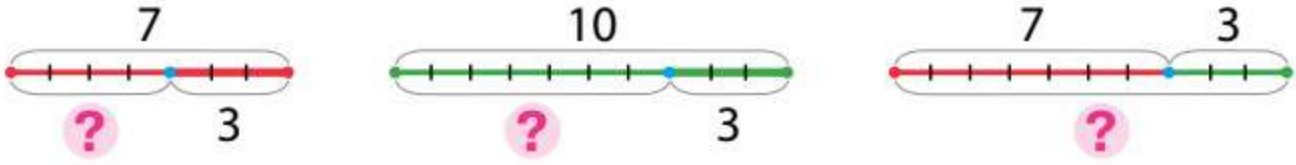

10 – 3 | 10 + 3 | 7 – 3 | 7 + 3

4 Знайди значення виразів.

6 + 1 | 3 – 1 | 7 + 1 | 10 – 1 | 8 + 1 | 5 – 1

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

НАЗИВАЄМО КОМПОНЕНТИ ТА РЕЗУЛЬТАТ ДІЇ ДОДАВАННЯ

- перший **доданок**
- другий **доданок**
- **сума**

1 Розкажи, як доповнити схеми. Склади за ними рівності. Прочитай рівності на додавання.

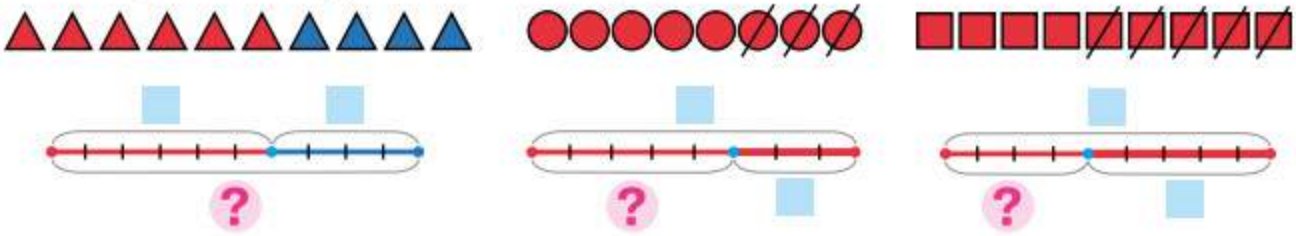

2 Запам'ятай, як називають числа при додаванні. Що цікаве в цих назвах можна помітити?

Вираз — сума

6 + 2 = 8

Доданок Доданок Сума

Значення виразу

3 Знайди хибні рівності. Назви в істинних рівностях перший доданок; другий доданок; суму.

6 + 2 = 8	9 − 3 = 6	3 + 2 = 5	6 − 3 = 9
1 + 3 = 4	2 + 1 = 4	4 + 3 = 7	6 + 2 = 8

4 Добери схему до малюнка. Склади відповідну рівність.

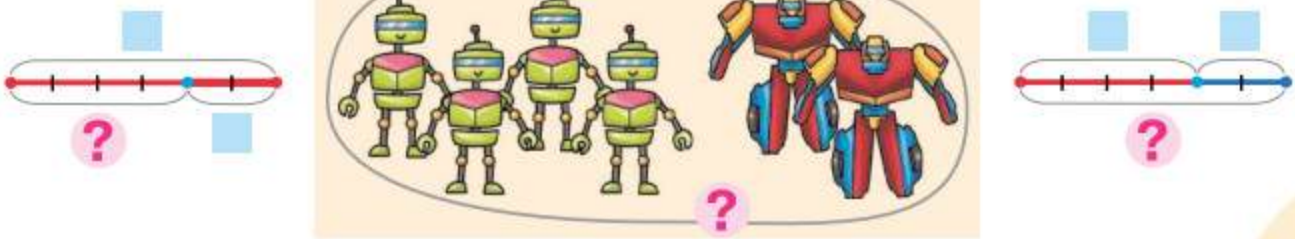

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВІДКРИВАЄМО СПОСІБ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 2

- $+2 \to +1+1$
- $-2 \to -1-1$

1 Віднови склад кожного числа. Склади відповідні рівності.

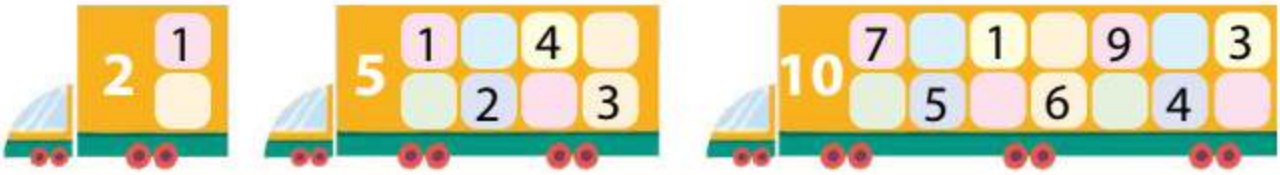

2 Знайди значення сум. Прочитай одержані рівності з назвами компонентів і результату. Обчисли решту виразів.

$2+1$	$5-1$	$6+1$	$8-1$	$4+1$
$3-1$	$9+1$	$10-1$	$7+1$	$3+1$

3 Згадай, як додавати й віднімати число 2 за числовим променем. Поясни за схемами, як закінчити обчислення.

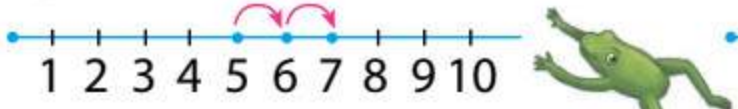

$5+2=5+1+1=\square+\square=\square$ (1+1)

$5-2=5-1-1=\square-\square=\square$ (1+1)

4 Прокоментуй розв'язання. Обчисли за зразками.

$7+2=7+1+1=8+1=9$ (1+1)

$8-2=8-1-1=7-1=6$ (1+1)

$8+2$	$10-2$	$6+2$	$7-2$	$4+2$	$9-2$

5 Добери малюнок до схеми. Склади рівність.

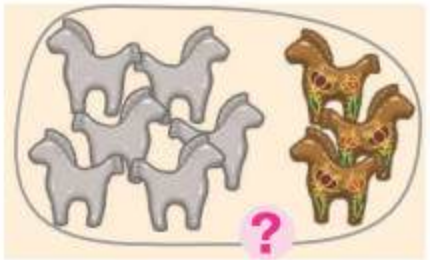

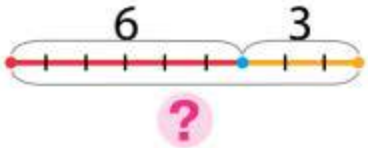

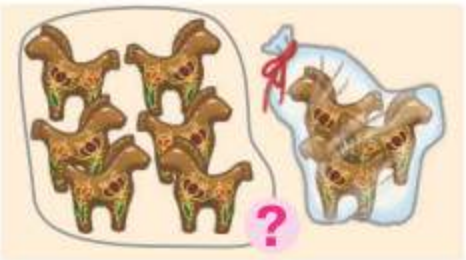

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ОДЕРЖУЄМО ЧИСЛО НУЛЬ. ВІДНІМАЄМО РІВНІ ЧИСЛА

- нуль 0
- $a - a = 0$

1 Знайди значення сум. Прочитай одержані рівності.

6+1 8−5 9+1 8+1

2 Поясни, як закінчити розв'язування. Обчисли за зразками.

$7 + 2 = 7 + 1 + 1 = \square + 1 = \square$ (1+1)

$9 - 2 = 9 - 1 - 1 = \square - 1 = \square$ (1+1)

4+2 8−2 6+2 7−2

3 Прокоментуй кожний малюнок. Скільки пушинок залишилося на кульбабі?

4 − 1 = □ 3 − 1 = □ 2 − 1 = □ 1 − 1 = 0

4 Що спільне в рівностях? Коли в результаті віднімання одержують нуль?

4 − 4 = 0 3 − 3 = 0 6 − 6 = 0

5 Назви вирази, які мають значення 0.

10−1	7+1	3−2	2−2	7+1	4−4
9+1	8−8	4+1	8+2	5−5	5+1

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВІДКРИВАЄМО СПОСІБ МІРКУВАННЯ ПРИ ДОДАВАННІ І ВІДНІМАННІ ЧИСЛА 0

- $a+0=a$
- $0+a=a$
- $a-0=a$

1 Віднови склад кожного числа. Склади відповідні рівності.

2 За кожною кісточкою доміно склади дві рівності на додавання і дві — на віднімання.

3 Прочитай рівності з назвами компонентів і результату. Розбий їх на дві групи. Що спільне в кожній групі?

$6+0=6$	$0+8=8$	$3+0=3$	$0+9=9$
$0+1=1$	$2+0=2$	$0+5=5$	$10+0=10$

4 Що спільне в рівностях? Що цікаве можна помітити?

$2-0=2$	$7-0=7$	$9-0=9$	$1-0=1$
$4-0=4$	$10-0=10$	$8-0=8$	$3-0=3$

5 Обчисли. Що одержимо в результаті додавання або віднімання числа 0? У результаті віднімання рівних чисел?

$5+0$	$9-0$	$7-7$	$8+0$	$1-1$	$6-0$
$5-0$	$9+0$	$7-0$	$10-0$	$10+0$	$0+3$
$5-5$	$9-9$	$7+0$	$6-6$	$5-0$	$3-3$

6 Склади рівності за схемами.

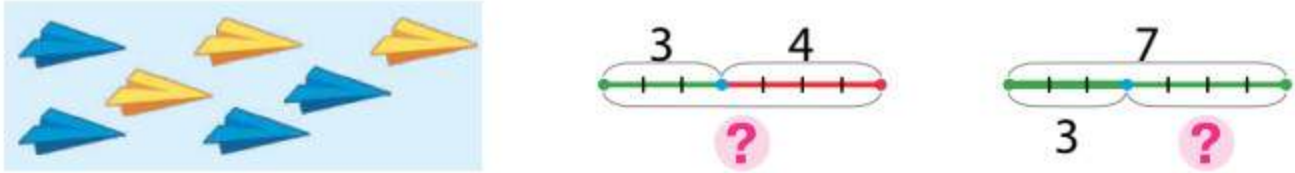

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВЧИМОСЯ ДОДАВАТИ І ВІДНІМАТИ ЧИСЛА

1 Добери схему та вираз до малюнка.

5 − 2

5 + 2

7 − 2

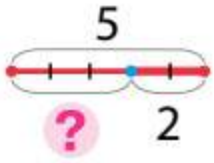

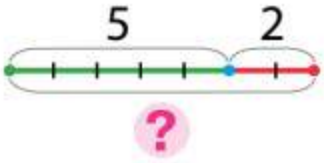

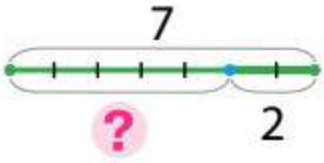

2 Добери малюнок до схеми.

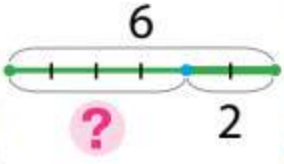

3 Поясни, як закінчити обчислення. Обчисли за зразками.

$8+2=\boxed{8+1}+1=\square+1=\square$ (1+1)

$8-2=\boxed{8-1}-1=\square-1=\square$ (1+1)

3 − 2	7 + 2	6 + 2	5 − 2	9 − 2	5 + 2
3 + 2	7 − 2	6 − 2	2 + 2	8 + 2	4 − 2

4 Обчисли. Прочитай рівності на додавання.

8 − 1	6 + 1	7 + 1	0 + 9	4 − 0
9 + 1	8 − 0	5 − 5	7 − 7	0 + 4
0 + 6	8 + 2	0 + 10	5 + 0	9 − 1
4 − 4	3 − 0	6 − 0	10 − 1	9 − 9

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 0, 1, 2

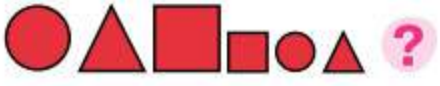

1 Знайди значення виразів.

9 – 0	3 – 3	5 – 1	0 + 8
5 – 5	7 + 0	6 – 6	7 + 1

2 Поясни, як закінчити обчислення. Обчисли за зразками.

$7+2=\boxed{7+1}+1=\square+1=\square$ (1+1)

$7-2=\boxed{7-1}-1=\square-1=\square$ ($\square+\square$)

8 + 2 8 – 2 6 + 2 6 – 2

3 Добери схему та вираз до малюнка.

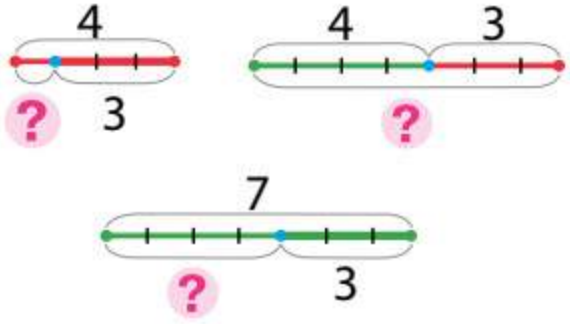

4 – 3 4 + 3 7 – 3

4 Розглянь малюнки. Поясни, як доповнити схеми. Склади відповідні рівності.

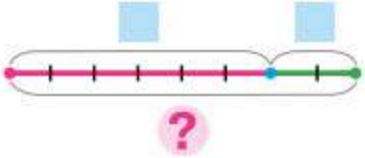

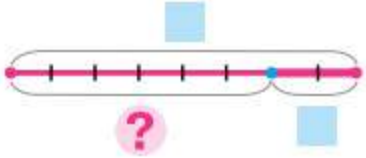

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 1

1 Прочитай таблиці додавання і віднімання числа 1. Поясни, як знайти результати.

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
+1									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
−1									
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

2 Виконай арифметичні дії за стрілками.

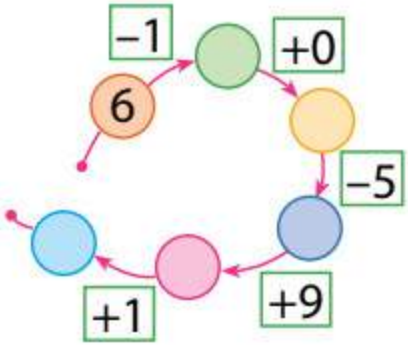

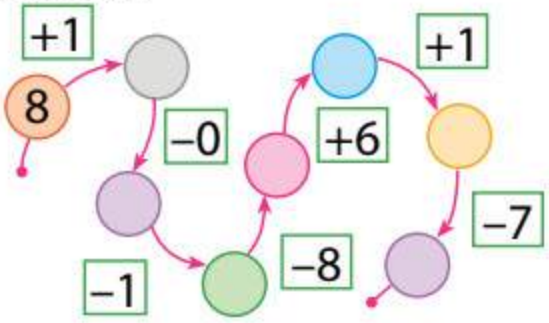

3 Скільки всього? Скільки залишилося?

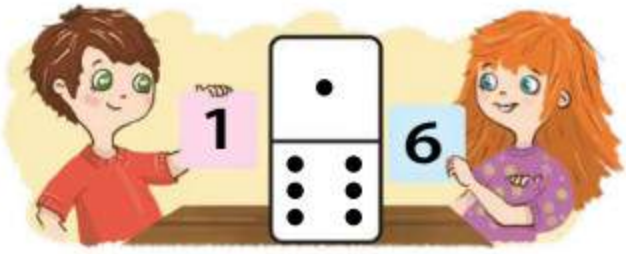

6	+	1	=	7
1	+	6	=	7
7	−	1	=	6
7	−	6	=	1

4 Знайди значення виразів.

10 − 10 7 + 2 9 − 0 0 + 6 8 − 0 4 + 1

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВІДКРИВАЄМО ПЕРЕСТАВНИЙ ЗАКОН ДОДАВАННЯ

• $a+b=b+a$

1 Поясни, як склали рівності.

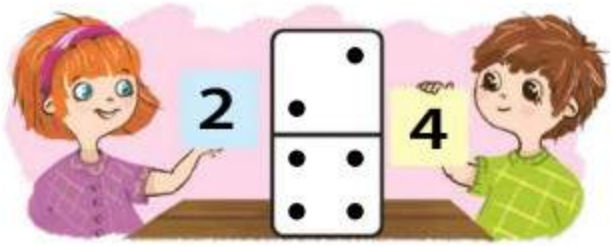

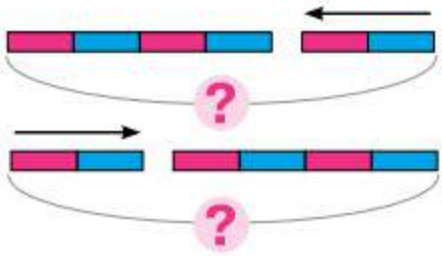

4 + 2 = 6

2 + 4 = 6

2 До кожної кісточки доміно склади рівності на додавання за схемами. Зістав записи. Чи змінилося значення суми?

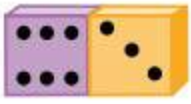

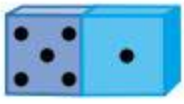

6 + 3 = 9

3 + 6 = 9

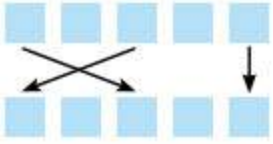

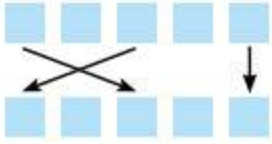

3 Поясни кожну схему. Що цікаве можна помітити?

На майстер-класі з гончарства Олег виготовив 4 свистунці, а Оля — 2.

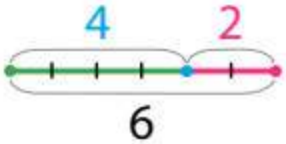

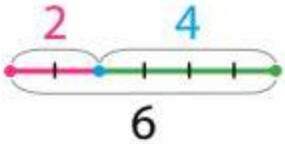

4 + 2 = 6

4 + 2 = 2 + 4

2 + 4 = 6

4 Розглянь кожний стовпчик. Поміркуй, як значення першого виразу допоможе знайти значення другого виразу.

7 + 3 = 10	4 + 5 = 9	6 + 0 = 6	8 + 2 = 10
3 + 7 = ☐	5 + 4 = ☐	0 + 6 = ☐	2 + 8 = ☐

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИМІРЮЄМО ДОВЖИНИ ВІДРІЗКІВ

• 1 сантиметр — 1 см

1 Порівняй відрізки за довжиною. Який відрізок найдовший? Найкоротший?

2 Порівняй відрізки за довжиною «на око».

3 Якою міркою вимірювали довжину кожного відрізка?

4 Розглянь, як виміряли довжину відрізка способом укладання моделей сантиметра. Виміряй довжини решти відрізків міркою 1 см.

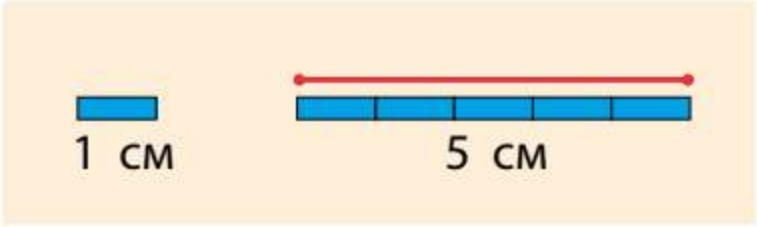

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ

- $a+b=c$
- $c-a=b$
- $c-b=a$

1 Віднови склад кожного числа. Склади рівності.

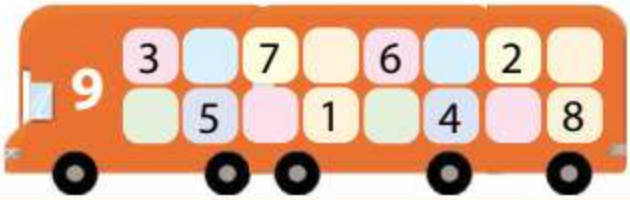

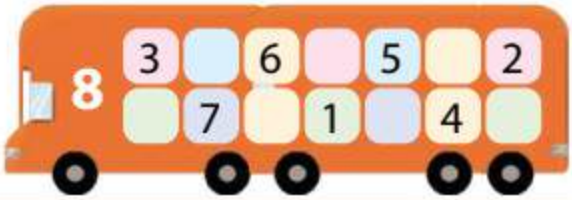

2 Прочитай рівності, користуючись підказкою.

Вираз — сума Значення виразу

5 + 1 = 6

Перший доданок Другий доданок Сума

$6+4=10$
$2+7=9$
$5+3=8$
$4+4=8$

3 Склади всі можливі рівності на додавання і віднімання за кожною кісточкою доміно.

4 Яка смужка ілюструє перший доданок? Другий доданок? Що є сумою? Прикрий аркушем спочатку перший доданок, а потім — другий. Що залишається?

Перший доданок Другий доданок

Сума

5 Прокоментуй записи. Знайди значення сум. З кожної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

$3 + (2) = 5$
$5 - 3 = (2)$

$(3) + 2 = 5$
$5 - 2 = (3)$

$7+1$ $6-1$
$8+0$ $9+1$

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ

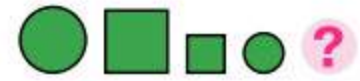

1 Склади рівності за схемами. Досліди, що одержимо, якщо від суми двох чисел віднімемо один із доданків.

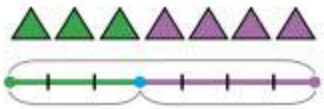

$3+4=\square$

$\square-3=\square$

$\square-4=\square$

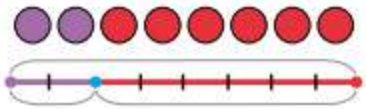

$2+6=\square$

$\square-2=\square$

$\square-6=\square$

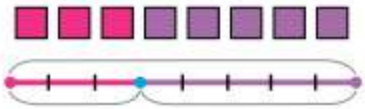

$3+5=\square$

$\square-3=\square$

$\square-5=\square$

2 Згадай склад числа 9. Які числа пропущено?

$6+\square=9$

$8+\square=9$

$4+\square=9$

$\square+5=9$

$\square+3=9$

$\square+2=9$

$9-7=\square$

$9-2=\square$

$9-5=\square$

$9-9=\square$

$9-4=\square$

$9-3=\square$

3 Переставляй доданки місцями та знайди значення сум.

$1+8=\square+\square=\square$ $\quad 1+3 \quad 1+5 \quad 1+9 \quad 2+4$

$1+7=\square+\square=\square$ $\quad 2+7 \quad 2+3 \quad 2+8 \quad 2+5$

4 Що тримає перекладачка? Постав запитання за малюнком. Виконай схему. Запиши відповідну рівність.

5 Виконай арифметичні дії.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 2

1 Знайди значення виразів, міркуючи за скороченими схемами.

$4+2=\square$ $\quad$ $7-2=\square$

$\square+\square$ $\quad$ $\square+\square$

$2+2$	$4-2$	$6+2$
$6-2$	$3+2$	$8-2$
$7+2$	$9-2$	$8+2$

2 Згадай склад числа 10. Поясни, як доповнити рівності.

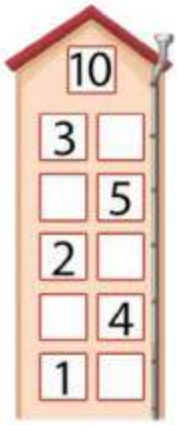

$6+\square=10$	$\square+3=10$	$10-2=\square$ (+)	$10-8=\square$ (+)
$5+\square=10$	$\square+4=10$	$10-3=\square$ (+)	$10-4=\square$ (+)
$8+\square=10$	$\square+2=10$	$10-5=\square$ (+)	$10-1=\square$ (+)
$1+\square=10$	$\square+7=10$	$10-6=\square$ (+)	$10-7=\square$ (+)

3 Згадай склад числа 6. Виконай віднімання на основі взаємозв'язку арифметичних дій додавання і віднімання.

$6-3=\square$ (+), тому що $\square+3=6$

$6-4=\square$ (+), тому що $\square+4=6$

$6-5=\square$ (+), тому що $\square+5=6$

4 Розглянь малюнок. Придумай ситуацію відповідно до схеми та виразу.

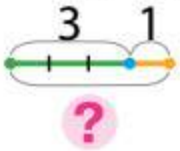

$3+1$

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 0, 1, 2

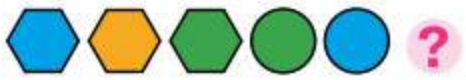

1 Знайди значення сум. Обчисли решту виразів.

7 – 0	9 + 1	9 – 1	5 + 1	10 – 10
0 + 3	6 – 6	5 + 0	7 – 1	3 + 1
8 – 8	0 + 7	4 – 0	0 + 10	8 – 1

2 Знайди значення виразів, міркуючи за скороченими схемами.

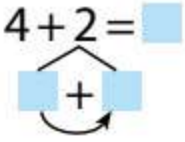

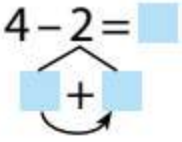

5 + 2	10 – 2	6 + 2
5 – 2	7 + 2	8 – 2
8 + 2	9 – 2	3 + 2

3 Запиши суми та знайди їх значення. З кожної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

6 і 1 8 і 0 3 і 2 9 і 1

4 Добери схему та вираз до малюнка.

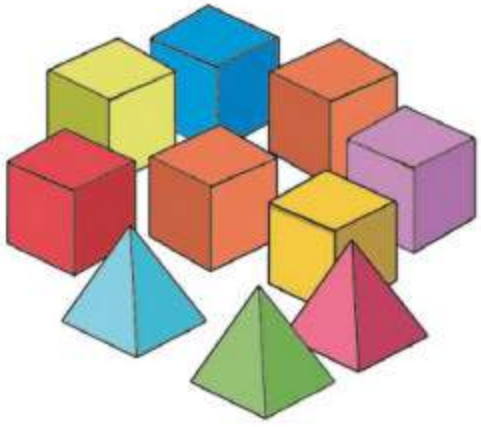

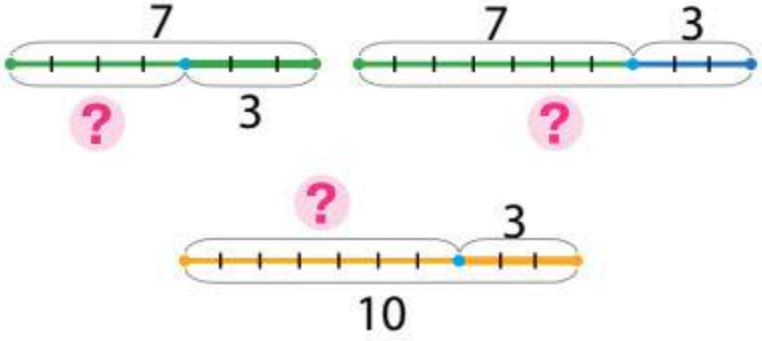

10 – 3 7 + 3 7 – 3

5 Склади схему до малюнка. Запиши відповідну рівність.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 2

1 Прочитай таблиці. Як у таблиці додавання змінюється перший доданок? Значення суми?

0	1	2	3	4	5	6	7	8
				+2				
2	3	4	5	6	7	8	9	10

2	3	4	5	6	7	8	9	10
				−2				
0	1	2	3	4	5	6	7	8

2 Переставляй доданки місцями та знайди значення сум.

$2+7=\square+\square=\square$ $\quad 2+5 \quad 2+8 \quad 2+6 \quad 2+3$

3 Виконай арифметичні дії за стрілками.

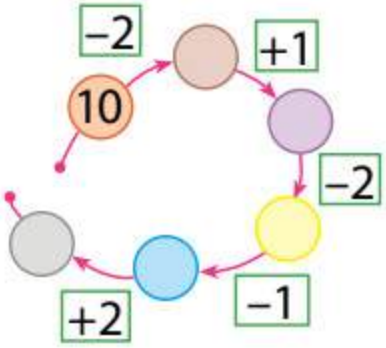

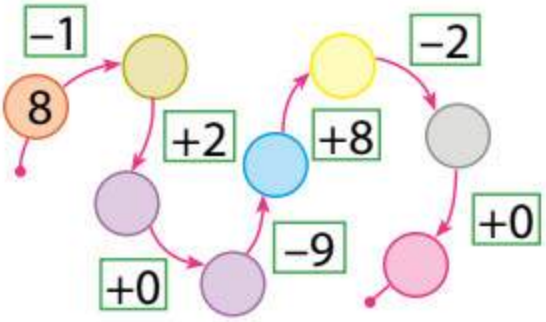

4 Згадай, що означає «відняти». Поясни, як закінчити обчислення. Знайди значення решти виразів за зразком.

$9-2=\square$, тому що $\square+2=9$ $\quad 7-2 \quad 5-2 \quad 8-2$

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ

- на скільки більше?
- на скільки менше?

1 Утвори пари. На скільки більше? Менше?

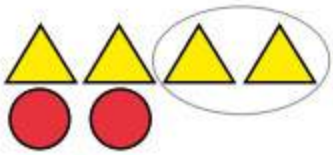

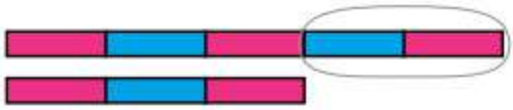

2 Розглянь дві групи об'єктів на кожному малюнку. Яке число більше? Менше? На скільки?

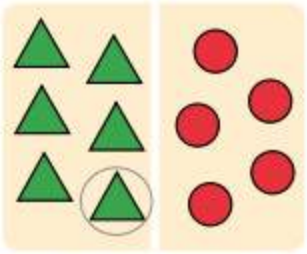

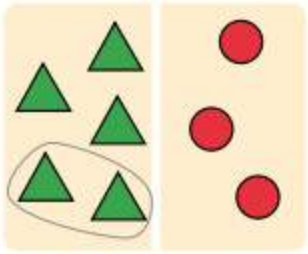

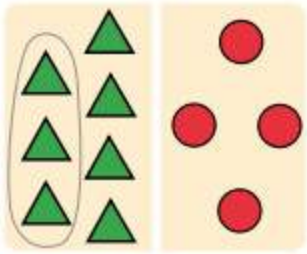

□ ○ □ на □ □ ○ □ на □ □ ○ □ на □

3 Склади пари «метелик — мак». Скільки об'єктів мають пару? Яка різниця між кількістю метеликів і кількістю маків? Що позначають числа в рівності?

$4-3=1$

4 За допомогою якого виразу дізнаємося, на скільки рибок більше, ніж гачків, а гачків — менше, ніж рибок?

$2+8$ $8+2$ $8-2$

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

МОДЕЛЮЄМО РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ

- різницеве відношення — різниця

1 Визнач, яке число більше, а яке — менше і на скільки.

2 Розглянь, як на схемі позначено, на скільки морквин більше, ніж зайчиків, а зайчиків менше, ніж морквин. Добери відповідний вираз. Знайди його значення

3 Добери малюнок до кожної схеми. Знайди різницю між кількостями об'єктів. Запиши відповідну рівність.

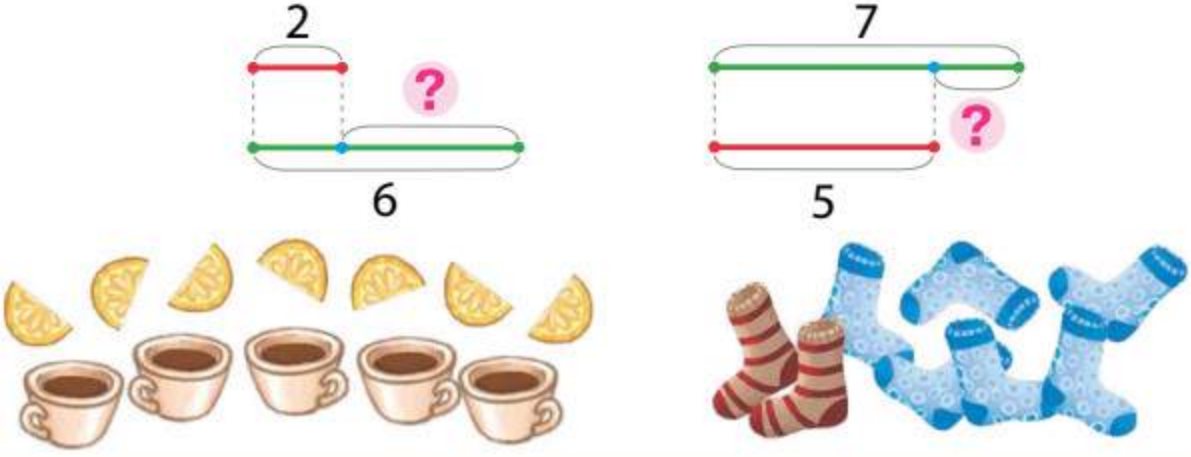

4 Склади рівності за схемами.

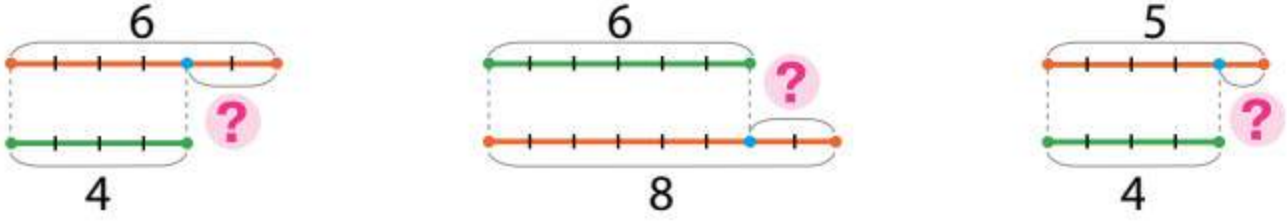

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЗБІЛЬШУЄМО АБО ЗМЕНШУЄМО НА КІЛЬКА ОДИНИЦЬ

- більше на...
- менше на...

1 Почергово виклади на парту квадрати за поданими вимогами. Поясни, як доповнити записи.

5 ■ ■ стільки ж

5 ● ■

5 ■ ■ стільки ж і ще 1

5 ● ■ на 1

5 ■ ■ стільки ж, але без 1

5 ● ■ на 1

2 Прокоментуй малюнки; схеми. Кого більше? На скільки?

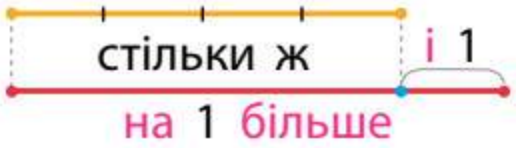

3 Скільки крокодилів на кожному малюнку? Крокодилів більше чи менше? На скільки? Добери вираз.

3+2 3–2 4+2 4–2

4 Покажи схематично, скільки вовченят народилося. Склади відповідну рівність.

У Київському зоопарку в лисиці народилося 5 дитинчат, а у вовчиці — на 2 менше.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЗБІЛЬШУЄМО АБО ЗМЕНШУЄМО НА КІЛЬКА ОДИНИЦЬ

1 За поданими вимогами почергово виклади квадрати; арифметичні штанги. Поясни записи.

6 ■ ■?, на 1 більше

6 + 1 = 7

7 ■ ■?, на 2 менше

7 – 2 = 5

4 + 1 = 5

4 – 1 = 3

2 Розглянь схеми. Як змінилася кількість іграшок у другому випадку? Поясни вирази.

5+1

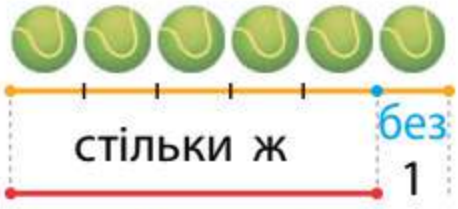

6–1

3 Прокоментуй малюнки. До кожного малюнка добери вираз і знайди його значення.

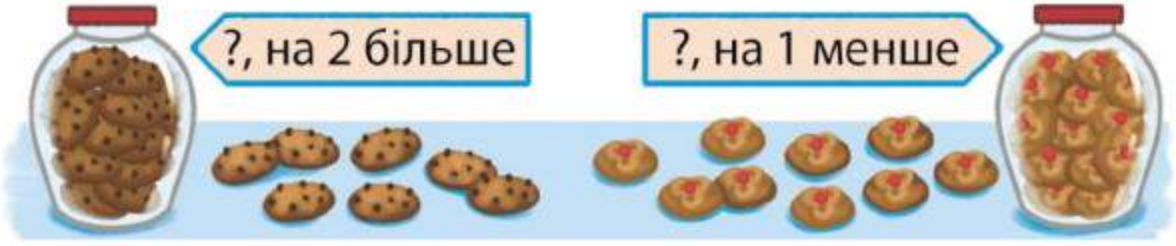

9–1 9+1 7–2 7+2

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДІЗНАЄМОСЯ ПРО МАТЕМАТИЧНИЙ ВИРАЗ «РІЗНИЦЯ»

- сума: $a+b$
- різниця: $a-b$

1 Добери вираз до кожної пари схеми.

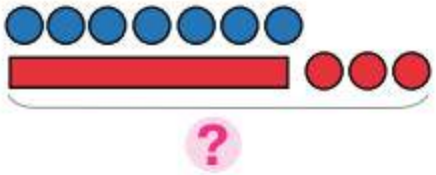

?

$7-3$

$7+3$

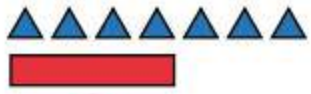

?

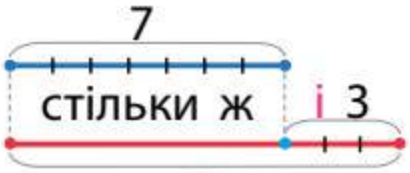

?

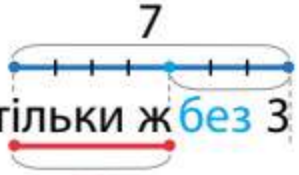

?

«Більше на...» → +

«Менше на...» → –

2 Розбий вирази на дві групи. Спочатку усно знайди значення виразів на додавання, а потім — на віднімання.

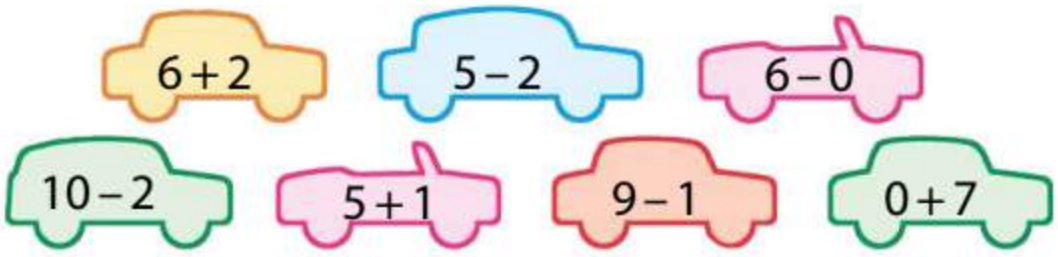

$a+b$ — сума

$a-b$ — різниця

3 Знайди значення різниць.

4+1	7–2	9+0	7–1	3+2	9–1
4–1	6+1	10–2	5+2	4–4	7–7

4 Постав запитання до кожної схеми. Склади рівність.

?

?

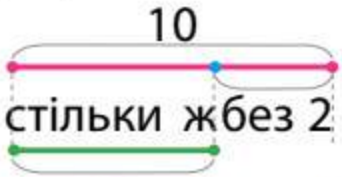

?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВІДКРИВАЄМО СПОСОБИ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 3

- +3 → +1+2
- +3 → +2+1
- −3 → −1−2
- −3 → −2−1

1 Знайди значення виразів, міркуючи за схемою.

$4+2+1=\square+1=\square$ $\quad 7-1+2 \quad 8-2+1 \quad 3+2+1$

2 Усно знайди значення першого виразу в стовпчику. Яке значення матиме другий вираз?

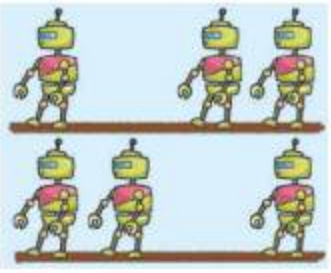

5+1+2	5+2+1	8−1−2	8−2−1
5+3	5+3	8−3	8−3

3 Виконай арифметичні дії за числовим променем.

$6+3=6+2+1$ (2+1)

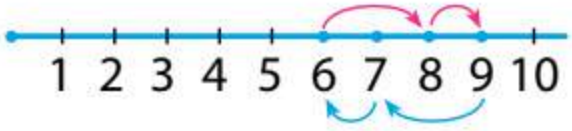

$9-3=9-2-1$ (2+1)

$6+3=6+1+2$ (1+2)

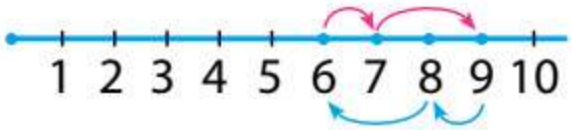

$9-3=9-1-2$ (1+2)

4 Знайди значення виразів двома способами за схемами.

$5+3=5+\square+\square=\square+\square=\square$ ($\square+\square$)

$8-3=8-\square-\square=\square-\square=\square$ ($\square+\square$)

5 Прокоментуй малюнок. Поясни схему. Склади рівність.

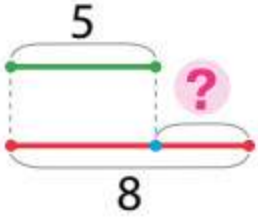

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 3

1 Знайди значення різниць.

6+2 9−0 8−2 3+0 7−1

2 Знайди значення виразів за схемою.

6−2+2=□+2=□ 9+1−10 8+2−1 6−2+1

3 Знайди значення виразів двома способами за схемами.

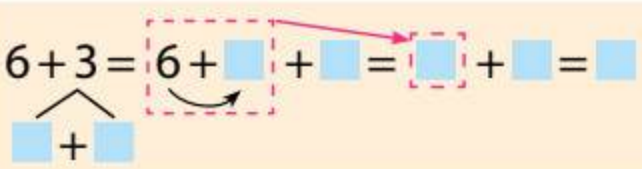

5+3 5−3 3+3 9−3

4 Обери схему, на якій знаком питання позначено, скільки завдань виконала Яна. Добери вираз.

Сергій виконав 5 завдань, а Яна — на 2 менше.

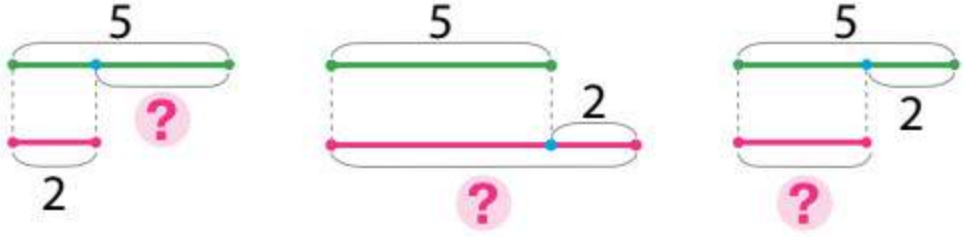

5+2

5−2

5 Прокоментуй малюнок. Постав запитання, на яке можна відповісти за допомогою виразу 4+2. Добери схему.

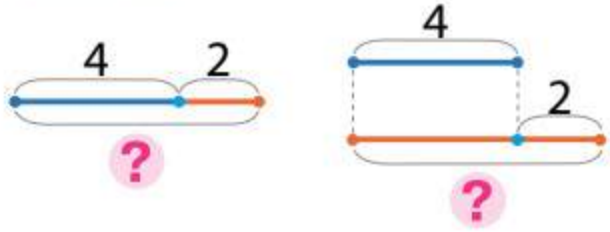

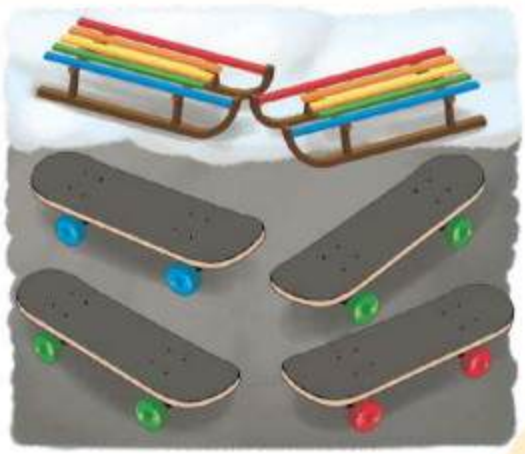

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВІДКРИВАЄМО ПРАВИЛО ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ДОДАНКА

- $a+b=c$
- $c-a=b$
- $c-b=a$

1 Що відомо? Яке число є сумою? Відомим доданком? Що невідомо? Склади рівність, щоб знайти невідомий доданок.

7 5 6 3

2 Перевір, чи правильно склали рівність. З рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

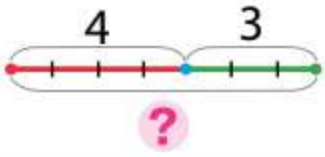

$4+3=7$

$7-\square=\square$

$7-\square=\square$

$\square+3=7$

7 – **3** = **4**

Сума – Відомий доданок = Невідомий доданок

3 За кожною схемою назви доданки й суму. Знайди невідомий доданок. Запиши відповідну рівність.

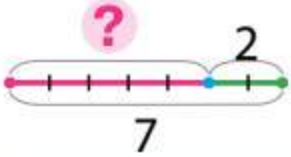

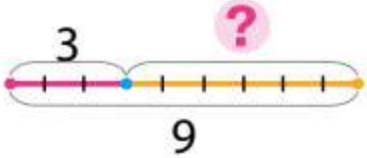

4 Виконай арифметичні дії.

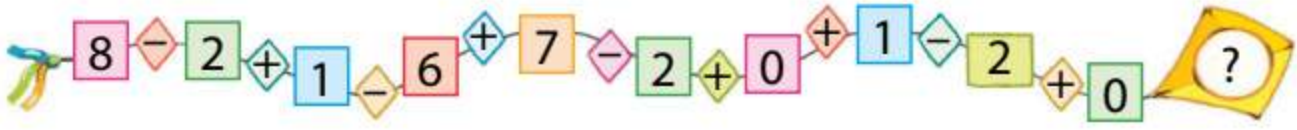

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

НАЗИВАЄМО КОМПОНЕНТИ ТА РЕЗУЛЬТАТ ДІЇ ВІДНІМАННЯ

- зменшуване
- від'ємник
- різниця

1 Знайди значення спочатку різниць, а потім — сум.

8+1 5−0 4+2 7+0 8−2 9+1 3−3

2 Прокоментуй малюнок. Поясни схему. Розглянь, як склали рівність.

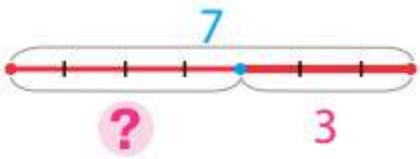

Зменшуване

Різниця Від'ємник

Вираз — різниця

7 − 3 = 4

Зменшуване Від'ємник Різниця

Значення виразу

3 Знайди значення різниць. Прочитай одержані рівності з назвами компонентів і результату.

8+2 5+2 7−1 8+1 6−6 3−2 0+8

4 Склади рівність до кожного малюнка.

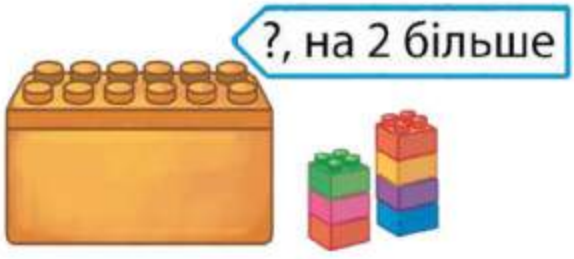

5 Знайди невідомі доданки.

2+ =5 +1=6 2+ =9 +2=7

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА

1 Виконай арифметичні дії.

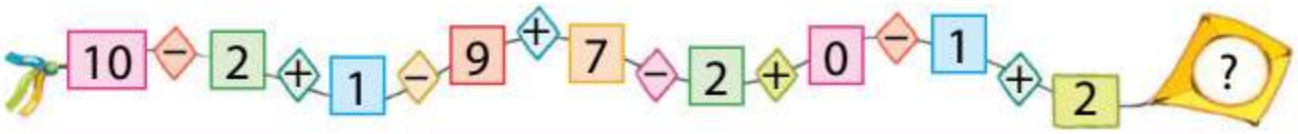

2 Що можна запитати про кількість коміксів у кожній ситуації? Добери відповідну схему. Склади рівність.

1) У Юрчика 8 коміксів, а в Іринки — на 2 більше.
2) В Олесі 8 коміксів, а в Миколки — на 2 менше.
3) У Тараса було 8 коміксів. Йому купили ще 2.

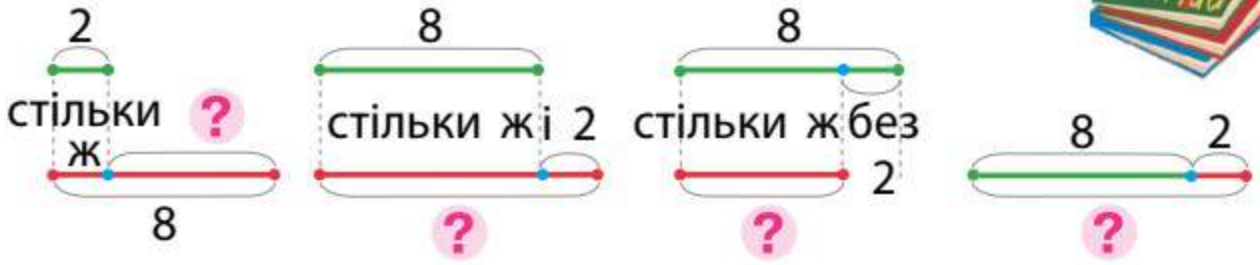

3 Знайди значення виразів.

10 − 3 4 + 3 8 − 3 5 + 3 6 − 3

4 Знайди значення виразів за схемами.

8 − 2 + 1 = ☐ + 1 = ☐ 4 + 2 − 1 = ☐ − 1 = ☐ 9 − 1 − 2 = ☐ − 2 = ☐

5 Числа, менші від 6, збільш на 2, а більші — зменш на 2.

6 Знайди невідомі доданки.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИМІРЮЄМО ДОВЖИНИ ВІДРІЗКІВ

- вимірювання довжин відрізків за допомогою лінійки

1 Виміряй довжини відрізків за допомогою моделі сантиметра. Назви результати.

2 Досліди лінійку. Люди яких професій користуються нею найчастіше? Розглянь, як вимірювати довжину відрізка. Виміряй довжину якогось предмета з твого рюкзака.

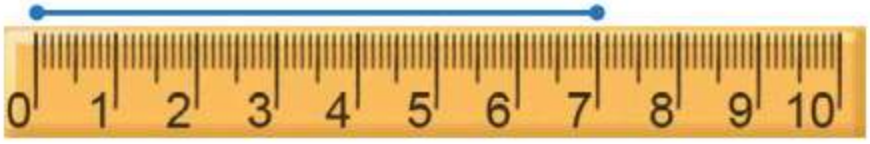

3 Розглянь, як учениця приклала лінійку до відрізка. У чому вона помилилася?

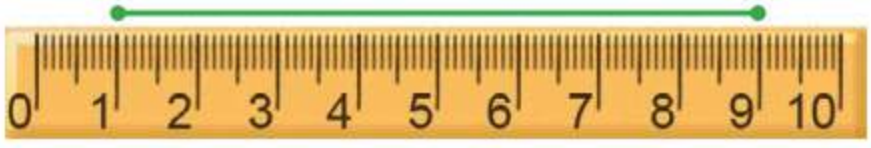

4 Перевір, чи правильно учень визначив довжини відрізків.

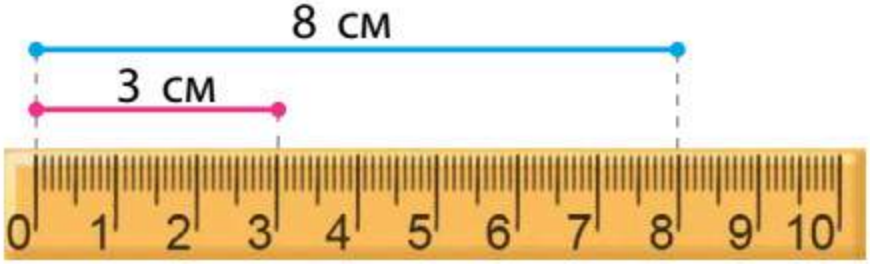

5 Виміряй довжини відрізків за допомогою лінійки.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

БУДУЄМО ВІДРІЗКИ

1 Виміряй довжини відрізків за допомогою лінійки.

2 Розглянь, як слід будувати відрізок. Якої довжини відрізок буде побудовано?

3 Побудуй два відрізки: один довжиною 9 см, а інший — на 1 см коротший.

4 Постав запитання до кожної ситуації. Добери відповідну схему. Склади рівність.

1) Оленка подарувала Катрусі 4 прикраси, а Маринці — на 2 менше.
2) В Оленки було 4 прикраси. Вона подарувала Катрусі 2 прикраси.
3) В Оленки 4 прикраси, а в Катрусі — 2.

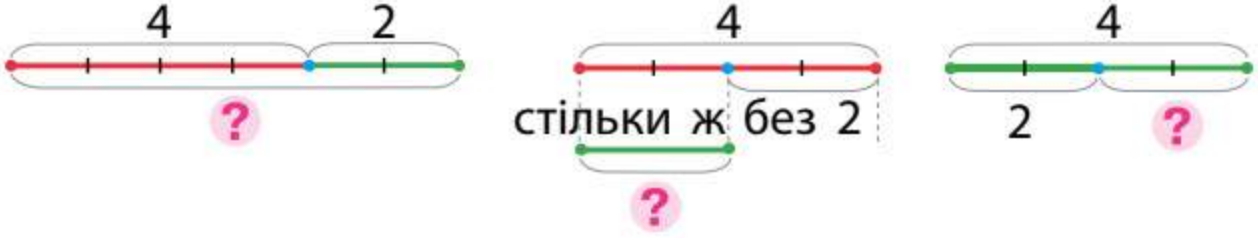

5 Знайди невідомі доданки.

2 + ❀ = 8 ❀ − 3 = 7 2 + ❀ = 9 ❀ + 2 = 10

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИВЧАЄМО ВИРАЗИ НА ДВІ ДІЇ

1 Виконай арифметичні дії.

2 Знайди значення виразів.

3+3 9−3 8−3 7+3 5−3

3 Добери вирази до малюнка. Спробуй скласти ще один вираз.

3+2+4 2+4+3

4+3+2

4 Добери схему й поясни, як її доповнити. Склади рівність.

В Іванки 6 моделей вантажівок, а легкових автомобілів — на 2 менше.

5 Як проілюструвати на схемі, скільки автомобілів стало в кожному випадку? Склади відповідну рівність.

1) На паркінгу було 4 автомобілі. Приїхали ще 2 автівки.
2) На паркінгу було 6 автомобілів. 2 автівки поїхали.

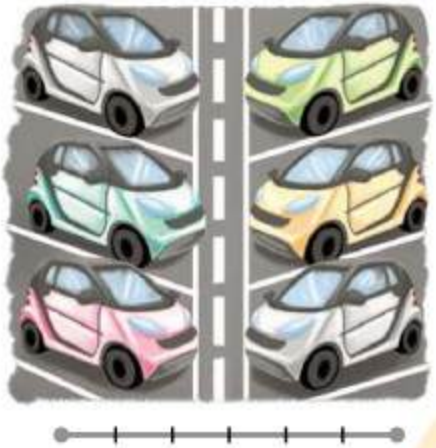

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 3

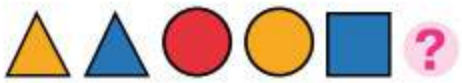

1 Обчисли двома способами, міркуючи за схемами.

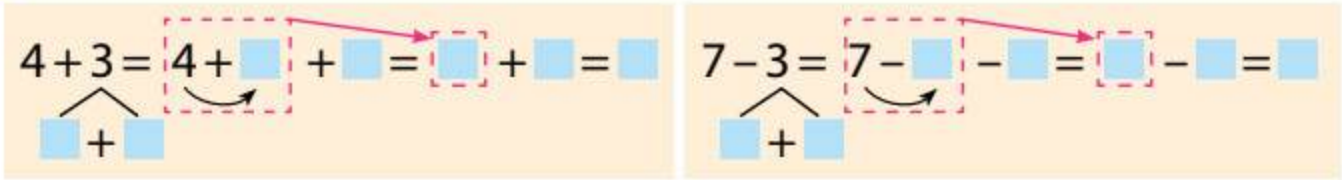

8−3 5+3 7+3 9−3 3+3

2 Обчисли двома способами за скороченими схемами.

3 Переставляючи доданки місцями, знайди значення сум.

2+4= + =

2+6= + =

1+9 2+5

2+7 1+6

4 Що можна запитати про кількість кульок у кожному випадку? Склади схему.

1) У Маринки 4 повітряні кульки, а в Миколки — 2.

2) У Тетянки було 6 повітряних кульок. Вона подарувала братикові 1 кульку.

3) В Іллі було 5 повітряних кульок. Йому дали ще 2 кульки.

5 Знайди невідомі доданки.

1+ =8 7− =2 +2=5 1+ =10

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 3

1 Як змінюється результат арифметичної дії від зміни її компонента? Значення яких ще сум ти вже знаєш без обчислень?

0	1	2	3	4	5	6	7
+3							
3	4	5	6	7	8	9	10

3	4	5	6	7	8	9	10
−3							
0	1	2	3	4	5	6	7

2 Як зміна одного з доданків впливає на значення суми?

$-2\begin{pmatrix}5+3=8\\3+3=6\end{pmatrix}$?

$+2\begin{pmatrix}4+3=7\\6+3=9\end{pmatrix}$?

3 Як зміна зменшуваного впливає на значення різниці?

$+2\begin{pmatrix}7-3=4\\9-3=6\end{pmatrix}$?

$-2\begin{pmatrix}8-3=5\\6-3=3\end{pmatrix}$?

4 Виконай арифметичні дії за стрілками.

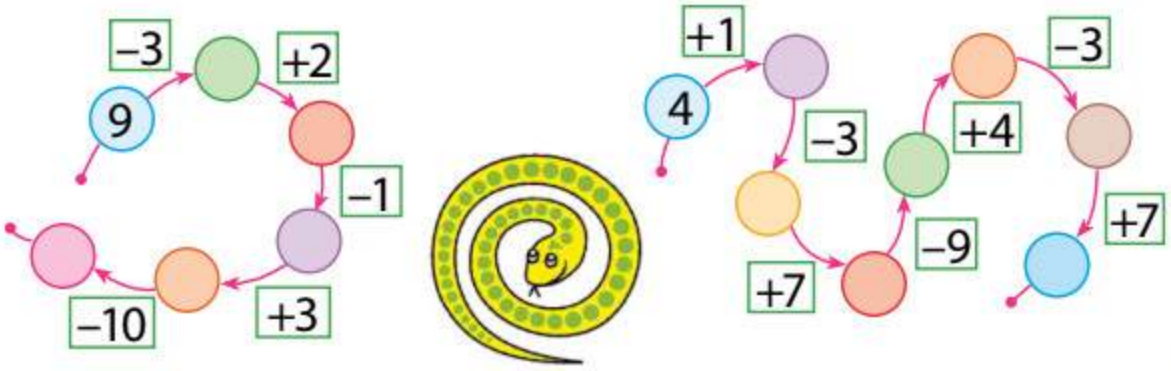

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 0, 1, 2, 3

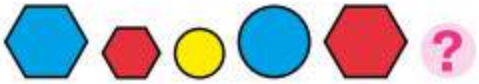

1 Усно знайди значення сум. З кожної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

6+3	3−2	4+3	7+2	10−0
8−3	6+2	9−9	5+1	9+1

2 Порівняй числа. Дізнайся за зразком, на скільки одне число більше або менше, ніж інше.

7>3 7−3=4

3 ● 8 9 ● 3 10 ● 3

3 Чи зручно до меншого числа додавати більше? Яким законом слід скористатися? Обчисли за схемою.

3+6=□+□=□

2+8	2+5	1+9
3+7	3+4	3+5

4 Опиши за малюнком ситуацію, до якої можна скласти подану схему.

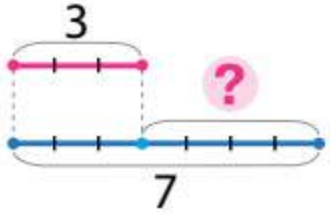

5 Виміряй довжини відрізків. На скільки сантиметрів синій відрізок коротший від зеленого? Склади відповідну рівність.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 0, 1, 2, 3

1 Виконай арифметичні дії.

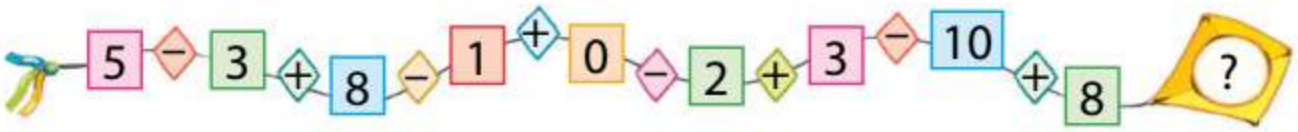

2 Склади рівність за кожною схемою.

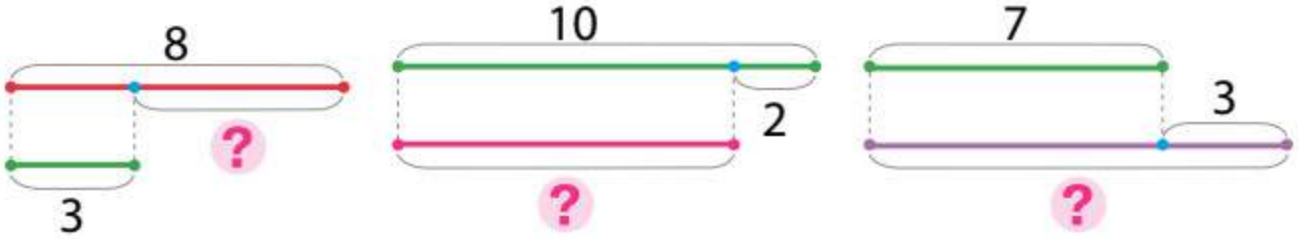

3 Про що можна запитати в кожній ситуації? Склади схему й запиши відповідну рівність. На схемі наведи різними кольорами відрізки, які ілюструють компоненти арифметичних дій.

1) Під листком було 10 сонечок. Полетіли 3 сонечка.

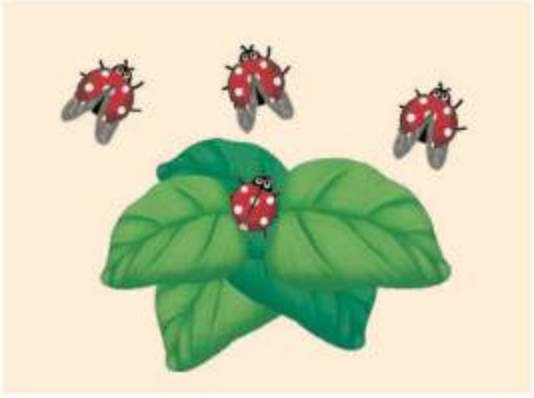

2) Під листком було 4 сонечка. До них прилетіли 3 сонечка.

4 Знайди невідомі доданки.

3 + ● = 8 ● + 2 = 10 3 + ● = 7 ● − 3 = 7

● + 2 = 6 9 − ● = 3 ● + 2 = 9 3 + ● = 6

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ГОТУЄМОСЯ ДО ВИВЧЕННЯ ЗАДАЧ

1 Виконай арифметичні дії.

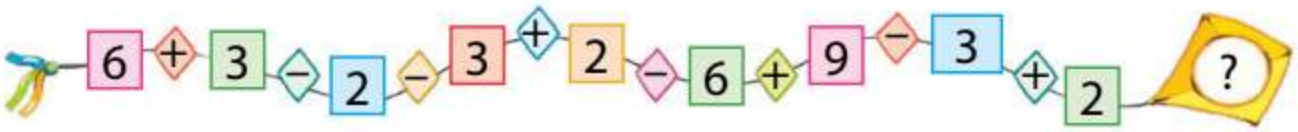

2 Знайди значення виразів, міркуючи за схемою.

$6+3-1=\square-\square=\square$ $10-3+1$ $8+2-1$

3 Що можна запитати про кількість пензликів? Олівців? Виконай відповідні схеми, склади рівності.

4 Що можна запитати про кількість квітів? Виконай схему та покажи на ній, скільки рожевих тюльпанів.

Тато подарував Оленці 7 тюльпанів. З них 3 білі, а решта — рожеві.

5 Знайди невідомі доданки.

$2+\square=7$ $3+\square=8$ $\square+1=9$ $3+\square=10$

6 Згадай склад кожного числа. Назви пропущені числа.

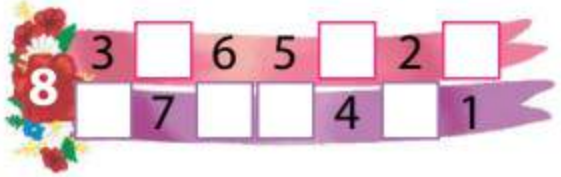

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПЕРЕВІРЯЄМО СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Назви «сусідів» чисел.

	5		6		8		4		8		10

2 Назви вирази, що мають однакові значення.

0+6 3+0 8+0 0+9 0+8 9+0 6+0 0+3

3 З'ясуй, які павучки «помилилися».

6	10	8	7	3
5+3−2	8+2−1	10−3+1	2+7−1	9−3−2

4 Чаклун перетворив числа на літери. Спробуй «розчаклувати» числа. Знайди значення виразів.

К О С З А Е Н І М Р В

А+1=	Н+2=	С+0=
Е+3=	Р−1=	М−2=
Е−1=	А−А=	В−3=

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 4

1 Виконай арифметичні дії.

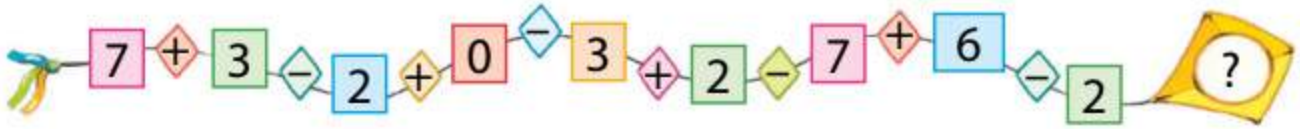

2 Зістав вирази в кожному стовпчику. Знайди значення першого виразу. Яким буде значення другого виразу?

$5+2+2$	$5+1+3$	$7-3-1$	$7-2-2$
$5+4$	$5+4$	$7-4$	$7-4$

3 Додай і відніми число 4 різними способами за схемами.

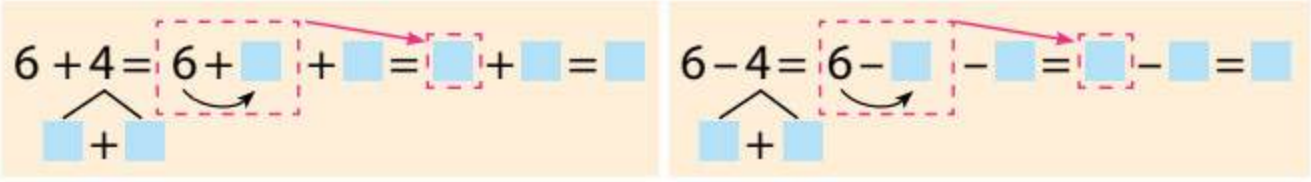

$8-4$	$4+4$	$10-4$	$9-4$

4 Знайди невідомі доданки.

5 Що можна запитати про кількість істот у кожному випадку? Добери відповідну схему. Склади рівність.

1) На сонечку грілися 7 жабок і 3 вужі.
2) На сонечку грілися 7 жабок. Потім 3 жабки стрибнули у воду.

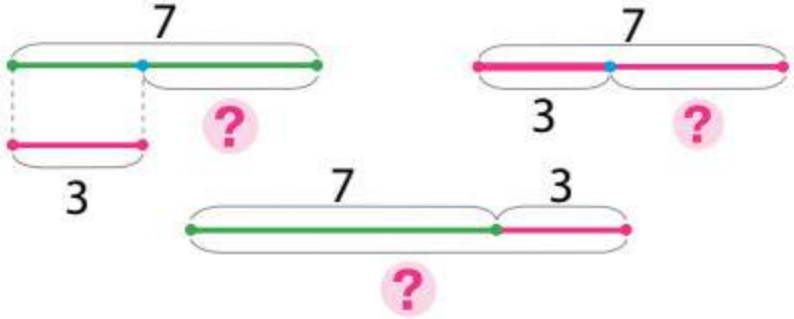

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 4

- $+4 \rightarrow +3+1;\ +2+2;\ +1+3$
- $-4 \rightarrow -3-1;\ -2-2;\ -1-3$

1 Виконай арифметичні дії за стрілками.

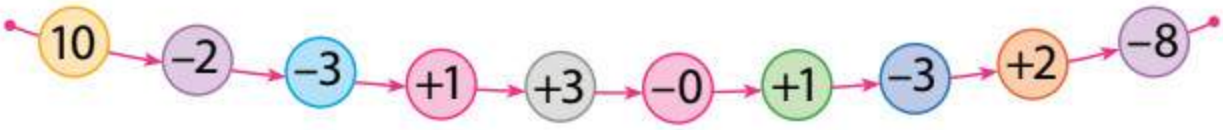

2 Додай і відніми число 4 різними способами за схемами.

$5+4=5+\square+\square=\square+\square=\square$ ($\square+\square$)

$5-4=5-\square-\square=\square-\square=\square$ ($\square+\square$)

$9-4$ $\quad$ $4+4$ $\quad$ $7-4$ $\quad$ $6+4$

3 Придумай розповідь за кожним малюнком. Склади відповідну схему. Добери вираз і знайди його значення.

$4+3$

$4-3$

4 Склади рівність за кожною схемою.

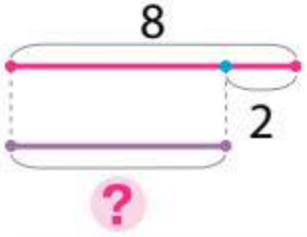

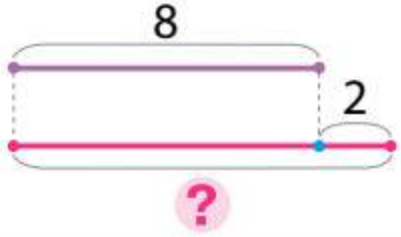

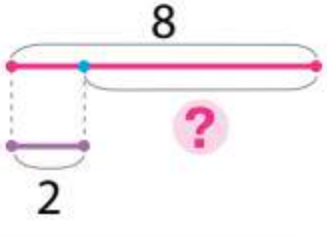

5 Знайди значення виразів, міркуючи за схемами.

$10-2+1=\square+\square=\square$ $\qquad$ $6+3-2=\square-\square=\square$

$8+2-3$ $\quad$ $9+1-3$ $\quad$ $7+3-2$ $\quad$ $6-6+8$ $\quad$ $5+1+3$

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ОЗНАЙОМЛЮЄМОСЬ ІЗ ЗАДАЧЕЮ

- задача
- умова
- запитання

1 Виконай арифметичні дії за стрілками.

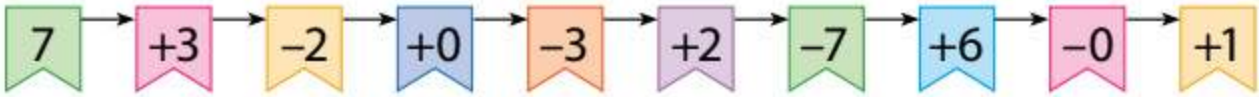

2 Постав запитання до тексту.

У Сашка було 8 горіхів.
Він пригостив Іринку
2 горіхами.

Поясни, що позначає кожний відрізок на схемі. Що відомо? Що невідомо?

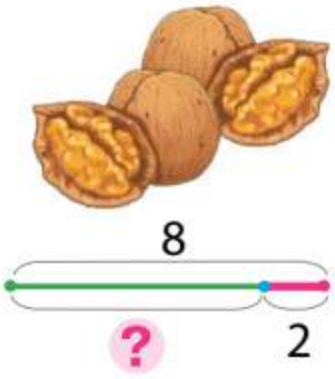

3 Прочитай кожну задачу. Перекажи умову. Назви запитання.

1)

У Петрика , а в Тетянки — .

← УМОВА

Скільки всього деталей у дітей? ← ЗАПИТАННЯ

2)

Бабуся купила .

Сашкові вона дала .

← УМОВА

Скільки льодяників залишилося в бабусі? ← ЗАПИТАННЯ

4 Виконай обчислення різними способами.

3 + 4 8 − 4 5 + 4 9 − 4 4 + 4

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДІЗНАЄМОСЯ ПРО СКЛАДОВІ ЗАДАЧІ

- числові дані
- розв'язання
- шукане
- відповідь

1 Виконай арифметичні дії.

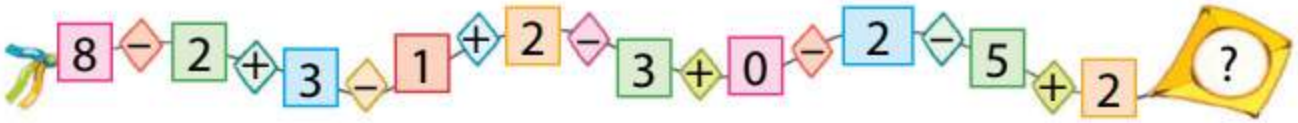

2 Прослухай задачу. Перекажи умову. Назви запитання.

Ліна розписала 5 свистунців, а Тарас — 2. Скільки всього свистунців розписали діти?

Добери схему до задачі. Назви числові дані. Добери вираз, за допомогою якого можна відповісти на запитання задачі.

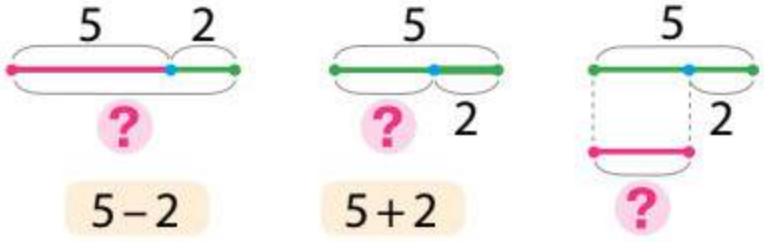

5 − 2 5 + 2

Яке число ми шукали? Це шукане. Що позначає це число?

3 Прослухай задачу. Перекажи умову. Повтори запитання. Назви числові дані. Поясни, що вони позначають. Що є шуканим? Добери рівність, яка є розв'язанням задачі.

У Тараса 6 свистунців. 3 свистунці він подарував подрузі. Скільки свистунців у нього залишилося?

6 + 3 = 9

6 − 3 = 3

Розглянь, як записали задачу. Поясни схему.

Числові дані

6	3	?	← Шукане
6	− 3 =	3	← Розв'язання
		3	← Відповідь

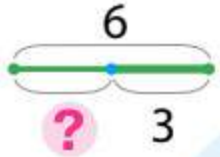

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ЗАДАЧІ

- задачі із числовими даними, яких бракує
- задачі із зайвими числовими даними

1 Виконай арифметичні дії за стрілками.

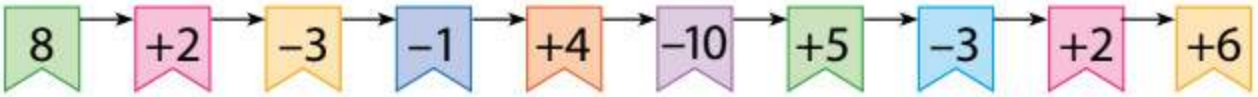

2 Чим відрізняються задачі? Яку задачу можна розв'язати?

1) У Миколки були карамельки. Він з'їв 2 карамельки. Скільки карамельок у нього залишилося?
2) У Миколки було 7 карамельок. Він з'їв 2 карамельки. Скільки карамельок у нього залишилося?

3 Чим відрізняються задачі? Чи матимуть вони однакові відповіді? До задачі 2 постав таке запитання, щоб для розв'язування одержаної задачі треба було використати всі числові дані.

1) Щоб прикрасити зачіску, Тетянка використала 3 сині й 2 червоні стрічки. Скільки всього стрічок вона використала?
2) Щоб прикрасити зачіску, Тетянка використала 3 сині й 2 червоні стрічки, а також 5 шпильок. Скільки всього стрічок вона використала?

4 Склади задачу за малюнком. Розв'яжи її, користуючись пам'яткою.

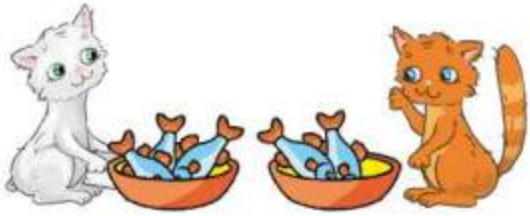

Працюю над задачею

1) Мені відомо: ...
2) Треба дізнатися: ...
3) Складаю схему: ...
4) Пояснюю розв'язання: ...
5) Розв'язую: ...
6) Відповідаю: ...

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 4

1 Виконай арифметичні дії.

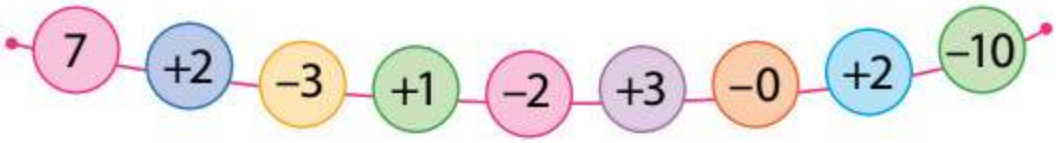

2 Розбий вирази на дві групи. Знайди значення виразів у кожній групі.

1+4	5–4	5+4	4–4	9–4	3+4
10–4	6+4	7–4	4+4	8–4	6–4

3 Прочитай таблиці. Який компонент арифметичної дії змінюється? Як це впливає на результат?

0	1	2	3	4	5	6
+4						
4	5	6	7	8	9	10

4	5	6	7	8	9	10
–4						
0	1	2	3	4	5	6

4 Зістав рівності в кожній парі. Який компонент дії змінюється? На скільки? Як це вплине на результат?

+1 (4+2=6 → 5+2=□)?

+2 (4+4=8 → 6+4=□)?

–2 (8–3=5 → 6–3=□)?

+3 (5–4=1 → 8–4=□)?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 0, 1, 2, 3, 4

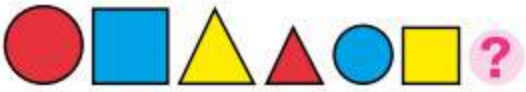

1 Виконай арифметичні дії.

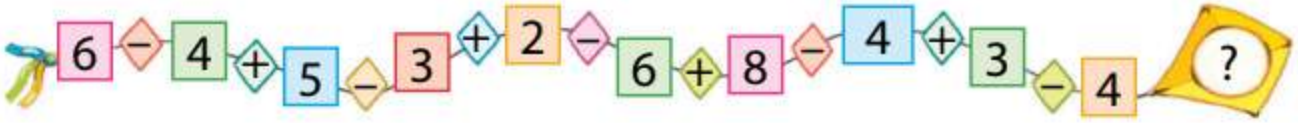

2 Чи є поданий текст задачею? Чого бракує? Постав таке запитання, щоб розв'язанням одержаної задачі був вираз $6+4$.

Маринка нанизала на нитку 6 зелених намистин і 4 фіолетові.

Які ще запитання можна поставити до умови?

3 Прослухай текст. Чому цей текст не є задачею, адже він має і умову, і запитання? Зміни запитання. Розв'яжи одержану задачу.

На березі Чорного моря були 5 чайок і 4 баклани. Скількома рибками вони поласували?

4 Знайди в задачі помилки й виправ їх. Розв'яжи одержану задачу.

Тато зловив 9 рибин. З них 10 карасів, а решта — окуні. Скільки щук зловив тато?

5 Знайди невідомі доданки.

$4+\square=9$ $\qquad$ $\square+4=7$ $\qquad$ $10-\square=4$ $\qquad$ $\square+3=7$

6 Знайди значення виразів.

$6+4-2$ $\qquad$ $8+2-4$ $\qquad$ $7-3+2$ $\qquad$ $10-3-4$

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВІДКРИВАЄМО СПОСІБ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 5

- $+5 \to +4+1;\ +1+4$
- $+5 \to +3+2;\ +2+3$
- $-5 \to -4-1;\ -1-4$
- $-5 \to -3-2;\ -2-3$

1 Виконай арифметичні дії.

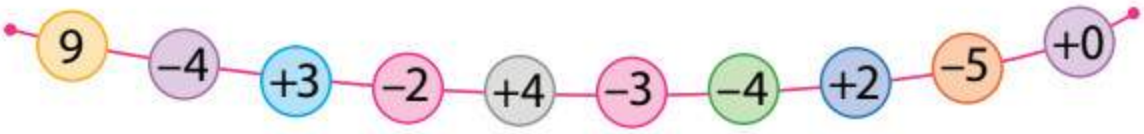

2 Розглянь вирази в кожному стовпчику. Обчисли перший. Яким буде значення другого виразу?

$4+3+2$	$4+4+1$	$8-2-3$	$8-1-4$
$4+5$	$4+5$	$8-5$	$8-5$

3 Прокоментуй розв'язування. Як по-іншому можна додати й відняти число 5? Обчисли решту виразів.

$5+5=\underbrace{5+4}_{4+1}+1=\square+1=\square$

$9-5=\underbrace{9-4}_{4+1}-1=\square-\square=\square$

$10-5$	$7-5$	$8-5$	$6-5$

4 Склади рівність за кожною схемою.

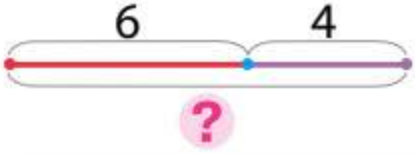

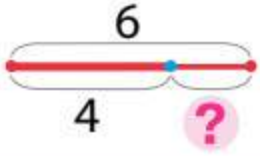

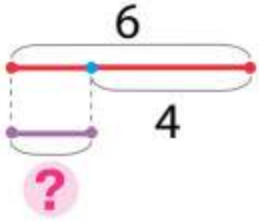

5 Розв'яжи задачу.

Спанієль Меггі налякала 2 рудих і 4 сірих котів. На скільки менше рудих котів, ніж сірих, вона налякала?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 5

1 Виконай арифметичні дії.

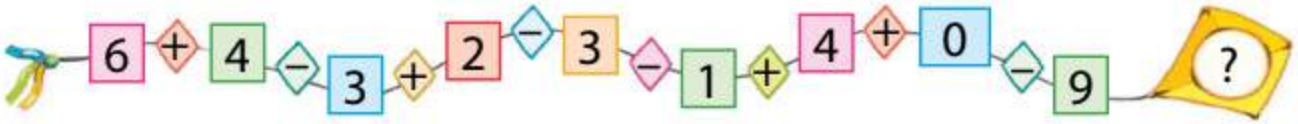

2 Знайди значення сум. З кожної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

1+5 4+5 10−5 3+5 2+7

3 Поміркуй, якими способами можна виконати обчислення. Обчисли зручним для тебе способом.

8−5 5+5 9−5 1+5 7−5

4 Прочитай умову. Добери запитання. Розв'яжи одержану задачу.

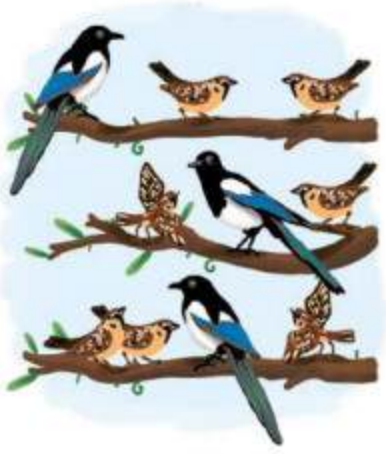

На дереві сидять 7 горобців і 3 сороки.

1) Скільки птахів прилетіло?
2) Скільки сорок на дереві?
3) Скільки всього птахів на дереві?
4) На скільки більше горобців, ніж сорок?
5) На скільки менше сорок, ніж горобців?

5 Розв'яжи задачу.

Дідусь зробив 4 годівниці та 3 шпаківні.

Скільки всього годівниць і шпаківень він зробив?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ І ВІДНІМАННЯ ЧИСЛА 5

1 Виконай арифметичні дії.

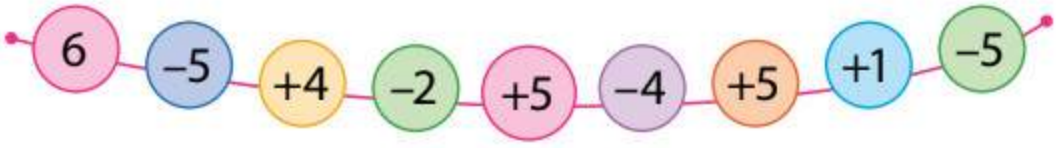

2 Розбий вирази на дві групи. Обчисли.

5+5	4+5	6−5	1+5	2+5
10−5	7−5	3+5	8−5	9−5

3 Прочитай таблиці. Який компонент арифметичної дії змінюється? Як ця зміна впливає на результат?

0	1	2	3	4	5
+5					
5	6	7	8	9	10

5	6	7	8	9	10
−5					
0	1	2	3	4	5

4 Зістав рівності в кожній парі. Який компонент дії змінюється? На скільки? Як це вплине на результат?

+2 (5+3=8 / 7+3=□) ?

−2 (6+4=10 / 4+4=□) ?

+3 (7−5=2 / 10−5=□) ?

−2 (9−5=4 / 7−5=□) ?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВЧИМОСЯ ВИКОНУВАТИ АРИФМЕТИЧНІ ДІЇ З ВЕЛИЧИНАМИ

- величини
- 5 см + 4 см = 9 см
- 7 см – 4 см = 3 см

1 Виконай арифметичні дії.

2 Для розрізнення відрізків їх позначають буквами. Розглянь, як Сашко позначив відрізки: перший відрізок — AB, а другий — CO.

Накресли відрізки довжиною 4 см і 9 см. Познач їх буквами.

3 Запиши величини за збільшенням.

5 см 10 см 3 см 8 см 4 см 2 см

4 Виміряй довжини відрізків AB і BC. Знайди довжину відрізка AC, користуючись підказкою.

5 + 2 = ■

■ см + ■ см = ■ см

5 Виміряй довжини відрізків KP і KM. Обчисли довжину відрізка PM, користуючись підказкою.

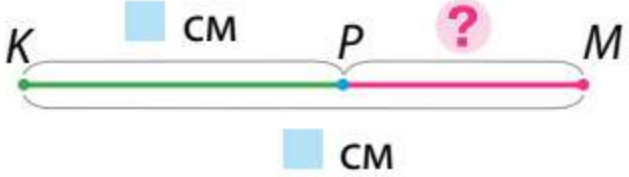

7 – 4 = ■

■ см – ■ см = ■ см

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА ЧАСТИНАМИ. ПОРІВНЮЄМО ВЕЛИЧИНИ

- $5 > 3$ $\quad 5\text{ см} > 3\text{ см}$
- $4 < 7$ $\quad 4\text{ см} < 7\text{ см}$

1 Виконай арифметичні дії за стрілками.

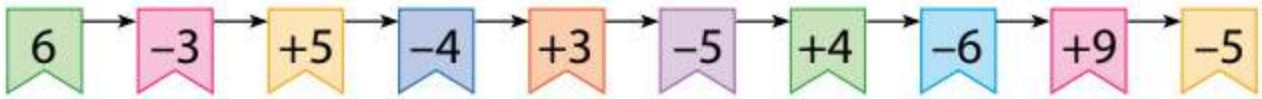

2 Поміркуй, як можна додавати й віднімати числа 2, 3, 4, 5 частинами. Знайди значення спочатку різниць, а потім — сум. З кожної одержаної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

$8+2$	$6+2$	$8-3$	$5+4$	$9-5$	$4+4$
$10-4$	$8-2$	$4+3$	$7-4$	$5+5$	$6-3$

3 Виміряй довжини відрізків. Порівняй відрізки за довжиною. Склади нерівності.

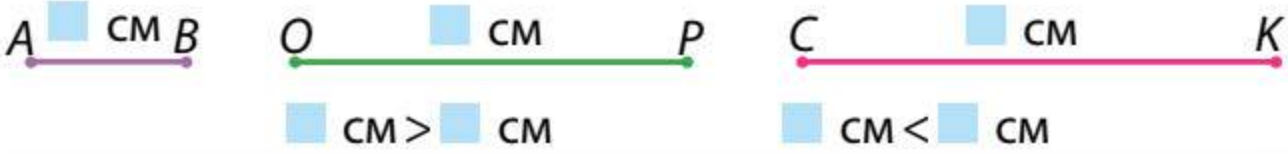

■ см > ■ см

■ см < ■ см

4 Порівняй числа; величини.

$9 \bigcirc 5$ $\quad 2 \bigcirc 6$ $\quad 7 \bigcirc 8$

$9\text{ см} \bigcirc 5\text{ см}$ $\quad 2\text{ см} \bigcirc 6\text{ см}$ $\quad 7\text{ см} \bigcirc 8\text{ см}$

5 Знайди невідомі доданки.

$5 + \square = 9$ $\quad \square + 4 = 7$ $\quad 8 - \square = 5$ $\quad \square + 3 = 10$

6 Доповни умову. Розв'яжи одержану задачу.

Ігор зробив 7 паперових корабликів. Скільки корабликів залишилося в нього після того, як ■ кораблики попливли річкою Десною?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ДОДАВАННЯ ЧИСЕЛ ДРУГОЇ П'ЯТІРКИ

1 Виконай арифметичні дії.

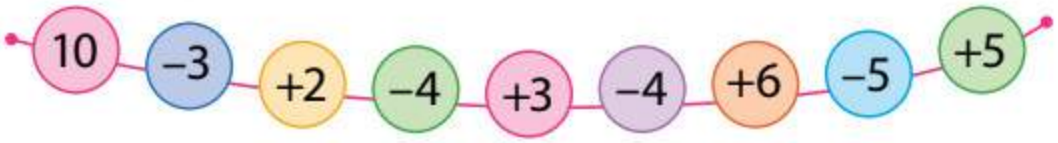

2 Порівняй доданки в кожній сумі. Яке число менше? Більше? Обчисли зручним способом.

2+8	3+4	2+5	3+5
4+5	1+5	1+9	2+6

3 Розглянь таблиці додавання. Як зміна доданка впливає на значення суми?

0	1	2	3	4
+6				
6	7	8	9	10

0	1	2	3
+7			
7	8	9	10

0	1	2
+8		
8	9	10

4 Розглянь рівності в кожному стовпчику. Досліди, як зміна одного з компонентів арифметичної дії впливає на її результат. Які числа пропущено?

+2 (2+4=6 → 4+4=□)?

−2 (4+6=10 → 2+6=□)?

+2 (7−5=2 → 9−5=□)?

5 Розв'яжи задачу.

Катруся виготовила з глини 10 глечиків. З них 5 глечиків дівчинка розмалювала. Скільки глечиків їй залишилося розмалювати?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ГОТУЄМОСЯ ДО ВИВЧЕННЯ ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ 6, 7, 8, 9

1 Згадай склад кожного числа. Які числа пропущено? Склади рівності на додавання і віднімання для кожного випадку.

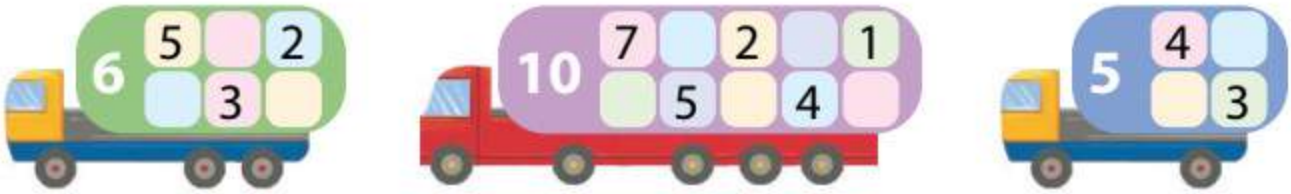

2 Знайди значення сум. З двох будь-яких рівностей на додавання склади по дві рівності на віднімання.

2+8 1+7 3+6 4+5

3 Що залишиться, якщо від суми двох чисел відняти число, яке дорівнює одному з доданків?

8+2 −2 6+1 −6 5+4 −4 3+4 −3

4 Чи зручно до меншого числа додавати більше? Яким законом додавання слід скористатися? Обчисли.

1+6	1+8	1+9	4+5	1+7
2+4	2+7	3+6	2+8	2+6

5 Постав запитання до кожної умови. Усно розв'яжи одержані задачі.

1) У Максима 6 енциклопедій. Йому подарували ще 3. Скільки...?
2) У Максима 6 енциклопедій. Він подарував сестричці 3. Скільки...?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ГОТУЄМОСЯ ДО ВИВЧЕННЯ ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ 6, 7, 8, 9

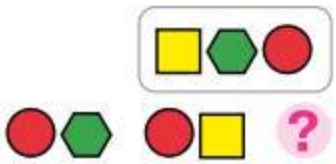

1 Виконай арифметичні дії.

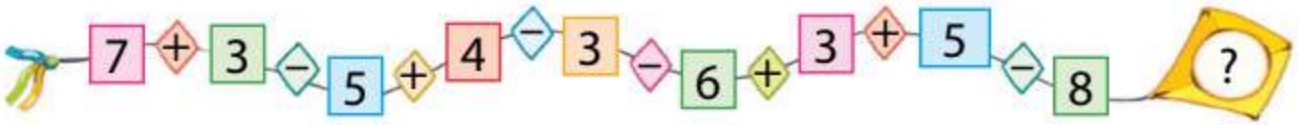

2 Запиши кожне число у вигляді суми двох доданків.

8 = 5 + ✿ 7 = 5 + ✿ 10 = 3 + ✿ 7 = ✿ + 6

9 = ✿ + 7 10 = ✿ + 9 10 = 6 + ✿ 8 = 6 + ✿

3 Знайди значення сум. З двох будь-яких рівностей на додавання склади по дві рівності на віднімання.

3 + 6 7 − 4 2 + 7 1 + 8 4 + 6

4 Обчисли, користуючись підказками.

6 + 4 − 4 2 + 8 − 8 3 + 7 − 7

5 Постав запитання до умови. Добери вираз, що є розв'язанням одержаної задачі.

На майданчику тренувалися українські спортсмени: 7 чоловіків і 3 жінки.

7 + 3 7 − 3 3 + 7

6 Розв'яжи задачу.

На майданчику займалися спортом 6 осіб. Скільки осіб стало на майданчику після того, як прийшли ще 3 особи?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

СКЛАДАЄМО КОРОТКИЙ ЗАПИС ЗАДАЧІ

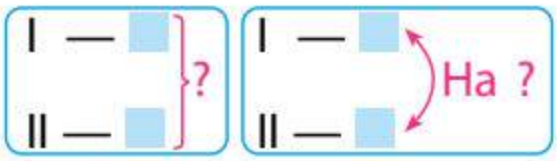

1 Виконай арифметичні дії за стрілками.

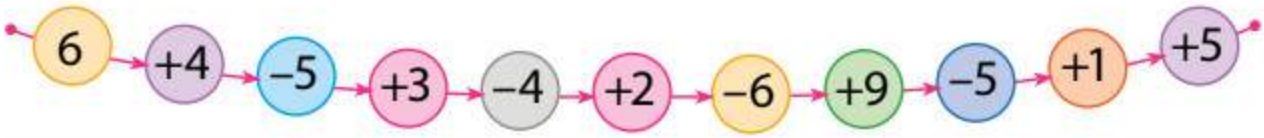

2 Прослухай кожну задачу. Про кого йдеться? Це ключові слова. Розглянь короткий запис. Поясни схему.

1) У вагоні Київської дитячої залізниці їхали 5 хлопчиків і 3 дівчинки. Скільки всього дітей їхало у вагоні?

Хлопчики — 5 д.
Дівчатка — 3 д.
} ?

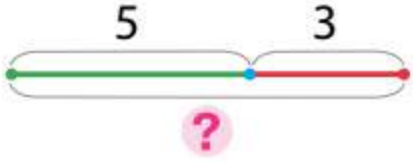

2) У вагоні Київської дитячої залізниці їхали 5 хлопчиків і 3 дівчинки. На скільки більше хлопчиків, ніж дівчаток, їхало у вагоні?

Хлопчики — 5 д.
Дівчатка — 3 д.
} На ?

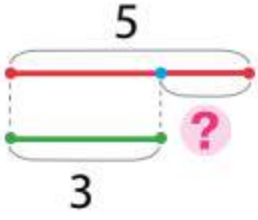

3 Що залишиться, якщо від суми двох чисел відняти число, яке дорівнює одному з доданків? Обчисли.

$6+4-4$ $\quad 8+1-8$ $\quad 3+4-4$ $\quad 5+3-5$

4 Назви кожний відрізок. Визнач довжину ламаної.

□ см + □ см + □ см = □ см

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 6, 7, 8, 9

• сума зручних доданків

1 Заміни кожне число сумою двох чисел.

7 = □ + 5 9 = □ + 6 8 = □ + 7 10 = □ + 8 6 = □ + 3

2 Заміни зменшуване сумою двох чисел. Що залишиться, якщо від суми двох чисел відняти число, яке дорівнює одному з доданків? Обчисли за схемами.

9 − 6 = (3 + 6) − 6 = □ (3 + 6)

10 − 8 = (□ + 8) − 8 = □ (□ + 8)

3 Назви від'ємник. Заміни зменшуване сумою двох доданків, один із яких дорівнює від'ємнику. Знайди значення різниць за схемами.

9 − 7 = (2 + 7) − 7 = □ (2 + 7)

10 − 9 = (□ + 9) − 9 = □ (□ + 9)

7 − 6 = (□ + 6) − 6 = □ (□ + 6)

8 − 6 = (□ + 6) − 6 = □ (□ + 6)

4 Добери короткий запис задачі. Зміни запитання задачі так, щоб одержаній задачі відповідав інший короткий запис.

Яна склала 6 журавлів із синього паперу й 3 — із жовтого. На скільки більше журавлів із синього паперу, ніж із жовтого, склала дівчинка?

Із синього — 6 ж.
Із жовтого — 3 ж. } ?

Із синього — 6 ж.
Із жовтого — 3 ж. } На ?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА 6, 7, 8, 9

I — ☐
II — ?, на ☐ більше / менше

1 Поясни за схемами, як закінчити обчислення.

$10 - 7 = \boxed{\square + 7} - 7 = \square$

$\boxed{\square + 7}$

$9 - 6 = \boxed{\square + 6} - 6 = \square$

$\boxed{\square + 6}$

Віднімання чисел 6, 7, 8, 9

1. Подаю зменшуване у вигляді суми зручних доданків.
2. Від суми віднімаю число, що дорівнює одному з доданків, — залишається інший доданок.
3. Називаю результат.

2 Знайди значення виразів. Прокоментуй розв'язування.

9 – 7 10 – 6 7 – 6 10 – 9 8 – 6 9 – 8

3 Поясни, як склали короткі записи та схеми до задач.

1) В акваріумі 7 рибок гуппі та 3 золоті рибки. На скільки менше золотих рибок, ніж гуппі?

Гуппі — 7 р.
Золоті — 3 р.
На ?

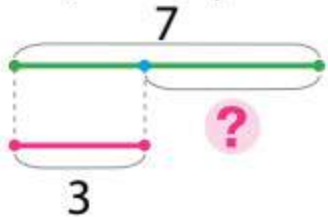

2) В акваріумі 7 рибок гуппі, а золотих рибок — на 4 менше. Скільки золотих рибок в акваріумі?

Гуппі — 7 р.
Золоті — ?, на 4 р. менше

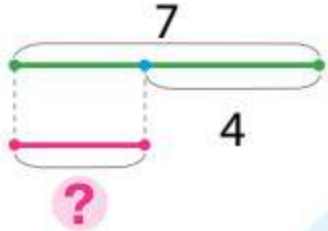

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

СКЛАДАЄМО КОРОТКИЙ ЗАПИС ЗАДАЧІ

Було — ■
____ — ■
Стало — ?

Було — ■
____ — ■
Залишилося — ?

1 Виконай арифметичні дії.

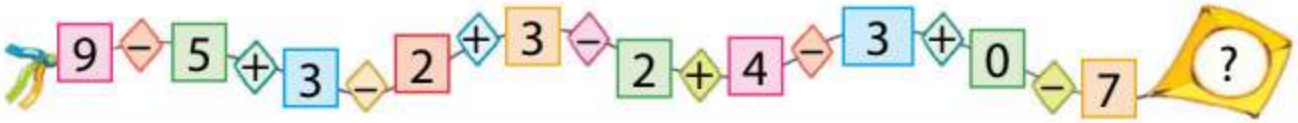

2 Про кого йдеться в кожній задачі? Що з ними відбувалося? Назви ключові слова. Розглянь короткий запис. Усно розв'яжи задачі.

1) На дитячому майданчику було 7 дітей. До них прийшли ще 2 дитини. Скільки дітей стало на майданчику?

Було — 7 д.
Прийшли — 2 д.
Стало — ?

2) На дитячому майданчику було 7 дітей. З них 2 дитини пішли додому. Скільки дітей залишилося на майданчику?

Було — 7 д.
Пішли — 2 д.
Залишилося — ?

3 Склади задачу за кожним малюнком. Добери короткий запис одержаної задачі. Розв'яжи задачу.

Було — ■ ябл.
Взяли — ■ ябл.
Залишилося — ?

Було — ■ ябл.
Поклали — ■ ябл.
Стало — ?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЗНАХОДИМО НЕВІДОМІ ЗМЕНШУВАНЕ І ВІД'ЄМНИК

- $a - b = c$
- $c + b = a$
- $a - c = b$

1 Прокоментуй малюнок. Скільки свічок було спочатку? Скільки свічок згоріло? Скільки залишилося?

Прочитай першу рівність, називаючи компоненти та результат арифметичної дії. Як ці компоненти показано на схемі? Як знайти невідомі компоненти дії віднімання?

$8 - 2 = 6$
$6 + 2 = \square$
$8 - 6 = \square$

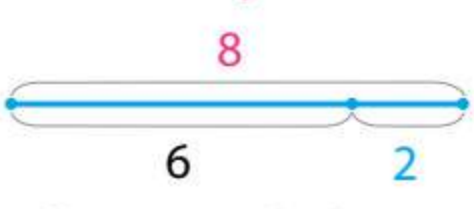

2 Знайди невідомі компоненти арифметичних дій. Прокоментуй розв'язування.

$3 + \square = 10$ $6 - \square = 3$ $\square - 5 = 2$ $\square - 2 = 6$

$8 - \square = 4$ $\square + 2 = 9$ $5 - \square = 4$ $9 - \square = 5$

3 До кожної задачі добери її короткий запис. Розв'яжи задачі.

1) На сонечку грілися 6 черепах. Потім 2 черепахи поповзли до води. Скільки черепах залишилося?

2) На сонечку грілися 6 черепах. З них 2 великі, а решта — малі. Скільки малих черепах грілося на сонечку?

Великі — 2 ч.
Малі — ?
} 6 ч.

Було — 6 ч.
Поповзли — 2 ч.
Залишилося — ?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА ДРУГОЇ П'ЯТІРКИ

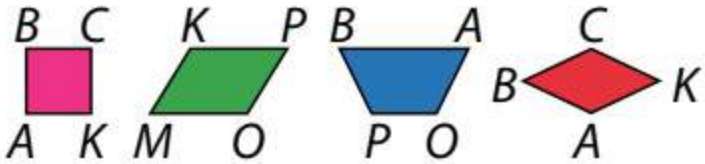

1 Поясни за схемами, як виконати віднімання.

$9-6=\square+\square-\square=\square$

$3+6$

$10-8=\square+\square-\square=\square$

$\square+\square$

2 Прокоментуй розв'язування за скороченими схемами.

$9-8=\square$ $\quad\square+\square$

$8-7=\square$ $\quad\square+\square$

$9-7=\square$ $\quad\square+\square$

$10-9=\square$ $\quad\square+\square$

3 Знайди невідомі компоненти арифметичних дій.

$9-\square=3$ $\qquad\square-5=3$ $\qquad\square+4=8$

4 Які числа пропущено в таблиці?

Зменшуване

Різниця Від'ємник

Зменшуване	10	7		10	9		8	
Від'ємник	4		3	3		5	4	6
Різниця		5	4		4	3		3

5 Постав усі можливі запитання до умови.
До кожної одержаної задачі добери її короткий запис.
Розв'яжи задачі.

На майстер-класі Олесь виготов 3 ляльки-мотанки,
а Наталка — 4.

О. — 3 л.
Н. — ?, на 1 л. більше

О. — 3 л.
Н. — 4 л.
?

О. — 3 л.
Н. — 4 л.
На ?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛО І МАТЕМАТИЧНИЙ ВИРАЗ

1 Виконай арифметичні дії.

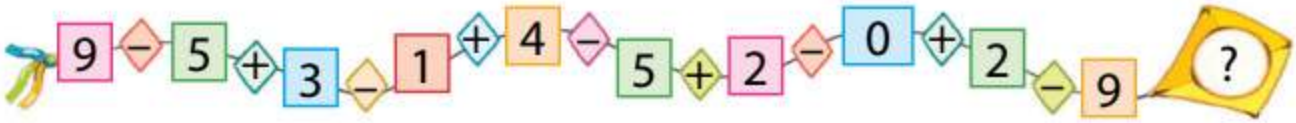

2 Порівняй числа в першому рядку. Здогадайся, як одержана нерівність допоможе порівняти вираз і число в другому рядку.

8 ● 3 6 ● 7 4 ● 9

6 + 2 ● 3 9 − 3 ● 7 4 ● 10 − 1

3 Виконай порівняння за схемами.

9 − 4 ● 8 → □ ● 8

6 + 2 ● 10 → □ ● 10

6 ● 5 + 1 → 6 ● □

8 ● 10 − 3 → 8 ● □

4 До кожної задачі добери її короткий запис. Розв'яжи хоча б одну задачу. Чим вони схожі? Чим відрізняються?

1) Сергій зловив 5 карасів, а Марійка — 4. Скільки всього карасів зловили діти?

2) Сергій і Марійка зловили 9 карасів. Скільки карасів зловила Марійка, якщо Сергій зловив 5 карасів?

С. — 5 к. М. — ?	} 9 к.	
С. — 5 к. М. — 4 к.	} ?	
С. — ? М. — 4 к.	} 9 к.	

5 Який компонент арифметичної дії невідомий? Знайди його.

5 + ✿ = 8 9 − ✿ = 3 ✿ − 4 = 6 8 − ✿ = 2

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ТАБЛИЦІ ВІДНІМАННЯ ЧИСЕЛ ДРУГОЇ П'ЯТІРКИ

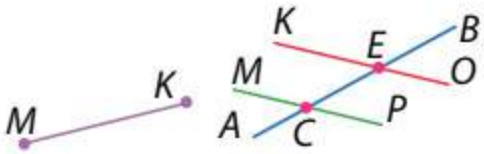

1 Виконай арифметичні дії.

2 Знайди значення виразів за скороченими схемами.

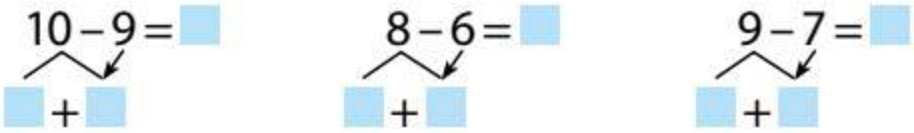

3 Перевір, чи правильно склали таблиці. Як змінюються зменшувані? Як це впливає на значення різниць?

6	7	8	9	10
−6				
0	1	2	3	4

7	8	9	10
−7			
0	1	2	3

8	9	10
−8		
0	1	2

4 Досліди, як зміна компонента арифметичної дії впливає на її результат.

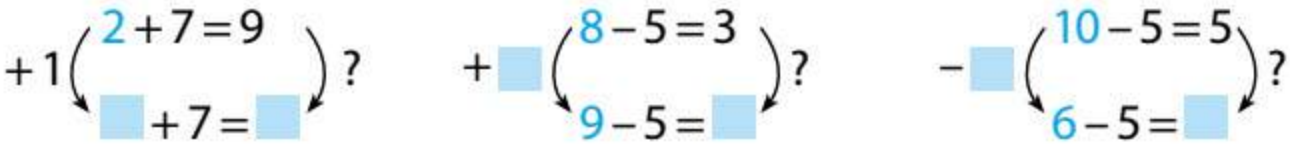

5 Виконай порівняння, міркуючи за схемою.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛО І МАТЕМАТИЧНИЙ ВИРАЗ

1 Виконай арифметичні дії.

2 Виконай порівняння.

5+4 ● 10	8 ● 4+3	8−6 ● 3
9 ● 3+5	7 ● 9−2	6+4 ● 10

3 Порівняй, не виконуючи обчислення. Як це зробити?

9−2 ● 9	5 ● 5+3	9 ● 9−1
6 ● 6−3	4+6 ● 4	10−3 ● 10

4 Розбий нерівності на дві групи за способом порівняння: без обчислення; з обчисленням.

6+3>6	8+2=10	10−9<10
3+4<9	2+5>5	2+7>2
9−8<9	9−7<3	7+3>3

5 Склади задачі про велосипедистів за короткими записами. Розв'яжи хоча б одну одержану задачу.

Було — 6 в.
Поїхало — 4 в.
Залишилось — ?

Було — 6 в.
Приїхало — 4 в.
Стало — ?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО МАТЕМАТИЧНІ ВИРАЗИ

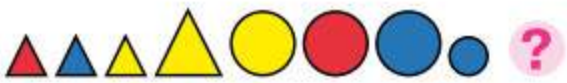

1 Виконай арифметичні дії за стрілками.

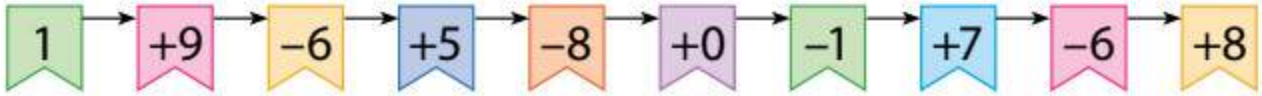

2 Виконай порівняння за схемами.

$7+3 \bigcirc 10$ → $\square \bigcirc 10$

$8 \bigcirc 9-4$ → $8 \bigcirc \square$

$6+4 \bigcirc 5$ → $\square \bigcirc 5$

3 Виконай порівняння в першому рядку. Що спільне в першому і другому рядках? Що потрібно зробити, щоб порівняти два вирази?

$6+3 \bigcirc 10$ $\quad$ $9-7 \bigcirc 3$ $\quad$ $4 \bigcirc 7-3$

$6+3 \bigcirc 8+2$ $\quad$ $9-7 \bigcirc 5-2$ $\quad$ $6-2 \bigcirc 7-3$

4 Порівняй математичні вирази за зразком.

$6-3 < 2+4$

$3 < 6$

$1+7 \bigcirc 10-3$ $\quad$ $9-5 \bigcirc 10-6$

5 Прослухай умову. Розглянь короткі записи. Постав за ними запитання до умови. Розв'яжи хоча б одну одержану задачу.

Садівниця зібрала 7 яблук і 3 груші.

Ябл. — 7 фр.
Гр. — 3 фр. } ?

Ябл. — 7 фр.
Гр. — 3 фр. } На ?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИМІРЮЄМО МАСИ ПРЕДМЕТІВ

- 1 кілограм — 1 кг
- терези
- гирі

1 Хто або що важче? Легше?

2 Розглянь пристрій для вимірювання маси — терези. Люди яких професій користуються ними найчастіше? Визнач, які предмети легші; важчі; однакові за масою.

3 Визнач масу кота «в мишенятах» і й «у пташенятах».

Для зручності люди домовилися вимірювати масу однаковими мірками.
Одна з мірок маси — 1 кілограм.

Кілограм
1 кілограм
1 кг

4 Визнач за малюнками маси об'єктів у кілограмах.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИМІРЮЄМО МІСТКОСТІ ПОСУДИН

• 1 літр — 1 л

1 Посудини мають місткість. Порівняй місткості посудин «на око».

2 Щоб виміряти місткість відра, дідусь узяв бутель і банку. За його підрахунками у відро вміщається 3 бутлі або 9 банок води. Від чого залежать результати вимірювання?

Літр
1 літр
1 л

Для зручності люди домовилися вимірювати місткість однаковими мірками. Одна з мірок місткості посудин — 1 літр.

3 Щоб заповнити каструлю, слід вилити воду з усіх банок. Місткість кожної банки — 1 літр. Визнач місткість каструлі в літрах.

4 Поясни, як закінчити короткий запис задачі. Розв'яжи задачу.

Дідусь заготував 5 л томатного соку і 4 л яблучного. Скільки всього літрів соку він заготував?

Т. — ■ л
Ябл. — ■ л
} ?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПЕРЕВІРЯЄМО СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Знайди помпон, який «відірвався» від шарфа.

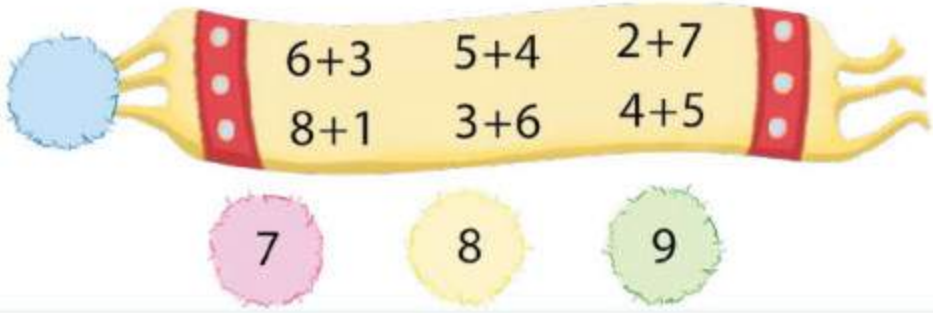

2 Як доповнити числа в кожному ряді до 10?

3 Визнач масу кавуна; гарбуза.

4 Визнач, скільки сантиметрів стрічки за блакитним чотирикутником.

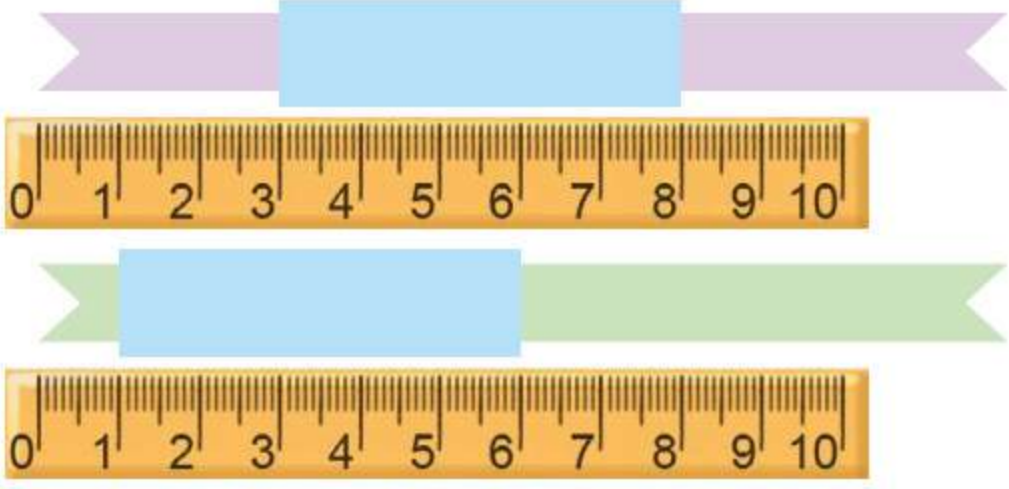

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЗАПИСУЄМО ЗАДАЧУ КОРОТКО

• опорна схема задачі

1 Виконай арифметичні дії за стрілками.

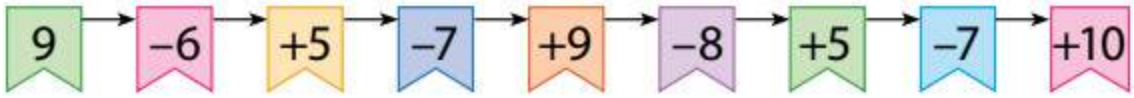

2 До кожної задачі добери її короткий запис. Знайди відповідну опорну схему на форзаці 2 підручника.

1) Олена знає 8 скоромовок, а Тарас — 6. На скільки менше скоромовок знає Тарас, ніж Олена?

2) Олена знає 8 скоромовок, а Тарас — на 6 менше. Скільки скоромовок знає Тарас?

О. — 8 ск. Т. — 6 ск. } ?	О. — 8 ск. Т. — ?, на 6 ск. менше	О. — 8 ск. Т. — 6 ск. ↕ На ?

3 Знайди опорну схему кожної задачі на форзаці 2 підручника. На які слова-ознаки слід орієнтуватися?

1) Квочка сиділа на 5 яйцях. Господарка підклала їй ще 2 яйця. На скількох яйцях стала сидіти квочка?

2) Квочка сиділа на 5 яйцях. З 2 яєць вилупилися курчата. На скількох яйцях залишилася сидіти квочка?

3) У квочки вилупилися 5 чорних курчат і 2 жовтих. На скільки більше чорних курчат, ніж жовтих?

4 Визнач, які числа пропущено в таблиці.

Зменшуване	9	7		8	10		6	9		8	7		9
Від'ємник	7		6	7		2	5		2	5		2	
Різниця		5	4		9	6		8	7		6	8	4

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ВЛАСТИВОСТІ ВЕЛИЧИН

- ціле
- частина

1 Розглянь кожний малюнок. З яких частин складається ціле? Що можна сказати про довжину всієї стрічки? Про масу цілого торта? Про місткість посудини?

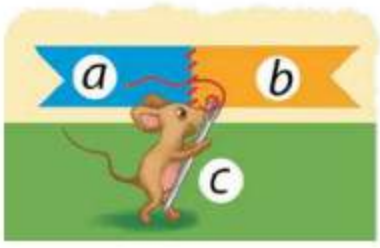

2 Розглянь кожний малюнок. Назви частини цілого. Із чого складається величина цілого в кожному випадку?

3 Прокоментуй ситуацію. Визнач масу всього винограду.

4 Визнач довжину ламаної.

□ см + □ см + □ см = □ см

5 Склади короткий запис задачі. Розв'яжи задачу.

Господарі купили 5 кг корму для собаки та 1 кг — для кота. На скільки більше кілограмів корму для собаки, ніж для кота, купили господарі?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ЛІЧИЛЬНУ ОДИНИЦЮ «ДЕСЯТОК»

- десяток
- 1 д. = 10 од.

1 Оксана назбирала в полі в'язку колосків. Їх потрібно полічити. Як полічити колоски, якщо Оксана вміє лічити лише до 10?

При лічбі предмети зручно групувати десятками.
1 десяток складається з 10 одиниць.

2 Полічи палички одиницями; десятками.

1	2	3	4
1 д.	2 д.	3 д.	4 д.

3 Полічи кружки-намистинки десятками.

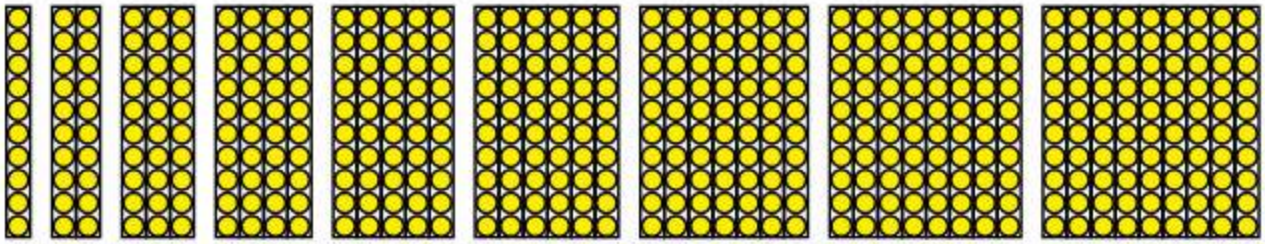

10 одиниць складають 1 десяток.
10 десятків складають 1 сотню.
В одній сотні сто одиниць.

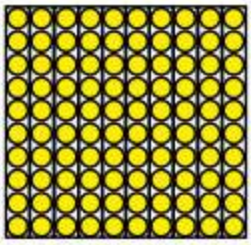

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО, ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ДЕСЯТКИ

• десятки порівнюють, додають і віднімають так само, як і одиниці

1 Скільки окремих намистинок-одиниць зліва? Справа? Порівняй одиниці. Скільки низок-десятків зліва? Справа? Порівняй десятки.

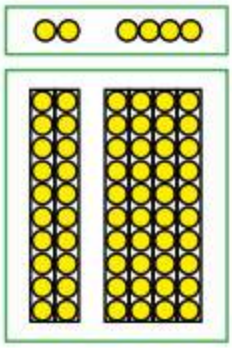

2 < 4
2 д. < 4 д.

9 ● 4
9 д. ● 4 д.

3 ● 6
3 д. ● 6 д.

7 ● 5
7 д. ● 5 д.

8 ● 9
8 д. ● 9 д.

10 ● 6
10 д. ● 6 д.

2 Поясни за малюнками, як виконали додавання і віднімання одиниць; десятків.

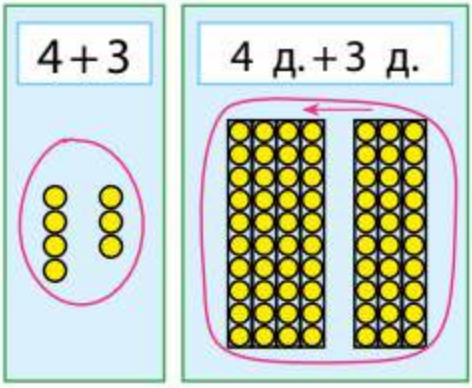

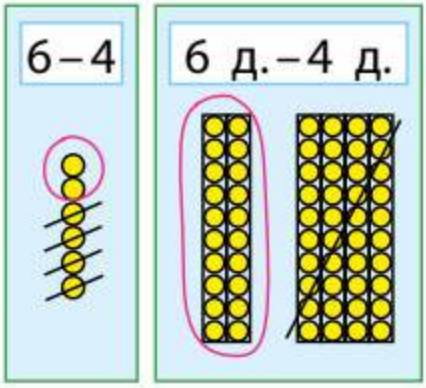

3 У кожному стовпчику спочатку обчисли перший вираз, а потім — другий. У чому підказка?

4+5	8–6	2+7	10–9
4 д.+5 д.	8 д.–6 д.	2 д.+7 д.	10 д.–9 д.

4 Виконай арифметичні дії.

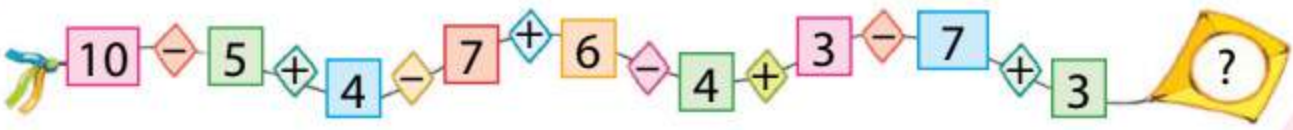

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ОДЕРЖУЄМО КРУГЛІ ЧИСЛА. ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО КРУГЛІ ЧИСЛА

- круглі числа:
  10, 20, 30, 40, 50,
  60, 70, 80, 90, 100

1 Досліди число 10.

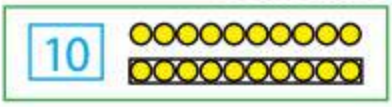

2 Скільки в кожній групі низок-десятків? Назви відповідне число. Чим схожі записані числа?

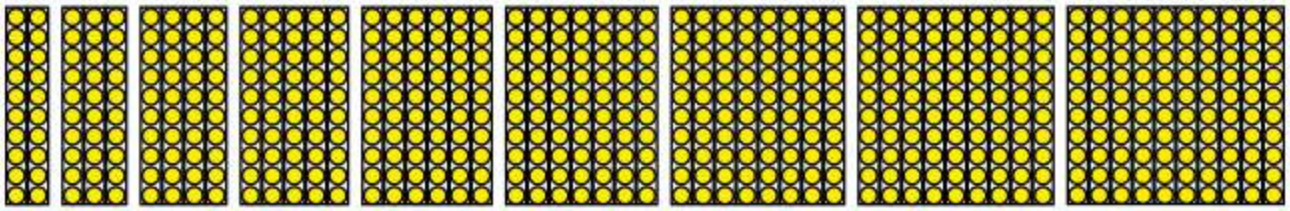

20 30 40 50 60 70 80 90 100

3 У кожному стовпчику спочатку порівняй десятки, а потім — круглі числа. У чому підказка?

6 д. і 4 д.	5 д. і 9 д.	10 д. і 8 д.	2 д. і 6 д.
60 і 40	50 і 90	100 і 80	20 і 60

4 Порівняй круглі числа, замінивши їх десятками.

30 і 50 3 д. і 5 д.	70 і 50	80 і 40	50 і 100
	20 і 40	30 і 70	60 і 20

5 У кожному стовпчику спочатку обчисли перший вираз, а потім — другий. У чому підказка?

6 д. + 4 д.	8 д. – 5 д.	3 д. + 6 д.	7 д. – 6 д.
60 + 40	80 – 50	30 + 60	70 – 60

6 Виконай обчислення з круглими числами, замінивши їх десятками. З кожної одержаної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

30 + 50 3 д. + 5 д.	80 – 40	30 + 40	60 – 50
	30 + 70	80 – 20	40 + 50

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ОДИНИЦЮ ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ «ДЕЦИМЕТР»

• 1 дм = 10 см

1 Покажи штангу 10. Скільки в ній уміщується штанг 1? 2? 5?

2 Виміряй довжину відрізка AB різними мірками: a, b, c, k.

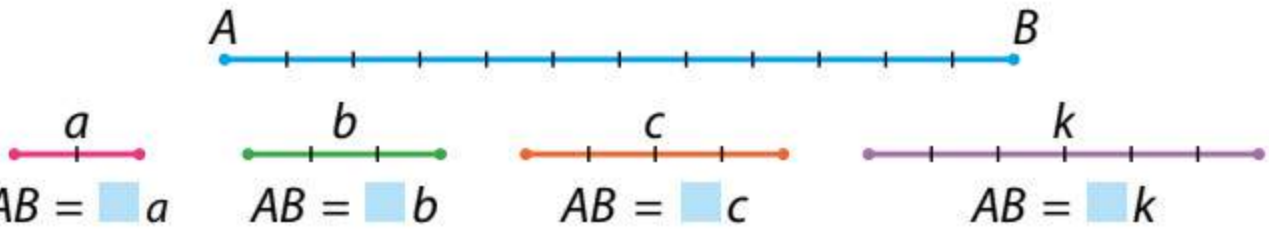

$AB =$ ▢ a $AB =$ ▢ b $AB =$ ▢ c $AB =$ ▢ k

3 Чи зручно вимірювати довжину ноутбука в сантиметрах? Якщо не зручно, то можна використати більшу одиницю вимірювання довжини, наприклад, дециметр: 1 дм = 10 см.

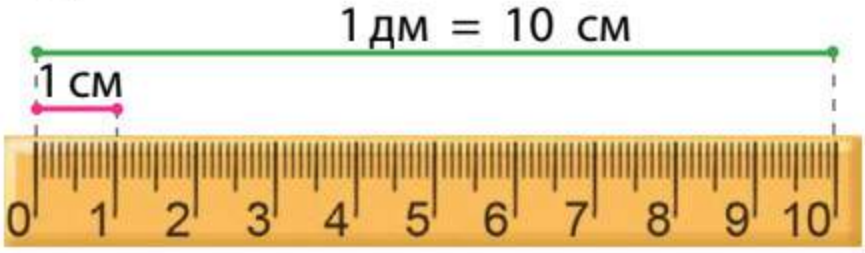

4 Заміни десятки одиницями, а дециметри — сантиметрами.

1 д. = 10 од. 5 д. = ▢▢ од. 8 д. = ▢▢ од.

1 дм = 10 см 5 дм = ▢▢ см 8 дм = ▢▢ см

5 Заміни одиниці десятками, а сантиметри — дециметрами.

40 од. = 4 д. 70 од. = ▢ д. 30 од. = ▢ д.

40 см = 4 дм 70 см = ▢ дм 30 см = ▢ дм

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

УТВОРЮЄМО ЧИСЛА ДРУГОГО ДЕСЯТКА

- **одноцифрові** числа
- **двоцифрові** числа

1 Над штангою 10 поклади штангу 3; штангу 8. Усього смужок у кожній одержаній штанзі більше чи менше, ніж 10?

2 Поясни, як утворили числа. Досліди зв'язок між назвою числа та практичною дією з його утворення. Утвори й назви решту чисел другого десятка.

Оди-на-дцять 1 1 11

Два-на-дцять 1 2 12

3 Над низкою-десятком поклади окрему намистинку-одиницю. Яке число утворилося? Поміркуй, як утворити інші числа.

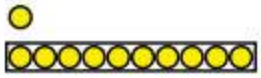

1 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
11	12	13	14	15	16	17	18	19

4 Поясни, як діти утворили числа. Склади відповідні рівності.

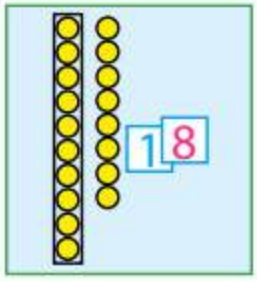

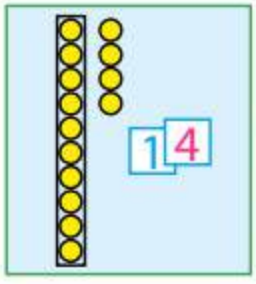

5 Поміркуй, як утворили числа. Заміни суму числом. Як називають утворені числа? З кожної одержаної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

10 + 1 = 1 д. + 1 од. = 11
10 + 2 = 1 д. + ☐ од. = 12
10 + 3 = ☐ д. + ☐ од. = 13

10 + 4
10 + 7
10 + 5

10 + 8
10 + 6
10 + 9

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЗАПИСУЄМО ЧИСЛА ДРУГОГО ДЕСЯТКА

- розряд **десятків**
- розряд **одиниць**

1 Виклади в ряд 10 намистинок-одиниць. Заміни їх низкою-десятком. Приєднай до нього 1; 2; ... 9 намистинок-одиниць. Назви одержані числа й познач їх картками.

2 Що в записі двоцифрового числа позначає цифра зліва? Справа?

1	5		1	2		1	9
Десятки	Одиниці		Десятки	Одиниці		Десятки	Одиниці

розряди

3 Прочитай числа, записані в таблицях розрядів.

Десятки	Одиниці
1	0
1	8
1	3
	3

Десятки	Одиниці
1	7
1	0
	7
7	0

4 Які числа відповідають штангам? Визнач, скільки в кожному числі десятків і скільки одиниць. Запиши числа в таблицю розрядів.

д.	од.

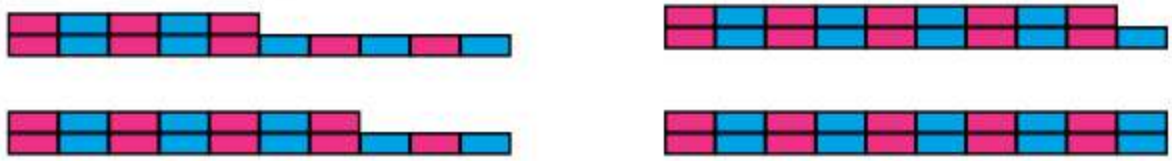

5 Запиши в таблицю розрядів:

д.	од.

1) числа, які містять: 1 десяток і 4 одиниці; 1 десяток і 8 одиниць; 1 десяток; 4 десятки; 4 одиниці; 1 десяток і 2 одиниці;
2) числа: п'ятнадцять, сімнадцять, дванадцять.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЗАПИСУЄМО ЧИСЛА ДРУГОГО ДЕСЯТКА

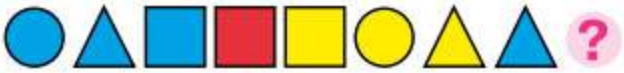

1 Дізнайся результат виконання кожного ланцюжка дій.

90 –70 +40 –30 +60 –90

40 +0 –20 +70 –30 +40

2 Прочитай числа. Визнач їх десятковий склад.

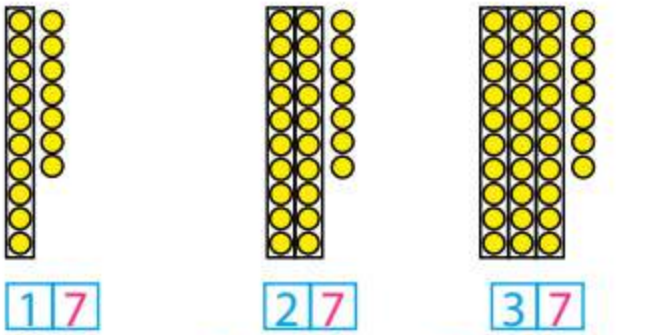

1 7 Сімнадцять

2 7 Двадцять

3 7 Тридцять

сім

3 Перевір, чи правильно числа позначено картками.

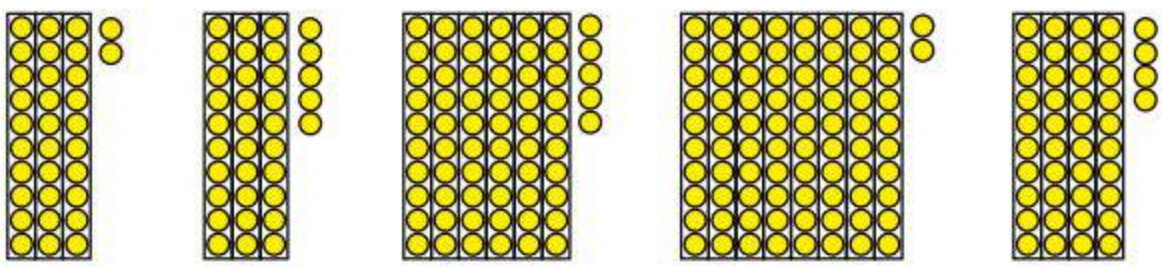

3 2 3 5 6 5 8 2 8 4

4 Запиши числа.

Дванадцять, п'ятнадцять, дев'ятнадцять.

triangle circle square

5 Розв'яжи задачу.

Марічка вивчила 20 слів англійською, а Славко — на 10 більше. Скільки слів вивчив Славко?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЗАПИСУЄМО ЧИСЛА ПЕРШОЇ СОТНІ

• найбільше одноцифрове число

1 Дізнайся результат виконання кожного ланцюжка дій.

2 Познач кружками-намистинками числа: 34, 27, 42, 85, 93.

3 Познач картками числа, проілюстровані намистинками.

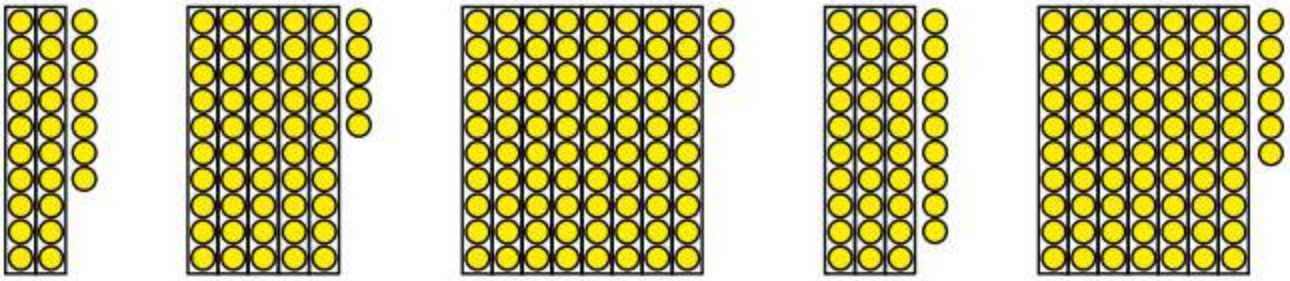

4 Розглянь таблицю чисел «Сотня» на форзаці 1 підручника. Що спільне в числах кожного рядка? Стовпчика?

5 Продовж ряди чисел.

1, 2, 3, ... 11, 12, 13, ... 21, 22, 23, ... 51, 52, 53, ...

6 Запиши в таблицю розрядів:

1) числа, які містять:
   1 десяток і 3 одиниці;
   2 десятки й 3 одиниці;
   3 десятки й 2 одиниці;
   7 десятків і 4 одиниці;
   4 десятки й 7 одиниць; 9 десятків;

2) числа:
   п'ятдесят сім, дев'яносто чотири, тридцять два.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПОРІВНЮЄМО ЧИСЛА В МЕЖАХ 100

3 5 9

3 9 3 5 9 3 ?

1 Розглянь числовий промінь. Порівняй числа за їх розташуванням на числовому промені.

3 ● 7	13 ● 16	14 ● 15	11 ● 9
8 ● 4	10 ● 14	12 ● 0	1 ● 16

Спробуй міркувати так само, порівнюючи більші числа.

15 ● 19	23 ● 21	28 ● 31	43 ● 47
25 ● 29	19 ● 20	36 ● 40	58 ● 60
17 ● 16	21 ● 29	32 ● 35	48 ● 9
27 ● 26	27 ● 30	60 ● 59	5 ● 51

2 З'ясуй, чим схожі та чим відрізняються числа в кожній парі. Усно склади пари чисел, подібні до поданих.

14 і 41	34 і 43	85 і 58	61 і 16
27 і 72	17 і 71	49 і 94	25 і 52

3 Порівняй двоцифрові числа на основі їх розрядного складу.

78 і 74	29 і 31	43 і 41	74 і 59
53 і 56	86 і 56	38 і 83	62 і 67

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО НА ОСНОВІ СКЛАДУ ЧИСЕЛ ДРУГОГО ДЕСЯТКА

- 10 + 7 = 17
- 17 – 7 = 10
- 17 – 10 = 7

1 Прокоментуй, як до круглого числа додали одиниці.

10 + 6 = 16

2 Знайди значення виразів, міркуючи за зразком.

10 + 8 = 1 д. 8 од. = 18 10 + 8 = 18

10 + 4 10 + 5 10 + 1 10 + 9 10 + 3 10 + 2

3 Прокоментуй, як від двоцифрового числа відняли його одиниці; його десятки.

14 – 4 = 10

14 – 10 = 4

4 Знайди значення виразів, міркуючи за зразками.

13 – 3 = 1 д. 3 од. – 3 од. = 1 д. = 10 13 – 3 = 10

15 – 5 11 – 1 16 – 6 18 – 8 12 – 2 19 – 9

12 – 10 = 1 д. 2 од. – 1 д. = 2 од. = 2 12 – 10 = 2

17 – 10 13 – 10 15 – 10 19 – 10 16 – 10 11 – 10

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО НА ОСНОВІ СКЛАДУ ЧИСЕЛ ПЕРШОЇ СОТНІ

- 60 + 4 = 64
- 64 – 4 = 60
- 64 – 60 = 4

1 Прокоментуй розв'язування за малюнками.

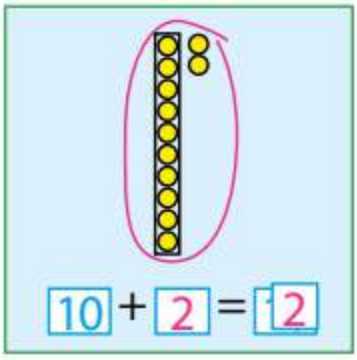

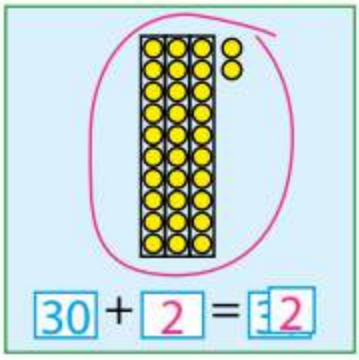

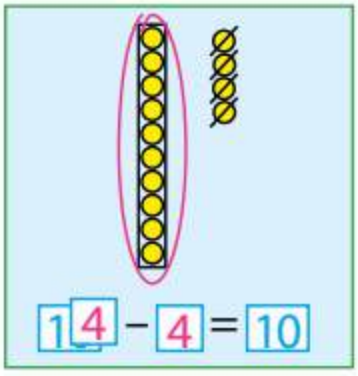

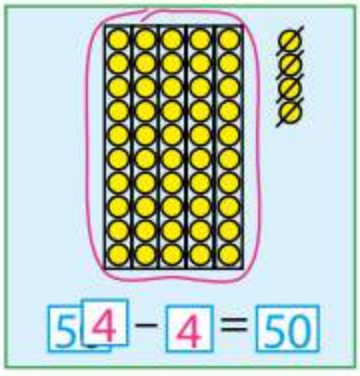

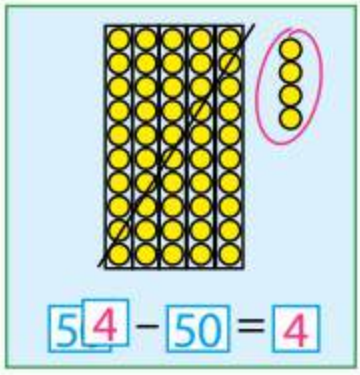

2 Знайди значення сум, міркуючи за схемами.

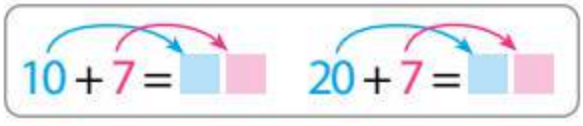

10 + 6	10 + 8	50 + 4
40 + 6	70 + 8	90 + 2

3 Знайди значення різниць, міркуючи за схемами.

17 – 7	13 – 3	59 – 9
67 – 7	43 – 3	84 – 4
14 – 10	18 – 10	56 – 50
34 – 30	68 – 60	93 – 90
34 – 4	37 – 30	80 + 6
93 – 90	40 + 4	25 – 5

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО НА ОСНОВІ СКЛАДУ ЧИСЕЛ ПЕРШОЇ СОТНІ

1 Дізнайся результат виконання кожного ланцюжка дій.

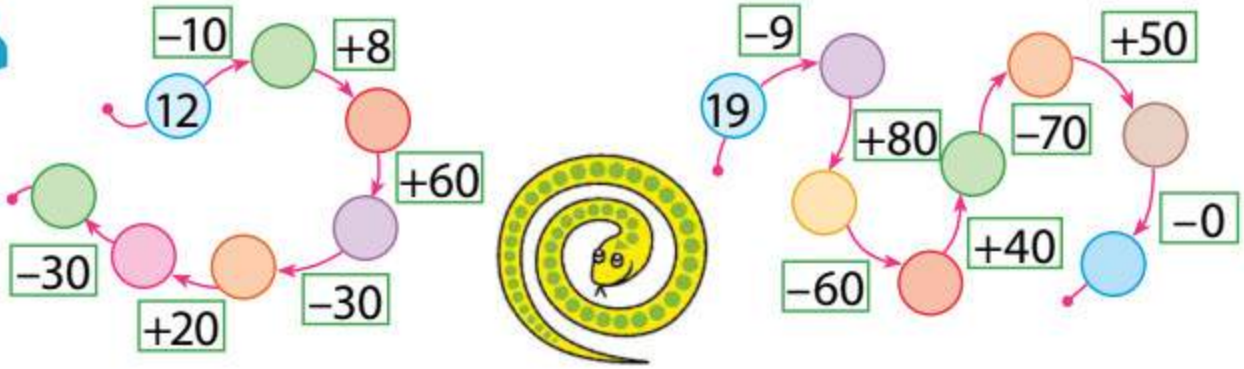

2 Познач кружками-намистинками число 45; 38; 72; 56; 84. Визнач його розрядний склад.

3 Згадай, як пов'язані дії додавання і віднімання. Знайди значення сум. З кожної рівності на додавання склади дві рівності на віднімання.

10 + 5	30 + 5	70 + 8	50 + 4

4 Знайди значення виразів.

43 – 3	50 + 6	27 – 20	30 + 8
43 – 40	56 – 6	80 + 9	62 – 60

5 Здогадайся, які числа пропущені в істинних рівностях.

50 + ✿ = 53	48 – ✿ = 8	✿ – 2 = 60
27 – ✿ = 20	✿ + 7 = 27	25 – ✿ = 5

6 Постав до умови таке запитання, щоб розв'язанням одержаної задачі був вираз 12 – 2; 12 + 2.

Зоолог помітив, що на сонечку грілися 12 ящірок і 2 черепахи.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛО 1

- складене іменоване число
- 43 см = 4 дм 3 см

1 Дізнайся результат виконання кожного ланцюжка дій.

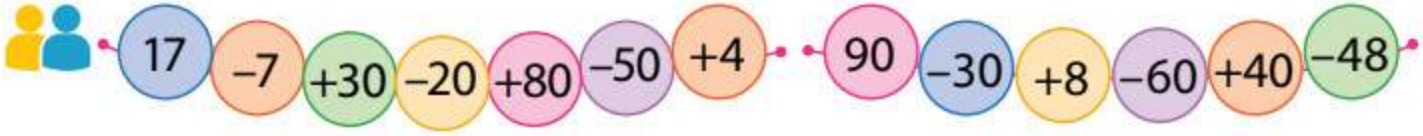

2 Полічи від 9 до 18; від 27 до 35; від 73 до 81.

3 Знайди значення першого виразу в кожному стовпчику. Поміркуй, як цей результат допоможе знайти значення решти виразів. Обчисли.

6 + 1	9 – 1	23 + 1	39 – 1
16 + 1	19 – 1	35 – 1	48 + 1
26 + 1	39 – 1	78 + 1	86 – 1

4 Визнач довжину відрізка AB у сантиметрах.

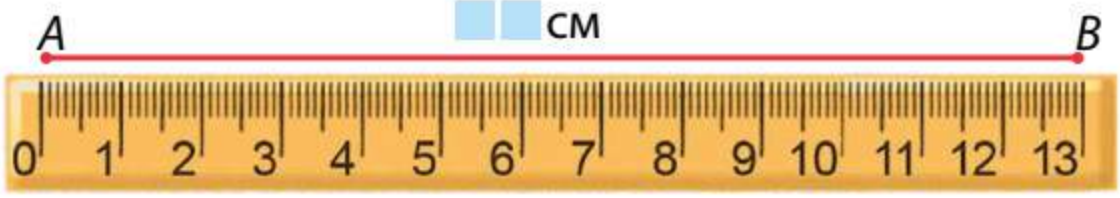

Довжину відрізка AB можна записати по-іншому: 1 дм 3 см.

13 см = 10 см + 3 см = 1 дм 3 см ← Складене іменоване число

1 дм

5 Розв'яжи задачу.

Пасічник викачав 15 л липового меду, а гречаного — на 1 л менше. Скільки літрів гречаного меду він викачав?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА НА ОСНОВІ НУМЕРАЦІЇ

- сума розрядних доданків
- 45 = 40 + 5

1 Виконай арифметичні дії.

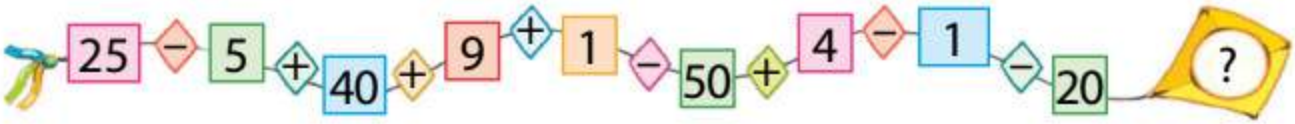

2 Познач кружками-намистинками число 27; 52; 68; 93; 76. Визнач його розрядний склад.

3 Прочитай кожне число. Визнач, скільки в цьому числі десятків і скільки одиниць. Як можна утворити це число? Склади відповідні рівності.

16 34 79 56 28

4 Розглянь, як Тарас замінив число 28 сумою:

28 = 20 + 8.

20 + 8 — це сума розрядних доданків.

Заміни кожне число сумою розрядних доданків.

94 31 68 42 79 57 23 85

5 Розв'яжи задачу.

На бант для ляльки Наталка витратила 1 дм 8 см = 18 см стрічки, а на книжкову закладку — на 1 см більше. Скільки сантиметрів стрічки пішло на книжкову закладку?

Зміни умову так, щоб одержана задача розв'язувалася дією віднімання.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

УЗАГАЛЬНЮЄМО РОЗУМІННЯ НУМЕРАЦІЇ ЧИСЕЛ ПЕРШОЇ СОТНІ

1 Виконай арифметичні дії.

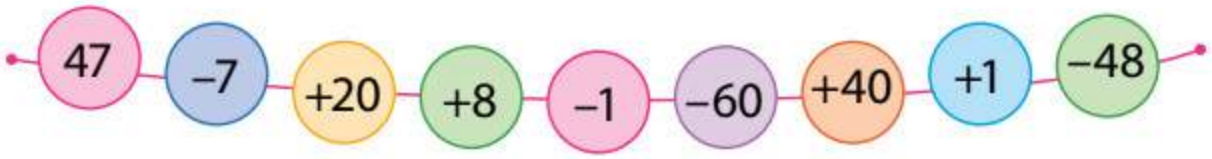

2 Продовж послідовності чисел так, щоб у кожному ряді було 10 чисел.

25, 26, 27, ... 43, 44, 45, ... 85, 86, 87, ...

3 Назви за зростанням числа, які містять 6 десятків.

Назви за спаданням числа, які містять 4 одиниці.

4 Досліди число 72.
Що ти про нього знаєш?

5 Знайди та виправ помилки. Спробуй пояснити, чому їх припустилися.

36 − 1 = 37	39 − 9 = 30	50 + 20 = 30
28 + 1 = 29	40 + 7 = 47	68 − 60 = 8

6 Розв'яжи задачу.

Кіт Мурчик поласував 10 рибками, 7 із яких — карасі, а решта — окуні. Скількома окунями поласував кіт?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ОДНОЦИФРОВЕ ЧИСЛО

- 15 + 4 = 19
- 15 – 4 = 11

1 Прокоментуй розв'язування за малюнками.

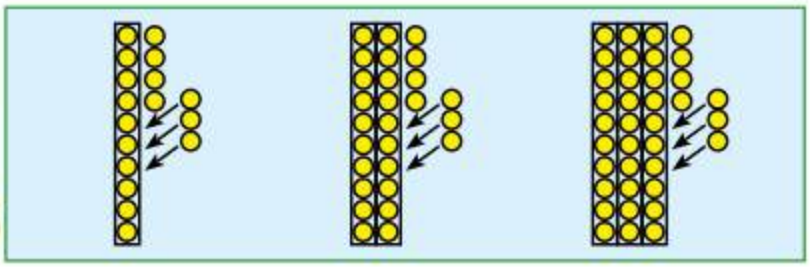

$14+3=\square$ $24+3=\square$ $34+3=\square$

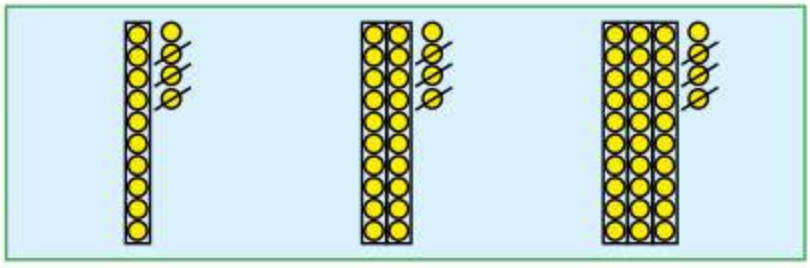

$14-3=\square$ $24-3=\square$ $34-3=\square$

2 Знайди значення першого виразу в кожному стовпчику. Як це допоможе знайти значення решти виразів?

7+2	8–6	4+5	9–3
17+2	18–6	54+5	79–3
27+2	48–6	34+5	29–3

3 Знайди значення виразів.

18–4	45+2	39–7	24+4
16+3	87–3	62+6	76–5
15–2	54+5	98–5	56+3
40+60	68–8	37–30	90+3
63–3	40+7	65–3	42+6

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА

• 3 дм 2 см = 32 см

1 Проілюструй кружками-намистинками обчислення.

17 + 2 27 – 5 43 + 4 85 – 3

2 Заміни кожне число сумою розрядних доданків.

24 38 46 57 32 16 89 68 44

3 Виконай додавання і віднімання. Поясни хід обчислень.

$24+5=20+4+5=20+9=29$ (20 + 4)

$38-6=30+8-6=30+2=32$ (30 + 8)

46 + 3 57 – 5 16 + 2 68 – 6

46 – 3 32 + 7 89 – 7 44 + 4

4 Подай величини в дециметрах і сантиметрах.

15 см = ☐ дм ☐ см 53 см = ☐ дм ☐ см

27 см = ☐ дм ☐ см 81 см = ☐ дм ☐ см

5 Подай величини в сантиметрах за зразком.

1 дм 4 см = 10 см + 4 см = 14 см

1 дм 5 см = ☐☐ см 7 дм 4 см = ☐☐ см

3 дм 8 см = ☐☐ см 5 дм 6 см = ☐☐ см

6 Накресли відрізок CK довжиною 1 дм 4 см.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА

- 25 + 30 = 55
- 45 – 20 = 25

1 Прокоментуй обчислення за малюнками.

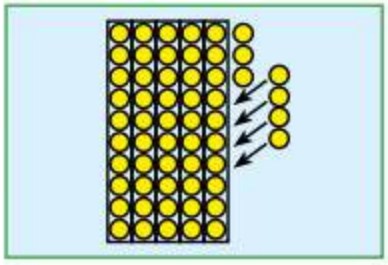

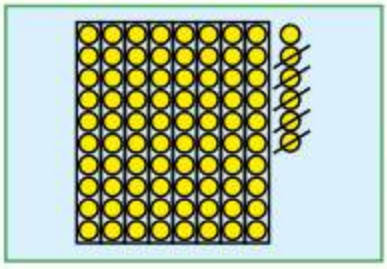

53 + 4 = 57

86 – 5 = 81

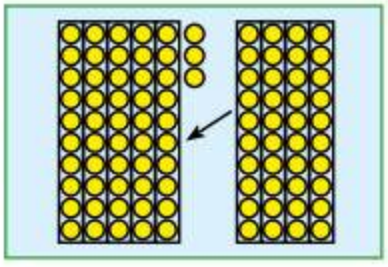

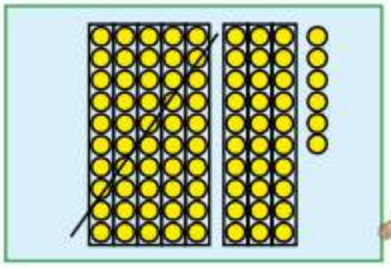

53 + 40 = 93

86 – 50 = 36

2 Знайди значення першого виразу в стовпчику. Зістав вирази. Що змінюється? Як це вплине на розв'язування?

26 + 3	67 – 4	42 + 5	86 – 5
26 + 30	67 – 40	42 + 50	86 – 50

3 Знайди значення виразів.

53 – 40	48 + 20	61 – 30	24 + 50
24 + 30	87 – 60	22 + 60	76 – 40

4 Накресли відрізок MP довжиною 1 дм 3 см, а відрізок CK — на 3 см коротший.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА

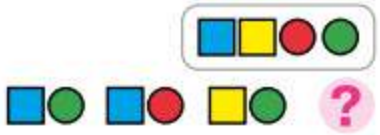

1 Проілюструй кружками-намистинками обчислення.

45 + 2 45 + 20 78 – 6 78 – 60

2 Знайди значення виразів, міркуючи за схемами.

82 – 50 = □□ + □ – □□ = □□ + □ = □□

□□ + □

46 + 20 = □□ + □ + □□ = □□ + □ = □□

□□ + □

62 + 10 74 – 50 12 + 10 58 – 40

38 – 20 46 + 30 48 – 20 26 + 60

3 Знайди значення виразів, міркуючи за скороченими схемами.

84 + 5 = □□ + □ = □□

□□ + □

29 – 6 = □□ + □ = □□

□□ + □

37 + 40 = □□ + □ = □□

□□ + □

93 – 60 = □□ + □ = □□

□□ + □

62 + 7 78 – 50 98 – 5 26 + 50 34 + 5 82 – 60

4 Знайди невідомий компонент арифметичної дії.

 – 20 = 30 + 3 = 13 14 – = 10 – 5 = 10

5 Розв'яжи задачу.

Після того як Олег зібрав 30 монет, у нього в скарбничці стало 53 монети. Скільки монет було спочатку?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО ЗАДАЧІ

• **обернені задачі:** шукане стає даним, а дане — шуканим

1 Виконай арифметичні дії.

2 За короткими записами усно склади задачі про дітей, які гралися на майданчику. Розв'яжи одержані задачі.

Було — 6 д. Прийшли — 3 д. Стало — ?	Було — ? Прийшли — 3 д. Стало — ■ д.	Було — 6 д. Прийшли — ? Стало — ■ д.
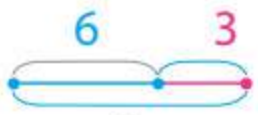	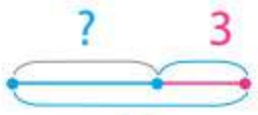	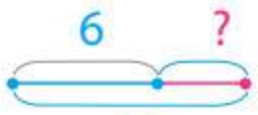
6, 3, ?	?, 3, ■	6, ?, ■

Який зв'язок між задачами? Це обернені задачі.

3 За якою закономірністю складено пари виразів? Склади ще дві пари таких виразів.

22 + 7	39 + 50	65 + 4	43 + 30
27 + 2	59 + 30	64 + 5	33 + 40

4 Перевір розв'язання. Усно виправ помилки, якщо вони є.

1дм 4см = 4 1см	14см = 1дм 4см
3дм 2см = 3 2см	63см = 3дм 6см
5дм 4см = 45см	82см = 8дм 2см

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ЗНАХОДИМО НЕВІДОМІ ВІД'ЄМНИК І ЗМЕНШУВАНЕ

1 Виконай арифметичні дії.

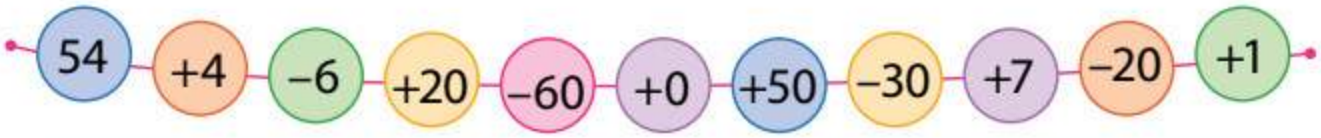

2 Знайди невідомі компоненти арифметичних дій.

5 + ✿ = 9 ✿ − 4 = 6 10 − ✿ = 7

✿ − 7 = 22 67 − ✿ = 40 ✿ + 5 = 27

3 Склади задачі за короткими записами. Усно розв'яжи задачу 1. Чи є зв'язок між задачами 1 і 2? Склади ще одну таку задачу.

1) Дівчатка — 14 д.
Хлопчики — 5 д. } ?

2) Дівчатка — 14 д.
Хлопчики — ? } ■ д.

4 Зістав вирази в кожному стовпчику. Що змінюється? Як це вплине на розв'язування? Усно знайди значення виразів. Наведи ще кілька прикладів таких пар.

43 + 2	56 − 3	35 + 4	89 − 6
43 + 20	56 − 30	35 + 40	89 − 60

5 Які числа або знаки арифметичних дій треба вставити, щоб утворились істинні рівності?

26 ● 3 = 29	64 + ■ = 66	86 − ■ = 83
73 ● 30 = 43	81 − ■ = 51	36 + ■ = 56

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ОЗНАЙОМЛЮЄМОСЬ ІЗ ЗАДАЧАМИ НА ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМОГО ЗМЕНШУВАНОГО АБО ВІД'ЄМНИКА

1 З'ясуй, які числа пропущено в таблиці.

Зменшуване	8		8	10		8	10		90	27		65	83
Від'ємник	2	4		5	2		9	3		2	2		60
Різниця		3	5		7	6		20	30		34	40	

2 Склади задачу за кожним малюнком відповідно до схеми. Розв'яжи одержану задачу. Який компонент або результат арифметичної дії є шуканим? Чи є зв'язок між задачами?

1)

Було

Залишилося — ? З'їли

Зменшуване 7

? Різниця 3 Від'ємник

2)

Було — ?

Залишилося З'їли

Зменшуване ?

4 Різниця 3 Від'ємник

3)

Було

Залишилося З'їли — ?

Зменшуване 7

4 Різниця ? Від'ємник

3 Знайди значення першого виразу в кожному стовпчику. Здогадайся, яке число «сховалося» в другому виразі, якщо значення виразів рівні.

35 + 4	28 + 40	32 + 50	62 + 5	42 + 7
34 + 	48 + 	52 + 	65 + 	47 +

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

РОЗВ'ЯЗУЄМО ЗАДАЧІ

1 Виконанай арифметичні дії.

46	−4	+7	−20	+1	+45	−4	+10	−30	+9	−60

2 Склади задачі про стрічки за короткими записами. Розв'яжи задачу 1. Зістав її із задачею 2. Що ти знаєш про такі задачі?

1)

Було — 43 дм
Відрізали — 20 дм
Залишилося — ?

2)

Було — 43 дм
Відрізали — ?
Залишилося — ■ дм

Розв'яжи задачу 2. Яке число одержимо в результаті?

3 Прослухай задачу 1. Склади до неї схему. Розв'яжи задачу.

1) Після того як діти посадили 10 вишень, у саду стало 32 вишні. Скільки вишень було в саду спочатку?

Прослухай тексти задач 2 і 3. Чи пов'язані ці задачі із задачею 1?

2) У саду росте ■ вишень і 10 слив. Скільки всього дерев у саду?

3) У саду росли ■ вишні. Діти посадили ще 10 вишень. Скільки вишень стало в саду?

4 Накресли відрізок KM, коротший від 1 дм. Розглянь різні варіанти.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОСЛІДЖУЄМО СКЛАДОВІ ЗАДАЧ

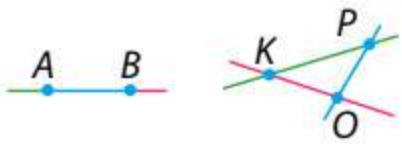

1 Виконанай арифметичні дії.

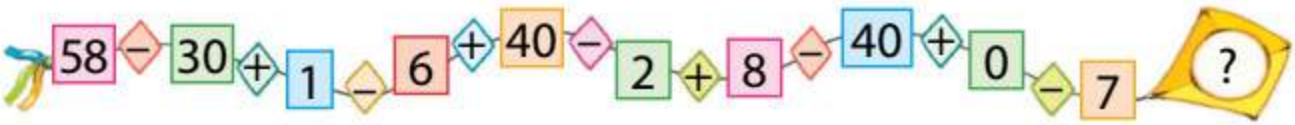

2 Прочитай задачу. Що в ній шукане? Перетвори вимогу задачі на запитання. Розв'яжи одержану задачу усно.

У наборі конструктора 27 деталей. Олеся використала 6 деталей. Знайди кількість деталей, що залишилися.

Обернена задача: 27, ?, ■.

У наборі конструктора 27 деталей. Після того як Олеся використала кілька деталей, залишилася ■ деталь. Знайди кількість деталей, які використала дівчинка.

Склади ще одну обернену задачу: ?, 6, ■.

3 Що відмінне у виразах в кожному стовпчику? Як це вплине на розв'язування? Обчисли.

54 + 3	68 − 4	36 + 2	97 − 6
54 + 30	68 − 40	36 + 20	97 − 60

4 Які числа можна вставити, щоб утворились істинні нерівності?

76 − 5 < ■ 84 − 50 > ■ 69 − 7 < ■

49 + 20 > ■ 72 + 6 < ■ 51 + 8 > ■

5 Накресли відрізок CM довжиною 1 дм 5 см.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ОЗНАЙОМЛЮЄМОСЯ З ДОДАВАННЯМ І ВІДНІМАННЯМ ДВОЦИФРОВИХ ЧИСЕЛ

$$45+32$$
$$40+5 \quad 30+2$$

1 Виконай арифметичні дії.

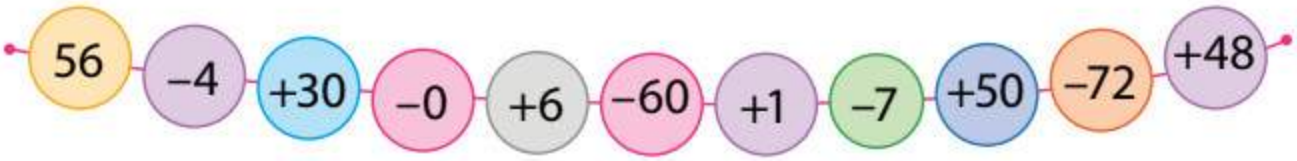

2 Прокоментуй обчислення за малюнками.

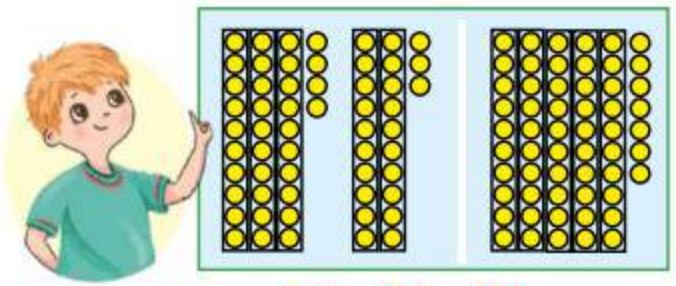

$$34+23=57$$

У ході **додавання** двоцифрових чисел десятки додають до десятків, а одиниці — до одиниць.

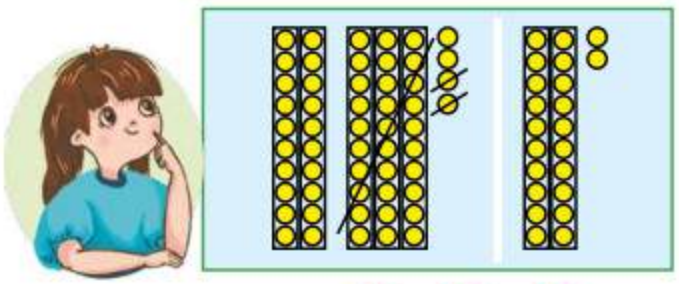

$$54-32=22$$

У ході **віднімання** двоцифрових чисел десятки віднімають від десятків, а одиниці — від одиниць.

3 Прокоментуй розв'язання. Знайди значення виразів. Поясни хід обчислень.

$$46+23=60+9=69$$
$$40+6 \quad 20+3$$
$$40+20 \quad 6+3$$

$$78-45=30+3=33$$
$$70+8 \quad 40+5$$
$$70-40 \quad 8-5$$

$34+12$ $\quad$ $65-43$ $\quad$ $41+38$ $\quad$ $86-55$

$79-56$ $\quad$ $52+36$ $\quad$ $37-25$ $\quad$ $63+34$

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ОЗНАЙОМЛЮЄМОСЯ З ОДИНИЦЕЮ ВИМІРЮВАННЯ ЧАСУ «ДОБА»

1 З яких частин складається доба? Яка частина доби зображена на кожному малюнку?

2 Знайди значення виразів, міркуючи за схемами.

46 + 32 = □□ + □ = □□

□□ + □ □□ + □

67 − 45 = □□ + □ = □□

□□ + □ □□ + □

24 + 35 58 − 26 73 + 26 49 − 38

3 Знайди значення виразів, виконуючи скорочений запис розв'язання. Скористайся підказками.

27 + 41 38 − 17

45 − 23	21 + 47	74 − 42	26 + 61	89 − 54
45 + 23	38 − 26	45 + 53	97 − 55	35 + 24

4 Розв'яжи задачу.

Після того як кондитери віддали на благодійність 6 кг печива, у них залишилося 12 кг печива. Скільки кілограмів печива було в кондитерів?

5 Знайди невідомий компонент арифметичної дії.

● + 80 = 88 ● − 4 = 53 ● + 3 = 47 25 − ● = 20

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИЗНАЧАЄМО ЧАС ЗА ГОДИННИКОМ

- годинник: годинна і хвилинна стрілки
- година (год)

1 Які із зображених предметів допомагають вимірювати час? Доповни перелік.

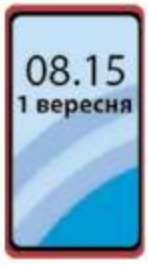

2 Визнач, котру годину показує кожний годинник.

3 Знайди значення виразів, користуючись схемами.

38 + 21	89 − 76	56 + 33	45 − 23
66 − 45	64 + 25	77 − 75	83 + 12

4 Розв'яжи задачу.

Тарас навчався в школі 5 годин.
Ще 1 годину він вправлявся вдома.
Скільки годин Тарас витратив
на навчання?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДІЗНАЄМОСЯ ПРО ТРИВАЛІСТЬ ДОБИ

• 1 доба = 24 години

1 Розглянь, як діти визначили час. Чому вони відповіли по-різному?

3 година дня
7 година ранку
11 година ранку
2 година дня

3 година ночі
7 година вечора
11 година вечора
2 година ночі

2 Визнач час за годинником, зазначаючи частину доби.

3 Знайди значення виразів, користуючись схемами.

22 + 26   44 − 43   72 + 24   38 − 35

96 − 75   53 + 35   87 − 73   14 + 65

4 Розв'яжи задачу.

Дитина витрачає на сон 10 годин на добу. Скільки годин на добу дитина не спить?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА

1 Виконай арифметичні дії.

2 Знайди значення виразів. Прокоментуй розв'язування.

$5+4$ $6-3$ $8+2$ $5-2$ $7+3$ $6+4$

3 Проілюструй кружками-намистинками спосіб обчислення, який ти знаєш. Чи можна виконати обчислення інакше?

$23+35$ $65-42$

4 Розглянь, як можна додати й відняти число частинами.

$45+32=45+30+2=75+2=77$

$30+2$

$68-23=68-20-3=48-3=45$

$20+3$

5 Знайди значення виразів, за бажання використовуючи спосіб обчислення частинами.

$54+34$	$28-15$	$26+41$	$58-45$
$47-43$	$64+23$	$74-73$	$44+11$

6 Визнач час за годинником, якщо триває друга половина доби.

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ВИЗНАЧАЄМО ВАРТІСТЬ ТОВАРУ

- гривня (грн)
- копійка (к.)
- 1 грн = 100 к.

1 Іринка зібрала гроші, щоб купити подарунок братикові. Полічи, скільки в неї грошей.

2 Знайди вартість кожного набору товарів.

3 Розв'яжи задачу.

Після того як Катруся витратила 75 гривень, у неї залишилося 20 гривень. Скільки грошей у неї було?

4 Знайди значення виразів зручним для тебе способом.

42 + 24	36 – 12	55 + 22	34 – 23
78 – 66	24 + 24	75 – 34	26 + 62

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ОЗНАЙОМЛЮЄМОСЯ З ОДИНИЦЕЮ ВИМІРЮВАННЯ ДОВЖИНИ «МЕТР»

- метр (м)
- 100 см = 1 м
- 10 дм = 1 м

1 Подай величини в сантиметрах; у дециметрах.

3 дм = ☐☐ см 10 см = ☐ дм 40 см = ☐ дм

10 дм = ☐☐☐ см 6 дм = ☐☐ см 100 см = ☐☐ дм

2 Згадай одиниці лічби. Які одиниці вимірювання довжини ти знаєш?

Одиниця
Сантиметр

Десяток
Дециметр

Сотня
Метр

3 Назви об'єкти, довжини яких зручно вимірювати міркою 1 метр.

4 Розв'яжи задачі.

1) Довжина газону 10 метрів, а клумби — на 7 метрів менше. Яка довжина клумби?

2) Висота сосни 27 метрів, а ялини — 20 метрів. На скільки метрів ялина нижча від сосни?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА. ПОВТОРЮЄМО ВИВЧЕНЕ

1 Визнач, які числа пропущено в таблиці.

Доданок	35	2		55		50	24		6	12		3
Доданок	40		30	4	4		60	50		7	40	
Сума		64	73		37	86		64	28		52	85

2 Знайди значення виразів.

43 + 23	67 – 23	62 + 36	45 – 24	43 + 5
58 – 6	17 + 22	99 – 67	74 + 23	77 – 16

3 Знайди вартість кожної покупки.

4 Прочитай текст.

До свята надули 14 жовтих кульок і 15 синіх. В запасі були ще 2 жовті й 3 сині кульки.

Про що дізнаємося, коли знайдемо значення кожного виразу?

14 + 15	2 + 3	14 + 2	15 + 3	14 + 15 + 2 + 3

Добери схему, яка ілюструє, скільки всього кульок було.

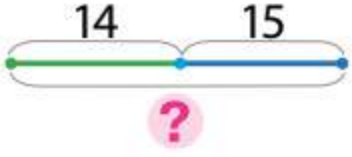

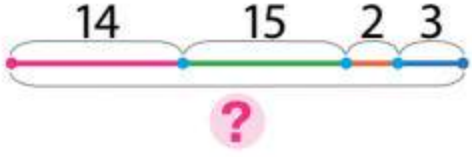

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ДОДАЄМО І ВІДНІМАЄМО ЧИСЛА. ПОВТОРЮЄМО ВИВЧЕНЕ

1 З'ясуй, які числа пропущено в таблиці.

Зменшуване	56	73		64	46		78	86		65		97
Від'ємник	33		45	12		52	56		45	44	32	
Різниця		21	33		34	32		75	24		56	36

2 У якому порядку додавали числа? Чому в пару обрали саме ці числа? Обчисли зручним способом.

$4+5+6=4+6+5=10+5=15$

$2+30+5+20=30+20+5+2=50+5+2=57$

$7+3+8$ $\quad$ $4+50+40$ $\quad$ $2+9+8$

3 Яка з тварин довша? На скільки?

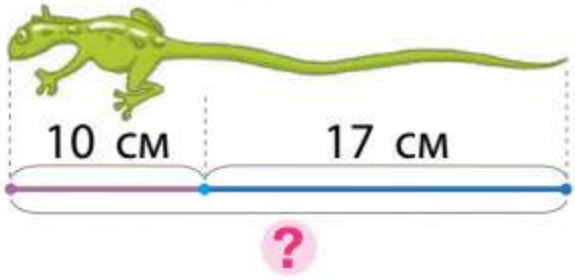

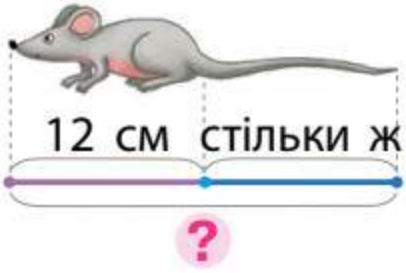

4 Порівняй вирази.

$56+10 \bigcirc 40+30$
$80-1 \bigcirc 70+9$
$36+12 \bigcirc 75-34$

$43-13 \bigcirc 20+7$
$38+1 \bigcirc 59-10$
$28-20 \bigcirc 6+3$

5 Довжина відрізка AB — 1 дм 3 см, а відрізка CK — 14 см. Який відрізок довший? На скільки?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

ПЕРЕВІРЯЄМО СВОЇ ДОСЯГНЕННЯ

1 Назви пропущені числа.

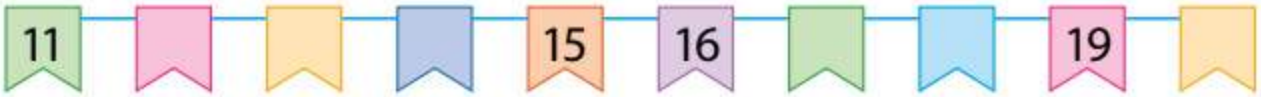

2 Назви числа, менші від 70.

60 40 80 70 10 90

3 Які знаки арифметичних дій пропущено?

47 ● 10 = 37 73 ● 10 = 83 39 ● 10 = 49

56 ● 10 = 46 95 ● 10 = 85 82 ● 10 = 92

4 Якими купюрами можна розрахуватися за покупку? Скільки гривень залишиться?

5 Розв'яжи задачу.

Подорож потягом через усю країну тривала 25 годин. На скільки більше годин за добу тривала ця подорож?

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

Розгорнутий зміст підручника доступний за QR-кодом або посиланням **rnk.com.ua/110381**

ЗМІСТ

Передмова 3
Розділ 1. Вивчаємо числа першого десятка 4
Перевіряємо свої досягнення 44
Розділ 2. Ознайомлюємося з прийомами додавання і віднімання чисел у межах 10 45
Перевіряємо свої досягнення 79
Розділ 3. Додаємо і віднімаємо числа в межах 10. Ознайомлюємось із задачею 80
Перевіряємо свої досягнення 107
Розділ 4. Вивчаємо двоцифрові числа 108
Перевіряємо свої досягнення 143

Проєкт підручника видавництва "Ранок"

НАЗВИ ЧИСЕЛ ПРИ ДОДАВАННІ ТА ВІДНІМАННІ

Вираз — сума

$6 + 2$

Доданок Доданок

Значення виразу

$= 8$

Сума

Вираз — різниця

$7 - 3$

Зменшуване Від'ємник

Значення виразу

$= 4$

Різниця

ПЕРЕСТАВНИЙ ЗАКОН ДОДАВАННЯ

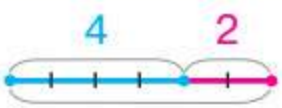

$4+2=6$

$4+2=2+4$

$2+4=6$

Від переставляння доданків значення суми не змінюється.

РІЗНИЦЕВЕ ПОРІВНЯННЯ

Щоб дізнатися, на скільки одне число більше або менше, ніж інше, слід від більшого числа відняти менше.

«Більше на...» → +

«Менше на...» → –

ПРАВИЛА ЗНАХОДЖЕННЯ НЕВІДОМИХ КОМПОНЕНТІВ АРИФМЕТИЧНИХ ДІЙ

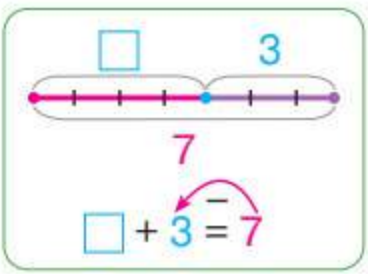

7 – **3** = **4**
Сума — Відомий доданок — Невідомий доданок

Щоб знайти невідомий доданок, слід від суми відняти відомий доданок.

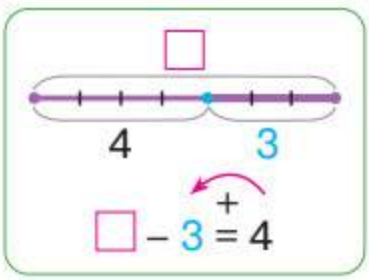

4 + **3** = **7**
Різниця — Від'ємник — Зменшуване

Щоб знайти невідоме зменшуване, слід до різниці додати від'ємник.

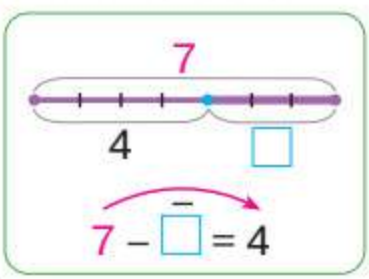

7 – **4** = **3**
Зменшуване — Різниця — Від'ємник

Щоб знайти невідомий від'ємник, слід від зменшуваного відняти різницю.

ТАБЛИЦЯ ЧИСЕЛ «СОТНЯ»

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

ОПОРНІ СХЕМИ ПРОСТИХ ЗАДАЧ

Задачі на знаходження суми

Додали
Досипали
Долили
Прийшли
...

Було — □
____ — □
Стало — ?

I — □
II — □
} ?

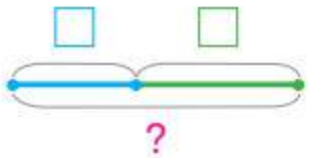

Задачі на знаходження невідомого доданка

Додали Долили
Досипали Прийшли ...

Було — ?
____ — □
Стало — □

Було — □
____ — ?
Стало — □

I — □
II — ?
} □

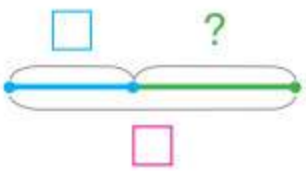

Задачі на знаходження різниці

Прибрали
Витратили
Відлили
Пішли
...

Було — □
____ — □
Залишилось — ?

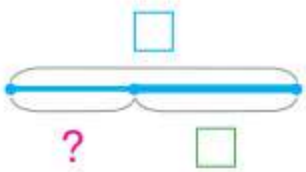

ОПОРНІ СХЕМИ ПРОСТИХ ЗАДАЧ

Задачі на знаходження невідомого

зменшуваного

Було — ?

____ — □

Залишилось — □

від'ємника

Було — □

____ — ?

Залишилось — □

Прибрали
Витратили
Відлили
Пішли
...

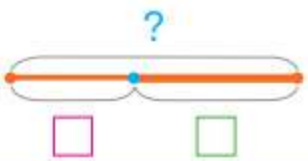

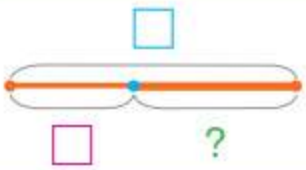

Задачі на різницеве порівняння

I — □

II — □

На ?

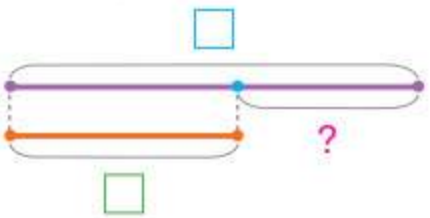

Задачі на збільшення або зменшення числа на кілька одиниць

I — □

II — ?, на □ б.

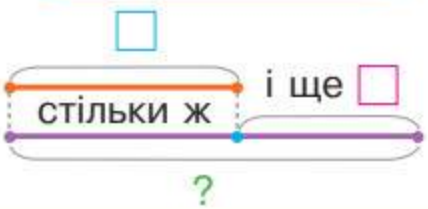

I — □

II — ?, на □ м.

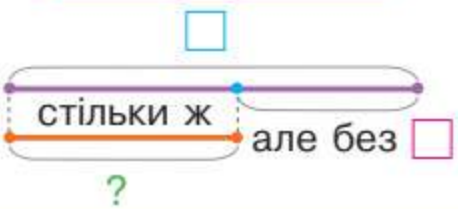

МАТЕМАТИКА

підручник для 1 класу закладів загальної середньої освіти

Навчальний матеріал підручника зорієнтований:

- на засвоєння початкових математичних знань
- формування в учнів й учениць розумових і практичних умінь та навичок
- безперервне повторення та закріплення вивченого матеріалу
- формування в учнів й учениць досвіду самостійної роботи
- рефлексію навчальної діяльності

Інтерактивний електронний додаток містить:

- відео, 3D-моделі
- завдання до кожного уроку
- зразки міркувань
- онлайн-тестування до кожного розділу з автоматичною перевіркою результату
- методичні матеріали для вчителів

Проєкт підручника видавництва "Ранок"